

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa. Ehdotettu laki korvaisi tullilakiin nykyisiin sisältyvät Tullin henkilörekisterisäännökset, jotka kumottaisiin tullilasta. Laissa säädettäisiin aiempaa täsmällisemmin Tullin henkilörekistereistä ja henkilötietojen käsittelystä. Uuden lain soveltamisala kattaisi Tullille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisten henkilötietojen automaattisen käsittelyn ja muun henkilötietojen käsittelyn, jos ne muodostavat tai niiden on tarkoitus muodostaa henkilörekisteri tai sen osa.

Esityksen lähtökohtana on se, että henkilötietolaista ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetusta laista poikettaisiin vain, jos se on tullitoiminnan tehokkuuden turvaamiseksi tai Euroopan unionin tullin tai muita tietojärjestelmiä koskevien määräysten huomioon ottamiseksi välttämätöntä. Sanottuista laeista poikettaisiin lähinnä arkaluonteisten tietojen keräämistä ja tallettamista, rekisteröidyn tarkastusoikeutta sekä henkilötietojen käyttöä ja luovuttamista koskevien säännösten osalta. Laissa säädettäisiin myös henkilörekisterin perustamisesta, rekisterien tietosisällöstä, rekisterin pitäjistä, henkilörekisterien tietojen säilytysajoista sekä kansallisesta ja kansainvälisestä tietojenvaihdosta.

Tullin henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset yhdenmukaistettaisiin henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain kanssa viranomaisyhteistyön parantamiseksi erityisesti tullirikostorjunnan alalla. Ehdotetun lain mukaan Tullin rikostorjunta voisi hyödyntää nykyistä laajemmin poliisin tietojärjestelmiä. Tullille annettaisiin oikeus tallettaa rikolliseen toimintaan liittyviä tullimiesten havainnoimia tietoja tai Tullille ilmoitettuja havaintotietoja.

Ehdotetulla lailla pantaisiin Tullin osalta täytäntöön myös Euroopan unionin neuvoston puitepäättös rikosasioissa tehtävässä poliisi- ja oikeudellisessa yhteistyössä käsiteltävien henkilötietojen suojaamisesta.

Tietojärjestelmät ja siihen liittyvät tietojenkäsittelyt olisi saatettava laissa säädettyjen edellytysten ja vaatimusten mukaiseksi neljän vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Lisäksi ehdotetaan muutettaviksi pakkokeinolakia, poliisin, tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annettua lakia, henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annettua lakia, Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annettua lakia, Harmaan talouden selvitysyksiköstä annettua lakia, asevelvollisuuslakia, Europolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta annettua lakia, Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annettua lakia, Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta tehdyn neuvoston puitepäättöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäättöksen soveltamisesta annettua lakia, ajo-neuvoliikennerekisteristä annettua lakia, eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annettua lakia, maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annettua lakia sekä sotilaskurinpäätöksen ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annettua lakia. Nämä muutokset ovat pääosin teknisiä.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta 2015.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	5
1 JOHDANTO.....	5
2 NYKYTILA.....	5
2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	5
Johdanto.....	5
Tullin henkilörekisterit.....	5
Tietojen salassapito ja luovuttaminen.....	7
Tietojen saanti eräistä rekistereistä.....	8
2.2 Ruotsin ja Viron lainsäädäntö.....	8
Ruotsi.....	8
Viro.....	9
2.3 Nykytilan arviointi.....	9
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	10
3.1 Tavoitteet.....	10
3.2 Toteuttamisvaihtoehdot.....	10
3.3 Keskeiset ehdotukset.....	10
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	11
4.1 Taloudelliset vaikutukset.....	11
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	11
4.3 Vaikutukset kansalaisiin.....	11
5 ASIAN VALMISTELU.....	11
6 RIIPPUVUUS MUISTA ESITYKSISTÄ.....	12
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	13
1 LAKIEHDOTUSTEN PERUSTELUT.....	13
1.1 Laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa.....	13
1 luku. Yleiset säännökset.....	13
2 luku. Tullin tietojärjestelmät ja muut henkilörekisterit.....	13
3 luku. Henkilötietojen käsittelyn erityissäännöksiä.....	20
4 luku. Tietojen käyttäminen ja luovuttaminen.....	29
5 luku. Tietojen poistaminen ja arkistointi.....	34
6 luku. Kansainväliseen lainvalvontayhteistyöhön liittyvän henkilötietojen käsittelyn erityissäännöksiä.....	36
7 luku. Tarkastusoikeus.....	40
8 luku. Erinäiset säännökset.....	41
1.2 Tullilaki.....	43
1.3 Pakkokeinolaki.....	43
10 luku. Salaiset pakkokeinot.....	43
1.4 Laki poliisin, Tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta.....	43
1.5 Laki henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa.....	43
1.6 Laki Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta.....	43
1.7 Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä.....	44
1.8 Asevelvollisuuslaki.....	44
1.9 Laki Europolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta.....	44
1.10 Laki Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta.....	44

1.11	Laki Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta	44
1.12	Laki ajoneuvoliikennerekisteristä	45
1.13	Laki eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turva-toimien valvonnasta.....	45
1.14	Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä	45
1.15	Laki sotilaskurinpidoista ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 91 §:n muuttamisesta.....	45
2	TARKEMMAT SÄÄNNÖKSET	45
3	VOIMAANTULO.....	45
4	SUHDE PERUSTUSLAKIIN JA SÄÄTÄMISJÄRJESTYS	45
4.1	Yleistä	45
4.2	Tullin rikostorjunnan tietojärjestelmään talletettavat havaintotiedot.....	46
4.3	Salaisilla tiedonhankintakeinoilla saatujen ylimääräisten tietojen tallentaminen	46
	LAKIEHDOTUKSET	47
	Laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa	47
	Laki tullilain eräiden säännösten kumoamisesta	60
	Laki pakkokeinolain 10 luvun 56 ja 57 §:n muuttamisesta	60
	Laki poliisin, Tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	61
	Laki henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain 16 §:n muuttamisesta.....	61
	Laki Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annetun lain muuttamisesta	62
	Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 12 §:n muuttamisesta	63
	Laki asevelvollisuuslain 96 §:n muuttamisesta	63
	Laki Europolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	64
	Laki Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetun lain 10 §:n muuttamisesta.....	64
	Laki Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta ..	65
	Laki ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 17 §:n muuttamisesta	66
	Laki eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain 17 §:n muuttamisesta	66
	Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain 46 g §:n muuttamisesta	67
	Laki sotilaskurinpidoista ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 91 §:n muuttamisesta	68
	LIITE	69
	RINNAKKAISTEKSTIT	69
	Laki pakkokeinolain 10 luvun 56 ja 57 §:n muuttamisesta	69
	Laki poliisin, Tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	70

Laki henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain 16 §:n muuttamisesta.....	71
Laki Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annetun lain muuttamisesta	72
Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 12 §:n muuttamisesta	73
asevelvollisuuslain 96 §:n muuttamisesta	74
Laki Europolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta	75
Laki Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetun lain 10 §:n muuttamisesta.....	76
Laki Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta ..	77
Laki ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 17 §:n muuttamisesta	79
Laki eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain 17 §:n muuttamisesta	80
Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain 46 g §:n muuttamisesta.....	81
Laki sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 91 §:n muuttamisesta.....	82

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Tullilaissa (1466/1995) on Tullin henkilörekistereitä koskevia säännöksiä. Tullilaissa säädetään Tullin henkilörekistereistä, niiden tietosisällöstä, henkilötietojen luovuttamisesta sekä tietojen saamisesta eräistä rekistereistä. Siltä osin kuin tullilaissa tai EU:n lainsäädännössä ei ole toisin säädetty, henkilötietojen käsittelyyn Tullissa sovelletaan henkilötietolain (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999), jäljempänä *julkisuuslaki*, säännöksiä.

Tullilaki tuli voimaan samalla, kun Suomi liittyi Euroopan unioniin 1 päivänä tammikuuta 1995. Tullin perustehtävät ja henkilötietojen tarve eivät ole Suomen EU-jäsenyyden aikana juuri muuttuneet. Tullilain voimaantulon jälkeen sen henkilötietoja koskeviin erityissäännöksiin on tehty lähinnä muun lainsäädännön muuttumisesta aiheutuneita muutoksia tai tarkistuksia 12 kertaa. Tullilain voimaantulon jälkeen tapahtunut perus- ja ihmisoikeussäännösten kehitys, poliisin ja rajavartiolaitoksen henkilörekisterilakien säätäminen ja muut lainsäädäntömuutokset, rikostorjunta- ja lainvalvontayhteistyön kehittyminen sekä kansainvälisen tietojen vaihdon ja siihen liittyvän lainsäädännön kehitys ovat kuitenkin luoneet tarpeen tarkastella Tullin henkilörekistereitä koskevaa lainsäädäntöä kokonaisvaltaisesti uudelleen.

Pitkälti henkilötietojen käsittelyä koskevaan yleislainsäädäntöön perustuvaa Tullin henkilörekisterien sääntelytapaa ei voida nykypäivänä enää pitää riittävän yksityiskohtaisena ja täsmällisenä. Lisäksi rikostorjuntayhteistyön tehokkuuden ylläpitäminen edellyttää Tullin henkilörekisterien yhdenmukais- tamista erityisesti poliisin tietojärjestelmien kanssa. Myös säännösten soveltamisen kannalta olisi selvempää, että henkilötietojen käsittelyä Tullissa koskevat keskeiset säännökset koottaisiin, kuten poliisilla ja rajavartiolaitoksella, omaan erilliseen lakiin. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa.

2 Nykytila

2.1 Lainsäädäntö ja käytäntö

Johdanto

Tullin henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolain ja julkisuuslain yleissäännöksiä siltä osin kuin tullilaissa tai EU:n lainsäädännössä ei ole toisin säädetty. Tullilain 21—24 ja 26—28 §:ssä säädetään Tullin henkilörekistereistä, henkilötietojen säilyttämisestä, poistamisesta ja luovuttamisesta sekä Tullin oikeudesta saada tehtäviensä suorittamiseksi tarpeellisia tietoja eräistä rekistereistä.

Tullin henkilörekisterit

Tullilain 21—24 §:ssä säädetään Tullin pysyvien, valtakunnallisten tietojärjestelmien ja henkilörekisterien peruskuvaukset, valtakunnallisen ja muun henkilörekisterin perustamisen edellytyksistä sekä tietojen poistamisesta rekistereistä.

Tullilain 21 §:n luonteeltaan informatiivisen säännöksen mukaan Tullin henkilörekistereitä ovat valvontatietorekisteri, poliisi-asiain tietojärjestelmän teknisenä osana oleva tutkinta- ja virka-apujärjestelmä sekä sen arkistohakemisto, Tullin tutkinta- ja virka-apujärjestelmän arkisto sekä rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistusjärjestelmä, Euroopan unionin tullitietojärjestelmä sekä tullilaitoksesta annetussa laissa (228/1991) säädettyjen tehtävien hoitamiseksi tullilain 22 §:n nojalla perustetut muut kuin valtakunnalliset rekisterit. Rekistereihin sovelletaan henkilötietolakia, jollei tullilaissa toisin säädetä.

Tullilaissa on erityissäännöksiä sanottujen rekistereiden käyttötarkoituksesta, niihin tallettavista tiedoista ja muusta henkilötietojen käsittelystä. Tullilaissa ei ole selventävää viittausta julkisuuslakiin, jonka säännösten mukaan rekisteritietojen luovutus määräytyy, ellei muualla laissa ole toisin säädetty.

Muita kuin edellä mainittuja tullivalvontatai rikostorjuntatehtäviä varten perustettujen Tullin henkilörekistereiden, kuten tulliverotusta varten pidettävien asiakasrekistereiden tai Tullin sisäistä hallintoa varten perustettujen henkilöstö-, talous- tai muiden rekistereiden henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan yksinomaan yleistä henkilötietolainsäädäntöä.

Tullilain 22 §:ssä säädetään Tullin henkilörekisterin perustamisesta. Rekisteri voidaan perustaa Tullin valtakunnalliseen käyttöön tai yhden tai useamman Tullin toimintayksikön käyttöön taikka Tullin henkilöstöön kuuluvan tai Tullin henkilöstöön kuuluvien muodostaman työryhmän käyttöön. Sellaisten tullirikosten, joista saattaa seurata vankeutta, estämiseksi, paljastamiseksi tai selvittämiseksi voidaan perustaa tilapäinen analyysirekisteri, joka on tarkoitettu vain muuhun kuin valtakunnalliseen käyttöön. Rekisterissä voidaan yhdistää, tallettaa ja muutoin käsitellä Tullin hankkimia tai saamia tarpeellisia tietoja tullirikostorjunnassa tehtävää analyysiä varten. Pykälässä olevan henkilötietojen salassapitoa koskevan säännöksen mukaan tullivalvonnan ja tullirikostutkinnan rekistereissä olevat tiedot on pidettävä salassa, jollei toisin säädetä.

Tullilain 23 §:ssä säädetään valvontatietorekisteristä. Säännös sisältää rekisterin peruskuvauksen. Valvontatietorekisteri on tullirikosten estämiseksi ja selvittämiseksi Tullin käyttöön tarkoitettu pysyvä henkilörekisteri. Rekisteristä voivat saada tietoja teknisellä käyttöyhteydellä vain tullirikosten estämistä tai selvittämistehtävissä toimivat virkamiehet. Rekisteriin saa kerätä ja tallentaa tullirikosten estämiseksi ja selvittämiseksi tarpeellisia tietoja henkilöistä, joiden on syytä epäillä syyllistyvän tai syyllistyneen rikokseen, josta saattaa seurata vankeutta taikka myötävaikuttavan tai myötävaikuttaneen rikokseen, josta saattaa seurata enemmän kuin kuusi kuukautta vankeutta.

Tullilain 23 a §:ssä säädetään poliisiasiain tietojärjestelmän teknisenä osana olevan tutkinta- ja virka-apujärjestelmän sekä sen arkistohakemiston peruskuvauksen. Tullilain 3 §:n 1 momentin 7 kohdan määritelmän mukaan tutkinta- ja virka-apujärjestelmä sekä sen arkistohakemisto ovat osa henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain

(761/2003), jäljempänä *poliisin henkilötietolaki*, 2 §:ssä tarkoitettua poliisiasiain tietojärjestelmää niiden tietojen osalta, jotka Tulli on tallettanut tutkinnan ja virka-apun tietoihin sekä tutkinnan ja virka-apun arkistotietoihin.

Poliisiasiain tietojärjestelmän teknisenä osana oleva tutkinta- ja virka-apujärjestelmä on Tullin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä tietojärjestelmä, johon Tulli saa kerätä ja tallettaa rikosten ennalta estämiseksi, selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi tarpeellisia tietoja.

Poliisiasiain tietojärjestelmän teknisenä osana oleva arkistohakemisto on Tullin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä tietojärjestelmä, johon Tulli saa kerätä ja tallettaa arkistosta hakua varten tutkinnan ja virka-apun tiedoista ilmoituksen ja tapauksen tunnistetiedot sekä selostusosan tiivistelmän.

Tutkinta- ja virka-apujärjestelmän tietojen käsittelyn osalta tullilaissa on useita viittauksia poliisin henkilötietolain tarkoittamaa poliisiasiain tietojärjestelmää koskeviin säännöksiin.

Tullilain 23 b §:ssä säädetään tietotekniikan käytöstä tullialalla tehdyllä Euroopan unionin yleissopimuksella (EYVL C 316, 227.11.1995, SopS 56 -57/2000), tullitietojärjestelmäyleissopimuksella perustetusta Euroopan unionin tullitietojärjestelmästä sekä sen tullitutkintatietokannasta.

Tullitietojärjestelmäyleissopimus on kuukautta 30 päivänä marraskuuta 2009 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2009/917/YOS tietotekniikan käytöstä tullialalla, jota on sovellettu 27 päivästä toukokuuta 2011.

Tullilain 23 c §:ssä on Tullin tutkinta- ja virka-apujärjestelmän arkistohakemiston peruskuvauksen. Pykälässä tarkoitettu arkistohakemisto sisältää ennen poliisiasiain tietojärjestelmän käyttöön siirtymistä käytetyn Tullin tutkinta- ja virka-apujärjestelmän sisältämät tiedot.

Tullilain 23 d §:ssä säädetään rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistusjärjestelmästä (LIPRE). Se on Tullin ja poliisin sekä rajavartiolaitoksen valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä automaattisen tietoi-

jenkäsittelyn avulla ylläpidettävä tietojärjestelmä, jonka avulla pystytään reaaliaikaisesti saamaan tarkat tiedot rajaa ylittävistä kulkuneuvoista ja konteista. Järjestelmään tallentuvat teknisen valvonnan myötä kulkuneuvojen rekisteritunnisteen sisältämät tiedot ja myös konttien tunnistetiedot. Tietoja käytetään rikosten ennalta estämiseksi, selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi.

Tullilain 24 §:ssä säädetään tietojen poistamisesta Tullin henkilörekistereistä sekä tietojen säilyttämisen tarpeellisuuden tarkistamisesta. Rekistereihin talletettujen henkilötietojen säilyttämisen tarpeellisuus on tarkistettava vähintään kerran vuodessa. Valvontatietorekistereistä tiedot on poistettava 10 vuoden kuluessa viimeisen tiedon merkitsemisestä. Poliisiasiaintietojärjestelmän teknisenä osana olevasta tutkinta- ja virka-apujärjestelmästä tiedot on poistettava siten kuin poliisin henkilötietolain 24 §:ssä säädetään.

Tietojen salassapito ja luovuttaminen

Valtion virkamieslain (750/1994) 17 §:n mukaan virkamiehen vaitiolovelvollisuudesta on voimassa, mitä julkisuuslaissa ja muussa laissa säädetään. Julkisuuslaissa säädetään niin sanotusta asiakirjajulkisuudesta (6 luku Salassapitovelvoitteet ja 7 luku Salassapidosta poikkeaminen ja sen lakkaaminen). Hallintolain (434/2003) 13 §:ssä säädetään asiamiehen, avustajan ja näiden apulaisen salassapitovelvollisuudesta. Lisäksi koodeksin 15 artiklan mukaan kaikki luottamukselliset tai luottamuksellisina annetut tiedot on pidettävä salassa, eivätkä tulliviranomaiset saa paljastaa niitä ilman tiedot antaneen henkilön tai viranomaisen nimenomaista lupaa. Näiden tietojen luovuttaminen on sallittua, jos tulliviranomaiset erityisesti tietosuoja koskevien säännösten mukaan tai oikeudenkäynnin yhteydessä voivat olla siihen velvollisia taikka oikeutettuja.

Tullilain tietojen salassapitoa ja luovuttamista koskevat säännökset sisältyvät lain 25—27 §:ään. Nykytila vastaa valmisteverotuslakia (182/2010) ja autoverolakia (1482/1994), joissa myös säädetään asiakirjojen ja muiden tietojen salassapitovelvollisuudesta erikseen.

Tullilain 25 § sisältää liiketoimintaa koskevien tietojen salassapitoa koskevan laajan säännöksen. Pykälän 1 momentin mukaan jokainen on velvollinen pitämään salassa ja olemaan käyttämättä hyväkseen, mitä hän virassaan tai muuten on tavaran tulliselvitykseen, varastointiin tai kuljetukseen liittyvistä asiakirjoista tai muulla tavoin saanut tietää toisen liiketoiminnasta. Säännös velvoittaa siis jokaista pitämään salassa toisen liiketoiminnasta tulliselvityksen yhteydessä tai muutoin saamansa tiedot. Säännös on osin päällekkäinen julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 20 kohdan säännöksen kanssa. Tulli voi kuitenkin ilmaista salassa pidettävän tiedon tullilain 25 §:n 2—4 momentissa säädettyissä tapauksissa. Salassapidosta voidaan kuitenkin poiketa esimerkiksi silloin, kun tiedon julkaiseminen on tarpeen yleisen edun vuoksi, kuten esimerkiksi kuluttajien suojelemiseksi. Todennäköisin syin väärennyksiä tai laittomasti valmistetuiksi epäillyistä tavaroista voidaan antaa tietoja oikeudenhaltijalle. Liiketoimintaa koskevia tietoja voidaan antaa sellaiselle toiselle viranomaiselle tai julkista tehtävää hoitavalle yhteisölle, joka tarvitsee tiedon säädetyn tehtävänsä suorittamiseksi sekä yksittäistapauksessa muitakin tietoja, jos ne ovat tarpeen hengelle tai terveydelle vaarallisen tapahtuman, vapauten kohdistuvan rikoksen taikka huomattavan ympäristö- tai omaisuusvahingon välttämiseksi. Tietoja ei saa tällöin kuitenkaan luovuttaa edelleen eikä käyttää ilman Tullin lupaa muuhun kuin siihen tarkoitukseen, johon ne on luovutettu.

Tullilain 26 §:ssä säädetään henkilötietojen luovuttamisesta. Säännöksen mukaan Tulli voi luovuttaa henkilötietoja nimetyille viranomaisille säädettyä käyttötarkoitusta varten. Tiedot voidaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla. Valvontatietorekisterin, Euroopan unionin tullitietojärjestelmän sekä virka-apuna ulkomaan viranomaiselta saatujen tietojen luovuttamisesta säädetään pykälässä lisäksi tarkemmin. Poliisiasiaintietojärjestelmän teknisenä osana olevan tutkinta- ja virka-apujärjestelmän tietojen käytöstä ja luovuttamisesta on tullilain 26 a §:n mukaan voimassa, mitä niistä säädetään poliisin henkilötietolaissa, kuitenkin siten, että Tullin tietojen luovuttamisesta ulkomaille päättää aina Tulli.

Tullilain 27 §:ssä säädetään tietojen luovuttamisesta ulkomaille. Pykälässä säädetään tapauksista, joissa Tulli saa luovuttaa tietoja Maailman tullijärjestölle WCO:lle (virallisesti tulliyhteistyöneuvosto, CCC) sekä ulkomaisille tulli- ja muille viranomaisille.

Tietojen saanti eräistä rekistereistä

Tullin oikeudesta saada Tullille kuuluvien tehtävien suorittamiseksi tietoja muista rekistereistä säädetään tullilain 28 §:ssä. Pykälässä tarkemmin yksilöidyin perustein Tullilla on oikeus saada, myös teknisen käyttöyhteyden avulla, tietoja erilaisista matkustajaa ja kulkuneuvon henkilökuntaa koskevista rekistereistä, Verohallinnon ja Liikenteen turvallisuusviraston rekistereistä, ulkoasiainministeriön ja Maahanmuuttoviraston tietojärjestelmistä, rajavartiolaitoksen ja poliisin rekistereistä, väestötietojärjestelmästä ja oikeushallinnon tietojärjestelmistä sekä teletoimintaa harjoittavalta yhteisöltä yhteystiedot sellaisesta teleliittymästä, jota ei mainita julkisessa luettelossa. Pykälässä säädetään myös tietojen maksuttomuudesta eräissä tapauksissa.

2.2 Ruotsin ja Viron lainsäädäntö

Ruotsi

Ruotsin tullin henkilörekistereiden käsittelyä varten on säädetty kaksi erillistä lakia: yleinen tullin henkilörekistereiden käsittelyä koskeva laki (Lag om behandling av uppgifter i Tullverkets verksamhet; 2001:185), joka koskee muuta tullin toimintaa kuin rikostorjuntaa. Henkilötietojen käsittelystä rikostorjunnassa on säädetty erikseen laki tullin henkilörekistereiden käsittelyssä rikostorjunnassa (Lag om behandling av uppgifter i Tullverkets brottsbekämpade verksamhet, 2005:787).

Molemmissa laeissa viitataan henkilötietolakiin (personuppgiftlagen 1998:204), jonka määräyksiä sovelletaan molempiin edellä mainittuihin tullia koskeviin lakeihin niiltä osin kuin se koskee muun muassa määrittelyjä, julkisuusperiaatetta, tietojen turvallista käsittelyä, rekisteröidylle ilmoittamista, oikeuksia ja tietojen luovuttamista kolmansille maille.

Tullin henkilötietojen käsittelyä koskevan lain (2001:185) 4 §:ssä määritellään tietojen käyttötarkoitukset. Sen mukaan tietoja voidaan käyttää tullin ja muiden verojen määrittämiseen ja maksamiseen, tullin valvonta-, tarkastus- ja analyysitehtäviin, Ruotsia sitovien kansainvälisten velvoitteiden täyttämiseen sekä toiminnan seurantaan, valvontaan ja suunnitteluun. Lisäksi tietoja voidaan käyttää myös tullin rikostorjunnassa. Lain 5 §:ssä on säädetty mille tullin ulkopuolisille tahoille ja mihin tarkoitukseen tämän lain henkilötietoja voidaan luovuttaa.

Tullin rikostorjunnan henkilörekistereitä voidaan puolestaan käyttää rikollisen toiminnan estämiseen ja paljastamiseen, tiettyjen rikosten tutkimiseen ja syytteeseen saattamiseen sekä sellaisten velvollisuuksien täyttämiseen, jotka juontuvat kansainvälistä tulliyhteistyötä koskevasta laista (2000:1219). Rikostorjuntaa varten kerättyjä henkilötietoja saadaan luovuttaa myös poliisihallitukselle ja muille poliisiviranomaisille sekä talousrikos- ja syyttäviviranomaisille, verohallinnolle ja rannikkovartiostolle, mikäli tietoja tarvitaan rikostorjunnassa ja siitä on erikseen säädetty.

Molempien lakien mukaan tulli on tullin ylläpitämien henkilörekistereiden vastuuviranomainen.

Molemmissa laeissa on säännökset arkaluonteisten henkilötietojen käsittelyn rajoituksista ja niistä poikkeamisesta. Arkaluonteisina henkilötietoina pidetään tietoja, jotka koskevat henkilön rotua, etnistä alkuperää, poliittisia mielipiteitä, uskonnollista tai filosofista vakaumusta, jäsenyyttä ammattiyhdistyksessä, terveyttä tai seksuaalielämää.

Rikostorjunnan henkilörekistereitä koskevassa laissa on lisäksi määritelty se, minkälaisista rikoksista tai rikollisesta toiminnasta taikka siihen osallisuudesta henkilö voidaan rekisteröidä (12—13 §), sekä se, mikä tehtävien suorittamiseksi ja kuka näitä tietoja saa käyttää (14—15 §). Lisäksi säädetään tietojen säilyttämisestä tilanteissa, joissa tutkinta keskeytetään, syyte jätetään nostamatta tai se tuomioistuimessa hylätään.

Tullin henkilötietojen käsittelyä koskevan lain 2 luvussa säädetään tietokannan sisällöstä, tietojen luovuttamisesta, suorakäyttöoikeudesta, julkaisemisesta internetin välityksellä, hakukriteereistä, tietojen poistamisesta

ja maksuista. Suorakäyttöyhteys on laissa myönnetty vero- ja ulosottoviranomaisille.

Vastaavista asioista on tullin rikostorjuntaa koskevassa henkilörekisterilaisissa säädetty 19–28 §:ssä. Rikostorjunnan henkilörekistereistä tietoja voidaan luovuttaa suorakäyttöyhteyden avulla aiemmin mainituille viranomaisille, joille on erikseen säädetty rikostorjuntatehtäviä. Molemmissa laeissa on myös säännökset tietojen antamisesta rekisteröidylle.

Viro

Virossa ei ole erityistä Tullin tai tullitoiminnan tarpeisiin säädettyä henkilötietojen käsittelyä koskevaa lakia. Rikostorjuntatehtävissään Viron Vero- ja Tullihallinto käyttää Viron oikeusministeriön ylläpitämää E-file-järjestelmää silloin, kun kyse on rikoksista epäilytapauksen kirjaamisista. E-file perustuu asetukseen 'The Establishment of E-File System and Statutes for Maintenance of E-File'. Sellaisissa rikostorjunnallisissa tilanteissa, joissa kyse ei vielä ole rikosepäilystä, Viron Vero- ja Tullihallinto käyttää Viron poliisin tietojärjestelmää, josta on säädetty laissa 'Statutes for maintenance of the Police database'.

E-file-järjestelmän käyttämisen, kuten tietojen täydentämisen, päivittämisen, korjaamisen sekä poistamisen on tapahduttava kyseisessä laissa säädetyn mukaisesti. Järjestelmän tiedoilla on laissa säädettyissä tilanteissa laillinen vaikutus (legal effect). Muissa tilanteissa järjestelmän tiedoilla on vain informatiivisuusarvoa.

Poliisin tietojärjestelmän tiedoilla ei pääsääntöisesti ole 'laillista vaikutusta'. Tietojärjestelmän tiedot on tarkoitettu tukemaan valtion sisäistä turvallisuutta, minkä lisäksi näitä tietoja voidaan käyttää myös analyysitoimintaan.

Kyseessä olevan rikoksen nimike- ja luokitustietojen ohella E-file-järjestelmään voidaan kirjata rikoksesta epäillyn tai syytetyn henkilötiedoista etu- ja sukunimet, henkilötunnus, syntymäaika, sukupuoli, kuolinpäivä, kansalaisuus, äidinkieli ja siviilisääty. Lisäksi hänen tiedoistaan voidaan järjestelmään kirjata useita muun muassa koulutustaustaa,

työpaikkaa sekä tuloja ja taloudellista asemaa koskevia tietoja.

Viron Vero- ja Tullihallinto tuottaa ennakkoivaa tietoa poliisin tietojärjestelmään. Siihen voidaan kirjata tietoa rikoksia ehkäisevistä toimenpiteistä ja valvonnallisista prosesseista. Mitään omaa vastaavaa järjestelmää Viron Vero- ja Tullihallinnolla tai järjestelmää myös käytävällä Viron Rajavartiolaikoksella ei ole.

Viron yleisen henkilötietolainsäädännön mukaan arkaluonteisten tietojen kirjaaminen rekistereihin on lähtökohtaisesti kiellettyä. Tällaisten tietojen kirjaaminen on kuitenkin sallittua rikosten torjuntatarkoituksissa. Arkaluonteiset tiedot on Viron lainsäädännössä määritelty Suomen henkilötietolain 11 §:ää vastaavasti.

E-File-järjestelmää käyttävät tullin ja poliisin lisäksi muun muassa tuomioistuimet, syyttäjävirosto, kilpailuvirosto sekä vankilaviranomaiset silloin, kun ne suorittavat rikosten tutkintaa. Tapauksissa, joissa laki tämän sallii, tietoja voidaan tästä järjestelmästä luovuttaa anonymisoituna tilastollista käyttöä varten.

Myös poliisin tietojärjestelmästä voidaan tietoja luovuttaa laissa säädetyn perusteiden muun muassa ulosottoviranomaisille on säädetty oikeus saada järjestelmästä henkilöiden asuin- ja oleskelupaikkaa koskevia tietoja.

2.3 Nykytilan arviointi

Tullilaki on säädetty ennen nykyisin voimassa olevaa henkilötietolakia. Vaikka useita tullilain henkilötietosäännöksiä onkin muutettu henkilötietolain voimaantulon jälkeen, on henkilötietojen käsittelyä koskeva tullilain säännöskokonaisuus jäänyt monelta osin epäjohdonmukaiseksi yleisiin henkilötietojen käsittelysäännöksiin nähden. Esimerkiksi henkilötietolain 11 §:ssä säädettyjen arkaluonteisten tietojen käsittelystä ei tullilaissa ole erityissäännöksiä, eivätkä kaikki henkilötietolain 12 §:n tarkoittamat poikkeussäännökset arkaluonteisten tietojen käsittelykiellosta ole sovellettavissa Tullin henkilötietojen käsittelyyn. Poliisin henkilötietolaissa kyseisistä poikkeuksista on säädetty, mutta nämä poikkeussäännökset eivät sovellu Tullin rekisteritietojen käsittelyyn tutkinta- ja virka-

apujärjestelmän tietoja lukuun ottamatta. Viime mainittuun tietojärjestelmään talletettävien tietojen osalta tullilain 23 a § 4 momentti viittaa noudattamaan poliisin henkilötietolain 10 §:ää, joka on poliisin henkilörekisteritietoja koskeva arkaluonteisten tietojen käsittelyn erityissäännös.

Useat tullilaissa olevat henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset poikkeavat poliisin henkilötietolain vastaavista säännöksistä sellaisissakin tapauksissa, joissa poliisi-toiminta ja Tullin rikostorjunnan toiminta muutoin on keskenään identtistä.

Tullilaissa olevista henkilötietojen käsittelysäännöksistä puuttuvat myös useat muut sellaiset henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset, joiden sisällyttäminen poliisin henkilötietolakiin on katsottu tarpeelliseksi. Esimerkkeinä tällaisista tullilaista puuttuvista, mutta poliisin henkilötietolakiin sisällytyistä säännöksistä ovat säännökset rekisterinpitäjistä tullilain 23 d §:ssä tarkoitettua rekisteriä lukuun ottamatta (poliisin henkilötietolaki 7 §), henkilörekisterin perustamisesta (8 §), henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvien tunnistetietojen tietoturva (10 a §), salaisilla tiedonhankintakeinoilla saatujen ylimääräisten tietojen käsittelystä (11 §) ja yksittäiseen tehtävään sisällyttämien tietojen käsittelystä (12 §).

Erityisenä ongelmana on pidetty epäselvyyttä, joka johtuu siitä, että Tullin tutkinta- ja virka-apujärjestelmää koskevilla säännöksissä on pelkästään lakiviittaus poliisin henkilötietolakiin.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1 Tavoitteet

Tavoitteena on korjata lainsäädännölliset puutteet Tullin henkilörekistereitä koskevissa säännöksissä sekä tarkistaa Tullia koskevia henkilötietosäännöksiä ottaen huomioon kansallisessa soveltamisessa ilmitulleet epäkohdat, säännösten voimaantulon jälkeen tapahtuneet lainsäädäntömuutokset sekä kansainvälinen kehitys.

Tavoitteena on ottaa huomioon myös julkishallinnossa käynnissä olevaan uudistumiseen liittyvä viranomaisten yhteistyön paran-

taminen täsmentämällä tietojenvaihtosäännöksiä.

Lisäksi esityksen tavoitteena on saattaa Tullin henkilötietosäännökset yhdenmukaisiksi erityisesti poliisin ja rajavartiolaitoksen säännösten kanssa sellaisissa tapauksissa, joissa Tullin toiminta on yhdenmukaista kyseisten viranomaisten toiminnan kanssa. Eri-tyisesti Tullin rikostorjuntatoiminta edellyttää yhdenmukaisia säännöksiä muiden rikostorjuntaa suorittavien viranomaisten kanssa. Tätä edellyttää myös jatkuvasti kehittyvä PTR-yhteistyö.

Esityksen tavoitteena on myös korvata säännöksin tullilaissa olevat viittaukset poliisin henkilötietolakiin.

Ehdotetulla lailla pantaisiin täytäntöön myös Euroopan unionin neuvoston puitepäätös rikosasioissa tehtävässä poliisi- ja oikeudellisessa yhteistyössä käsiteltävien henkilötietojen suojaamisesta (2008/977/YOS), jäljempänä *EU:n tietosuojapuitepäätös*. EU:n tietosuojapuitepäätöksen 29 artiklan mukaan jäsenvaltioiden olisi tullut suorittaa päätöksen noudattamiseksi tarvittavat toimenpiteet jo ennen 27 päivää marraskuuta 2010.

3.2 Toteuttamisvaihtoehdot

Vuoden 1995 alusta voimassa olleen tullilain henkilötietosäännöksiin on tehty useita muutoksia eri lainsäädäntöhankkeiden yhteydessä. Osin näistä useista muutoksista johtuen henkilötietojen käsittelyä koskevat säännökset ovat jääneet koordinoimatta keskenään ja muotoutuneet myös epäyhdenmukaisiksi poliisin ja rajavartiolaitoksen vastaavien säännösten kanssa. Muun muassa näiden syiden vuoksi esityksen tavoitteita ei saavutettaisi muuttamalla nykyistä tullilakia. Lakiin jouduttaisiin lisäämään lukuisia uusia pykäläiä, mikä tekisi säännöskokonaisuuden lakiteknisesti hajanaiseksi ja toisaalta etäännyttäisi entisestään yhdenmukaisuutta muiden viranomaisten säännösten kanssa. Tämän vuoksi ehdotetaan säädettäväksi kokonaan uusi laki.

3.3 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa. Laki

olisi oleellisilta osiltaan, mutta Tullin toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen, yhdenmukainen sekä poliisin henkilötietolain että henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005), jäljempänä *rajavartiolaitoksen henkilötietolain*, kanssa. Ehdotettuun lakiin esitetään myös Tullille oikeutta tallettaa rikolliseen toimintaan liittyviä tullimiesten havainnoimia tietoja tai Tullille ilmoitettuja havaintotietoja.

Laki laajentaisi jossain määrin Tullin oikeutta saada tietoja eräistä muiden tahojen pitämistä rekistereistä. Laki selkeyttäisi tietojensaantisäännöksiä myös maksuttomuuskysymysten sekä tietojen käsittelyn osalta.

Uusi laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa kumoaisi kaikki tullilaissa olevat henkilörekisteri- ja henkilötietojen käsittelysäännökset.

Lakiehdotus sisältää muutosehdotuksia lisäksi 13 lakiin. Muutokset johtuvat lähinnä viittauksista tullilain henkilötietosäännöksiin.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei olisi välittömiä taloudellisia vaikutuksia Tullin toimintaan. Uusi laki tulee kuitenkin vaatimaan muutoksia Tullin tietojärjestelmiin muun muassa laissa olevien tietojen poistosäännösten takia, ja nämä muutokset voivat aikanaan aiheuttaa kustannuksia Tullille. Ehdotettuja poistosäännösten aiheuttamia muutoksia ei ole suurten kustannusten vuoksi tarkoituksenmukaista toteuttaa Tullin vanhoihin järjestelmiin.

Asian valmistelussa on lisäksi otettu huomioon se, että poliisiasiain tietojärjestelmän (PATJA) uudistaminen on vireillä (VITJA-hanke). Tällä hankkeella on merkittävä vaikutus myös Tulliin ja erityisesti Tullin rikostorjunnan toiminnalle, ja Tulli on osaltaan ollut mukana hankkeessa. Tietojärjestelmän uudistamista koskevassa hankkeessa on huomioitu poliisin tietojärjestelmän uudistamisesta aiheutuneet muutostarpeet aikatauluineen myös Tullin järjestelmiin. Tämän vuoksi esitykseen sisältyy henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetun lain muuttamisesta annetun lain (1181/2013) siirtymäsäännöstä vastaavan siirtymäsäännöksen,

jonka mukaan tietojenkäsittely olisi toteutettava neljän vuoden kuluessa lain voimaantuloista. Siirtymäsäännöksen vuoksi muutoksesta Tullille aiheutuvat tietojärjestelmäkustannukset jakautuisivat useammalle vuodelle.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Ehdotettu laki tehostaisi viranomaisten välistä tietojenvaihtoa yhdenmukaistamalla viranomaisten henkilörekisterien käyttöön liittyvää lainsäädäntöä. Laissa säädettäisiin laajemmin ja täsmällisemmin Tullin oikeudesta saada tietoja muilta viranomaisilta ja oikeudesta luovuttaa Tullin tietojärjestelmien tietoja muille viranomaisille. Lisäksi ehdotus tehostaisi Tullin rikostorjuntaa, sillä laissa annettaisiin Tullin rikostorjunnalle nykyistä laajempi mahdollisuus hyödyntää poliisin tietojärjestelmiä. Uudella lailla täytäntöönpannaisiin sekä kansallisessa että Euroopan unionin lainsäädännössä tapahtuneet viranomaisten toimintaa koskevat muutokset.

4.3 Vaikutukset kansalaisiin

Ehdotus parantaisi henkilötietojen ja yksityisyyden suojaa, koska niistä säädettäisiin uudessa laissa nykyistä täsmällisemmin ja yhtenäisemmin. Kansalaisten oikeusturvaa vahvistettaisiin ajantasaisella ja muiden lainvalvontaviranomaisten kanssa yhdenmukaisella henkilörekisterien käyttöä koskevalla lailla.

5 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu valtiovarainministeriössä yhteistyössä Tullin kanssa.

Esityksestä pyydettiin lausunnot seuraavilta tahoilta: oikeusministeriö, sisäasiainministeriö, liikenne- ja viestintäministeriö, puolustusministeriö, ulkoasiainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, Tulli, Rajavartiolaitoksen esikunta, Poliisihallitus, Pääesikunta, Eduskunnan oikeusasiamies, Viestintävirasto, Maahanmuuttovirasto, Oikeusrekisterikeskus, Väestörekisterikeskus, Hätäkeskuslaitos, Rikosseuraamuslaitos, Valtakunnansyyttäjävirosto, Tietosuojavaltuutet-

tu, Liikenteen turvallisuusvirasto, Liikennevirasto, Patentti- ja rekisterihallitus, Suomen poliisijärjestöjen liitto ry, Tullivirkamiesliitto ry ja Tullin Akavalainen Yhdistys ry.

Esityksestä saatiin 20 lausuntoa. Lausunnon antajat pitivät yleisesti Tullin henkilötietojen käsittelyä koskevan lainsäädännön päivittämistä ajankohtaisena ja hyvin perusteltuna hankkeena. Lakiesitysluonnokseen on tehty lukuisia sekä teknisiä että asiallisia muutoksia lausuntojen johdosta. Suurimmat muutokset ovat aiheutuneet siitä, ettei lausunnolle lähetetyssä luonnoksessa oltu vielä otettu huomioon kaikkia lain eduskuntakäsittelyn aikana poliisin henkilötietolakiin tehtyjä muutoksia, joilla on vaikutusta myös Tullin henkilötietojen käsittelyyn. Erityisesti oikeusministeriö ja sisäasiainministeriö kiinnit-

tivät huomiota tähän omissa lausunnoissaan. Lisäksi esityksessä ehdotettuun rikostorjunnan tietojärjestelmää koskevan pykälään on tehty muutoksia rekisteröitävien tietoluokkien ja rekisterinpidon vastuiden osalta.

6 Riippuvuus muista esityksistä

Samanaikaisesti eduskunnan käsiteltävänä on hallituksen esitys laiksi rikostorjunnasta Tullissa (HE 174/2014 vp). Tämän esityksen säännösehdoituksia on muotoiltu kyseisen hallituksen esityksen säännösten pohjalta. Eduskunnalle on annettu myös hallituksen esitys henkilötietojen käsittelyä Rikosseuraamuslaitoksessa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 292/2014 vp).

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Lakiehdotusten perustelut

1.1 Laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa

1 luku. Yleiset säännökset

1 §. Soveltamisala. Lakia sovellettaisiin Tullin laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisten henkilötietojen automaattiseen käsittelyyn. Silloin, kun henkilötiedot muodostavat tai niiden on tarkoitus muodostaa henkilörekisteri tai sen osa, lakia sovellettaisiin myös muuhun kuin automaattiseen henkilötietojen käsittelyyn. Laissa säädettäisiin pääasiassa Tullin rikostorjunta- tai valvontatehtävien kannalta tarpeellisten tietojen käsittelyä koskevista välttämättömistä poikkeuksista yleiseen henkilötietolainsäädäntöön nähden. Lisäksi laissa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada henkilö- ja muita tietoja sille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. Tämä oikeus liittyisi muun muassa ehdotettuun 13 §:ään, joka sisältää säännöksiä Tullin oikeudesta saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä. Tällaisia tietoja olisivat esimerkiksi eri rekistereissä olevat kulkuneuvoja, tavaroita, yrityksiä ja elinkeinonharjoittajia koskevat tiedot.

Yleistä henkilötietolainsäädäntöä sovellettaisiin edelleen toissijaisesti. Siltä osin kuin ehdotetussa tai muussa laissa ei toisin säädettäisi, henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin henkilötietolakia ja julkisuuslakia. Julkisuuslain nojalla määräytyy muun muassa tietojen salassa pidettävyys ja asianosaisen oikeus tiedonsaantiin.

Esimerkiksi Tullin sisäistä hallintoa varten perustettuihin henkilöstö-, talous- ja muihin sellaisiin henkilörekistereihin ja niihin liittyvään henkilötietojen käsittelyyn sovellettaisiin yksinomaan yleistä henkilötietolainsäädäntöä.

Pykälässä viitattaisiin informatiivisuuden vuoksi myös Suomea sitoviin kansainvälisiin sopimuksiin, joissa on henkilötietojen käsittelyä koskevia määräyksiä. Tällaisia sopimuksia ovat muun muassa tulliyhteistyösopimukset sekä monen- että kahdenväliset tulliyh-

teistyösopimukset. Suomi on liittynyt esimerkiksi Pohjoismaiden kesken solmittuun monenväliseen sopimukseen keskinäisestä avunannosta tulliasioissa. Suomella on kahdenvälisiä tulliyhteistyösopimuksia muun muassa seuraavien EU:n ulkopuolisten valtioiden kanssa: Amerikan Yhdysvallat, Venäjän federaatio, Makedonia, Uzbekistan, Valko-Venäjä, Kosovo ja Azerbaidzhan.

2 §. Määritelmät. Laissa käytettäisiin tulli-toiminnassa yleisesti käytettyjä käsitteitä. Pykälässä määriteltäisiin laissa käytetyt käsitteet tullirikos, tullirikostorjunta, tullirikoksen estäminen, paljastaminen ja selvittäminen ja tullitoimenpide.

2 luku. Tullin tietojärjestelmät ja muut henkilörekisterit

3 §. Rikostorjunnan tietojärjestelmä. Pykälä sisältäisi Tullin rikostorjunnan tietojärjestelmän peruskuvauksen.

Rekistereihin talletettavien eri tietoluokkien rekisterinpidon vastuiden osalta esitetään jatkettavaksi voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Eri esitutkintaviranomaisten ylläpitämiä rekistereitä ja niitä koskevien rekisterinpitovastuiden kehittämistarpeita tullaan tarkastelemaan kokonaisuudessaan uudelleen poliisin henkilötietolain kokonaisuudistuksen yhteydessä, sen jälkeen kuin EU:n tietosuojalainsäädännön uudistus on tullut voimaan. Tätä on myös eduskunta edellyttänyt poliisin henkilötietolakia koskevaan hallituksen esitykseen antamassaan vastauksessa (EV 216/2013 vp).

Rikostorjunnan tietojärjestelmä korvaisi nykyään tullilain 23 a §:ssä säädetyn poliisi-asiain tietojärjestelmän teknisenä osana olevan tutkinta- ja virka-apujärjestelmän ja sen arkistohakemiston. Tullilain 3 §:n 1 momentin 9 kohdan mukaan näillä tarkoitetaan poliisin henkilötietolain 2 §:ssä tarkoitettua poliisi-asiain tietojärjestelmää niiden tietojen osalta, jotka Tulli on tallettanut tutkinnan ja virka-avun tietoihin sekä tutkinnan ja virka-avun arkistotietoihin. Nykyiseen Tullin tutkinta- ja virka-apujärjestelmään ja sen arkistohakemistoon talletettavista tiedoista on tul-

lilain 23 a §:n 4 momentin mukaan lisäksi voimassa, mitä poliisin henkilötietolain 2 §:n 2 momentissa ja 10 §:ssä säädetään. Ehdotettu rikostorjunnan tietojärjestelmä korvaisi lisäksi tullilain 23 c §:ssä säädetyn Tullin tutkinta- ja virka-apujärjestelmän arkistohakemiston, jota vastaavasta rekisteristä ei lakiin enää otettaisi säännöstä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin järjestelmän käyttötarkoituksesta. Rikostorjunnan tietojärjestelmä olisi Tullin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä, automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä henkilörekisteri, joka sisältäisi Tullille laissa säädettyjen valvonta- ja rikostorjuntatehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja. Tullin valvonta- ja rikostorjuntatehtävistä säädetään tullilaissa ja ehdotetussa ja eduskunnassa käsiteltävänä olevassa rikostorjunnasta Tullissa annetussa laissa (HE 174/2014 vp).

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin rikostorjunnan tietojärjestelmään talletettavista henkilöllisyyttä koskevista tiedoista. Järjestelmään saataisiin tallettaa tietoja Tullin tutkittavana olevasta rikoksesta epäillystä, tullivalvonnan tai tullirikostorjunnan toimenpiteen taikka pakkokeinon kohteena olevasta henkilöstä. Samoin saataisiin tallettaa ilmoittajan, todistajan, asianomistajana esiintyvän tai muutoin asiaan liittyvän henkilön tietoja. Henkilöllisyyttä koskevista tiedoista järjestelmään saataisiin tallettaa tietojärjestelmän käyttötarkoituksen kannalta tarpeelliset tiedot. Momentti sisältäisi tyhjentävän luettelon tietojärjestelmän käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisista tiedoista. Tällaisia tietoja olisivat henkilön nimet, syntymäaika, henkilötunnus, sukupuoli, äidinkieli, kansalaisuudet, kansalaisuudettomuus, kansallisuus, kotivaltio, siviilisäätty, syntymävaltio, syntymäkotikunta, kotikunta, ammatti, osoite ja puhelinnumero tai muu yhteystieto, tieto henkilön kuolemasta tai kuolleeksi julistamisesta sekä viranomaisen antama asiakasnumero. Ulkomaalaisen henkilön henkilötiedoista saataisiin tallettaa myös vanhempien nimet, osoite ja matkustusasiakirjan tiedot sekä muut maahantuloon ja rajanylittämiseen liittyvät tarpeelliset tiedot. Momentissa luetellut henkilöllisyyttä koskevat tiedot olisivat samat kuin ne, jotka voidaan vastaavasti tallettaa poliisi-

asiain tietojärjestelmään poliisin henkilötietolain 2 §:n 2 momentin mukaan.

Momentin luettelossa ei käytettäisi määritettyä täydellinen nimi, vaan muotoa nimet. Suomen kansalaisen virallisena nimenä voidaan pitää väestörekisteriin merkittyä sukunimeä ja etunimiä. Väestötietojärjestelmään on lisäksi talletettu henkilön entiset etu- ja sukunimet nimenmuutospäivämäärineen. Vaikka nimilainsäädäntö ei tunne puhuttelunimen käsitettä, puhuttelunimi voidaan tallettaa väestötietojärjestelmään henkilön itsensä ilmoittamana edellyttäen, että se on jokin hänen virallisista etunimistään. Oletuksena on, että henkilön puhuttelunimi on ensimmäinen virallisista etunimistä, mutta puhuttelunimi voidaan merkitä rekisteriin, kun henkilö käyttää muuta kuin ensimmäistä etunimeään puhuttelunimenä. Puhuttelunimi voi olla myös kaksiosaisen etunimen osa tai poiketa kirjoitusasultaan virallisesta etunimestä. Puhuttelunimi voi myös poiketa kokonaan virallisista etunimistä, ja tällainen yleisesti käytetty etunimi voidaan ottaa henkilön nimeksi muun muassa vaalien ehdokaslistaan. Monet henkilöt tunnetaan niin sanotulla taiteilijanimellään. Taiteilijanimiä ei merkitä väestötietojärjestelmään, mutta niille on säädetty suoja siten, ettei toinen henkilö voi ottaa yleisesti tunnettua taiteilijanimeä nimekseen tai toiminimekseen. Ulkomaalaisten henkilöiden virallista nimeä ei aina voida määritellä. Yleensä pyritään käyttämään passiini merkittyä nimeä, mutta senkin kirjoitusasu saattaa vaihdella muun muassa translitteroinnista riippuen, eivätkä käsitteet etu- ja sukunimi ole yhdenmukaisia kaikissa valtioissa. Turvapaikanhakijoilla ei usein ole esittää matkustusasiakirjoja lainkaan, joten viranomaiset joutuvat kirjaamaan henkilöiden esittämiä useitakin poikkeavia nimiä ja niiden kirjoitusasuja. Koska Tullin valvonta- ja rikostorjuntatoimessa on tärkeää tavoittaa henkilöt erilaisissa tilanteissa, on tärkeää, että kaikki henkilön käyttämät nimivaihtoehdot, niin sanotut alias -tiedot, ovat Tullin tiedossa ja käytettävissä ja ne voidaan merkitä rekisteriin, kun ne tulevat esiin asiapapereista tai henkilön itsensä ilmoittamana.

Koska henkilöillä voi olla useita kansalaisuuksia, voitaisiin ne kaikki tallettaa järjestelmään.

Myös viranomaisen antama asiakasnumero voitaisiin kirjata järjestelmään. Esimerkiksi ulkomaalaisen henkilön tunnistamiseksi Maahanmuuttoviraston tietojärjestelmä antaa rekisteriin talletetuille ulkomaalaisille henkilöille asiakasnumeron, jolla Suomen viranomaiset yksilöivät kyseisen henkilön.

Myös Liikenteen turvallisuusvirasto antaa ajokieltoon määrätyille tunnistetietona asiakasnumeron. Tämä ajokieltoon määrätyn yksilöivä tunnistetieto on käytössä kaikissa niissä viranomaisissa, joiden käsiteltäväksi ajokieltoasia tulee. Ehdotetun momentin mukaan rikostorjunnan tietojärjestelmään saataisiin tallettaa myös ajokieltoon määrätyn henkilön yksilöivä tunniste. Myös esimerkiksi Verohallinto on jo ottanut rajoitetusti käyttöön yksilöivän asiakastunnisteen. Lähitulevaisuudessa on mahdollista, että muutkin viranomaiset ottavat käyttöön vastaavan asiakastunnisteen, jonka tallettaminen olisi ehdotetun säännöksen nojalla mahdollista.

Tietojärjestelmään voitaisiin tallettaa lisäksi ulkomaalaisen henkilön maahantuloon ja rajanylittämiseen liittyvät muut tarpeelliset tiedot, kuten tiedot esimerkiksi lähtömaasta tai läpikulkumaista.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin muiden tietojen kirjaamisesta rikostorjunnan tietojärjestelmään tietoryhmittäin.

Momentin 1 kohdassa säädettäisiin tutkinnan ja virka-avun tiedoista. Sen mukaisiin tietoihin sisältyisivät Tullin esitutkinnassa, valvonta- tai rikostorjuntatoimenpiteiden yhteydessä, virka-aputehtävissä taikka pakkokeinolain soveltamisen yhteydessä saadut tiedot. Lisäksi kohdassa mainittaisiin selvyyden vuoksi erikseen myös poliisiin, Tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain (687/2009), jäljempänä *PTR-lain*, tarkoittamassa yhteistoiminnassa saadut tiedot, koska laissa tarkoitettu PTR-yhteistyö on perinteistä virka-apua laajempaa. Kohdassa tarkoitettu tutkinnan ja virka-avun tiedot vastaisi tietosisällöltään pääpiirteissään tullilain 23 a §:ssä nykyään säädettyä poliisiasiain tietojärjestelmän teknisenä osana olevaa tutkinta- ja virka-apujärjestelmää. Tullilain 23 a §:n 2 momenttiin verrattuna säännös sisältäisi uusina kirjattavina tietoryhminä kohdan a mukaiset tiedot tapahtuman tunnistamistietojen määrittämiseksi. Tämä kohta kä-

sittäisi rikosilmoituksen tai muuta tapahtumaa koskevan ilmoituksen numeron, tiedot tapahtuma-ajasta ja -paikasta, ilmoituksen tekoajasta, rikos- ja muista nimikkeestä sekä törkeimmän rikoksen syyteoikeuden vanhentumisajasta. Lisäksi tämän kohdan mukaisia tietoja olisivat tiedot tutkivasta yksiköstä, tutkijoista, tutkinnan tilasta, Tullin asian päättämiseksi tekemistä päätöksistä sekä tunnistetieto syyttäjän tai tuomioistuimen ratkaisuista ja tieto siitä, onko henkilö tuomittu rangaistukseen, jätetty syyttämättä tai rangaistukseen tuomitsematta, syyte hylätty, jätetty tutkimatta tai sillensä sekä tieto ratkaisun lainvoimaisuudesta. Mainittuun tullilain säännökseen verrattuna kohdassa b ei enää mainittaisi kirjattavina tietoina rikosilmoitusten ja muiden ilmoitusten nimiketietoja. Sen sijaan uusi tietoryhmä olisi kohta d, johon sisältyisivät rikosten tekotapojen luokitteluksi tekijän, tapauksen tai teon luokittelua kuvaavat tiedot sekä rikosten sarjoittamiseen ja tekniseen tutkintaan tarvittavat tiedot.

Lainvalvontaviranomaiset ovat viime vuosina ottaneet käyttöönsä uusia tutkintamenetelmiä ja -teknologioita, joiden käytöstä on säädetty erikseen. Sen jälkeen, kun on todettu rikos tai muu rikostorjunnallisia taikka tullivalvonnallisia toimia vaativa tapahtuma, myös näihin menetelmiin liittyvä tietojen talletus siirtyy tutkinnan ja virka-avun tietojen piiriin. Näin ollen esimerkiksi päätökset kaikkien pakkokeinojen käytöstä, näiden päätösten valvonta ja pakkokeinojen tuloksena syntyvä tieto, valvontakameroiden kuvaaman aineiston käsittely sen jälkeen, kun on todettu esitutkinnan käynnistävä tapahtuma ja teknisen rikostutkinnan erilaisten menetelmien tulokset, kuuluvat 1 kohdan alle.

Momentin 2 kohdassa säädettäisiin havaintotiedoista. Tietoryhmä vastaisi sisällöltään poliisin henkilötietolain 2 §:n 3 momentin 11 kohdan vastaavaa tietoryhmää. Perustuslakivaliokunta on poliisin henkilötietolain muutosta koskevaan hallituksen esitykseen (HE 66/2012 vp) antamassaan lausunnossa (PeVL 18/2012 vp) pitänyt poliisin vastaavaa havaintotietorekisteriä henkilötietojen suojan kannalta ongelmattomana silloin, kun havaintotietojen säilytysaika on verraten lyhyt (6 kuukautta), niiden sisältöä on rajoitettu edellyttämällä, että tiedot liittyvät henkilöi-

hin, joiden voidaan olosuhteiden tai henkilön esittämän uhkauksen vuoksi perustellusti arvioida liittyvän rikolliseen toimintaan ja tiedon yhteyteen liitetään arvio niitä antaneen henkilön luotettavuudesta tai tietojen oikeellisuudesta, mikäli tämä on mahdollista.

Havaintotiedot voisivat sisältää tullimiesten havainnoimia tietoja tai tulliviranomaisille ilmoitettuja tietoja tapahtumista tai henkilöistä, joiden olosuhteiden tai henkilön esittämien uhkausten tai muun käyttäytymisen vuoksi voidaan perustellusti arvioida liittyvän Tullin rikostorjuntatoimivallan piiriin kuuluvaan rikolliseen toimintaan. Tällä hetkellä Tullilla ei ole ollut oikeutta tallettaa Tullin pysyviin valtakunnallisiin automaattisen tietojenkäsittelyn avulla pidettäviin tietojärjestelmiinsä tällaisia havaintotietoja. Tietoja on voitu tallettaa tullilain 22 §:n nojalla perustettuihin työryhmäkohtaisiin rekistereihin tai ne ovat vain yksittäisen tullimiehen muistissa tai muistiinpanoissa. Kyseiset havaintotiedot, joita tullimies saa joka tapauksessa havainnoidessaan toimintaympäristöään työtä suorittaessaan, eivät nykyisin siis ole koko tullivalvonnan ja tullirikostorjunnan organisaation tehokkaassa käytössä. Nykyistä käytäntöä, jossa tietoja voidaan tallettaa vain hajanaisesti yksikkökohtaisiin rekistereihin, voidaan pitää myös henkilötietojen käsittelyn ohjauksen ja laillisuusvalvonnan näkökulmasta epätydyttävänä. Ehdotuksen mukainen havaintotietojen lyhyt talletusaika, laillisuusvalvonta sekä rekisterinpitäjän mahdollisuus tarkastaa tietojen tallettamiselle asetettujen erityisten edellytysten täyttyminen parantaisi rekisteröidyn oikeusturvaa. Samalla myös tietojen suojaaminen helpottuisi tallennusaloitusten keskittymisen myötä.

Olosuhteisiin liittyvänä havaintotietona saataisiin tietojärjestelmään tallettaa esimerkiksi Tullin havaitsema tieto siitä, että henkilö matkustaa tai varaa matkan väärillä henkilötiedoilla. Vastaava havaintotieto olisi kyseessä, kun tullitarkastuksessa henkilön halusta tai ajoneuvosta löytyy huumausaineiden käyttämiseen soveltuvia välineitä tai muuta rikolliseen toimintaan viittaavaa rekvisiittaa.

Edellä kuvatut teot eivät välttämättä ole lainvastaisia, mutta yhdessä muiden tekijöiden kanssa ne saattavat viitata rikolliseen toimintaan. Tällaiset tiedot säilyvät muistin-

varaisesti vain hyvin lyhyen ajan. Käytännön viranomaistoiminnassa havaintotiedoilla on kuitenkin usein yksittäisen tilanteen ulkopuolelle ajallisesti ja paikallisesti ulottuvaa merkitystä. Järjestelmään talletettuina ja sitä kautta muidenkin tulliviranomaisten tiedossa ne sen sijaan vaikuttavat Tullin toiminnan suuntaamiseen ja rikosten ennalta estämiseen ja niiden selvittämiseen. Havaintotietoja voitaisiin hyödyntää muun muassa valtakunnallisten rikossarjojen ennalta estämisessä ja tutkinnassa.

Vastaavalla tavalla Tullin suorittamassa Internet-valvonnassa nousee esille seikkoja, joiden voidaan perustellusti arvioida liittyvän sellaiseen rikolliseen toimintaan, joka kuuluu Tullin rikostorjuntatoimivaltaan.

4 §. Tiedustelurekisteri. Tiedustelurekisteri olisi Tullin rikostorjunnan valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä, automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä henkilörekisteri. Tiedustelurekisteri vastaisi olenaisilta osiltaan nykyisen tullilain 23 §:ssä säädettyä valvontatietorekisteriä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin tiedustelurekisterin käyttötarkoituksesta ja perusteista, joilla rekisterin saa kerätä ja tallettaa tietoja. Rekisteriin saisi edelleen kerätä tietoja tullirikosten torjumiseksi. Tullilain 23 §:n 1 momentissa käytettyä sanamuotoa täsmennettäisiin siten, että tullirikosten estämisen ja selvittämisen ohella tietoja saisi kerätä ja tallettaa myös tullirikosten paljastamiseksi ja syytteeseen saattamiseksi. Kyse olisi sanamuodon täsmennyksestä, joka vastaa muualla laissa omaksuttua systematiikkaa.

Momentin 2 kohdassa ehdotettuun rikoksen myötävaikuttajan niin sanottuun kirjauskynnykseen tehtäisiin teknisluonteinen muutos. Nykyisen tullilain 23 §:n 1 momentin mukaan tämä kirjauskynnys on rikos, josta saattaa seurata enemmän kuin kuusi kuukautta vankeutta. Koska tosiasiallisesti rikoslainsäädännössä kuutta kuukautta ankarampi seuraava vankeusrangaistus on vuosi vankeutta, kirjaamiskynnys muutettaisiin muotoon vähintään vuosi vankeutta. Muutos olisi pelkästään tekninen eikä se muuttaisi nykytilaa. Vastaava muutos on tehty pakkokeinolain uudistuksen yhteydessä pakkokeinolain 8 luvun 32 §:n 1 momenttiin.

Pykälän 2 momentissa luettelaisiin ne henkilöllisyyttä koskevat tiedot, joiden tallettamista voitaisiin pitää tiedustelurekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisena. Tiedot olisivat pääosin yhdenmukaisia edellä 3 §:ssä ehdotettuun rikostorjunnan tietojärjestelmään talletettavien tietojen kanssa, samoin kuin ehdotettua tiedustelujärjestelmää pääpiirteissään vastaavan poliisin henkilötietolain 4 §:ssä tarkoitetun epäiltyjen tietojärjestelmän tietoluettelon kanssa.

Nykyisin tullilain 23 §:n 2 momentissa mainitut määritteet nimi ja kutsumanimi ehdotetaan muutettavaksi muotoon nimet.

Tiedustelurekisteriin voitaisiin tallettaa myös tieto henkilön syntymäajasta, henkilötunnuksista, sukupuolesta, äidinkielestä, kansalaisuuksista, kansalaisuudettomuudesta, kansallisuudesta, kotivaltiosta, siviilisäädystä, syntymävaltiosta, syntymäkotikunnasta, kotikunnasta, ammatista, osoitteesta, puhelinnumerosta tai muusta yhteystiedosta. Tiedustelurekisteriin voitaisiin tallettaa myös henkilöä koskevat ääni- ja kuvatallenteet sekä henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvat tunnistetiedot. Viranomaisten ja rekisteröitävän oikeusturvan kannalta on välttämätöntä, että viranomaiset pystyvät varmistamaan rekisteröitävän henkilöllisyyden luotettavasti. Esimerkiksi henkilön kuva on usein luotettavampi tunnistetieto kuin henkilön käyttämä nimi. Henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvia tunnistetietoja tarvitaan henkilön luotettavaan tunnistamiseen, ja ne voivat myös olla joskus ainoita henkilön yksilöimis- ja tunnistetietoja.

Tiedustelurekisteriin voitaisiin tallettaa myös tieto henkilön kuolemasta tai kuolleeksi julistamisesta sekä viranomaisen antamasta asiakasnumerosta.

Ulkomaalaisen henkilön tunnistamiseksi Maahanmuuttoviraston tietojärjestelmä antaa rekisteriin talletetuille ulkomaalaisille henkilöille asiakasnumeron, jolla Suomen viranomaiset yksilöivät kyseisen henkilön. Tämän asiakasnumeron lisäksi ulkomaalaisesta henkilöstä voitaisiin edellä mainittujen tietojen lisäksi tallettaa tiedustelurekisteriin esimerkiksi hänen vanhempiansa nimet ja osoite, matkustusasiakirjan tiedot sekä muut maahantulon ja rajanylittämiseen liittyvät tarpeelliset tiedot.

Myös Liikenteen turvallisuusvirasto antaa ajokieltoon määrätyille tunnistetietona asiakasnumeron. Tämä ajokieltoon määrätyn yksilöivä tunnistetieto on käytössä kaikissa niissä viranomaisissa, joiden käsiteltäväksi ajokieltoasia tulee. Samoin esimerkiksi Verohallinto on jo ottanut rajoitetusti käyttöön yksilöivän asiakastunnisteen. Lähitulevaisuudessa on mahdollista, että muutkin viranomaiset ottavat käyttöön vastaavan asiakastunnisteen, jonka tallettaminen olisi ehdotetun säännöksen nojalla mahdollista.

Yhdenmukaisesti tullilain 23 §:n 2 momentissa säädetyn kanssa tiedustelurekisteriin saataisiin myös tallettaa henkilön oman turvallisuuden tai viranomaisten työturvallisuuden kannalta välttämättömät tiedot sekä tiedot epäilystä rikoksesta, epäillyn rikoksen yhteydessä käytettävästä kulkuneuvosta ja epäiltyyn rikokseen liittyvästä liikeyrityksestä.

5 §. Tullivalvonnan tietojärjestelmä. Tullivalvonnan tietojärjestelmä olisi Tullin uusi, valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä, automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä henkilörekisteri.

Tullivalvonnan tietojärjestelmän tarkoituksena olisi parantaa ja tehostaa tullivalvontaa. Uusi tietojärjestelmä tehostaisi tullivalvontaa varmistamalla osaltaan tullien, verojen ja maksujen oikeellisuutta, tavaroiden tuonti- ja vientirajoitusten noudattamista sekä muiden tullitoimenpiteiden oikeaa kohdentamista. Järjestelmän avulla toteutettaisiin myös EU:n tullikoodeksin 13 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu automaattiseen tietojenkäsittelymenetelmään perustuva riskianalyysi, johon tullitarkastusten satunnaistarkastuksia lukuun ottamatta on unionin tullilainsäädännön mukaan perustuttava. Järjestelmä nopeuttaisi ja yhdenmukaistaisi tarkastustoimintaa ja parantaisi tarkastustulosten hyödyntämistä sekä Tullin yhteistoimintaa muiden viranomaisten ja sidosryhmien välillä.

Tullivalvonta käsittää kaikkien niiden lakien ja säännösten noudattamisen varmistamisen, joiden täytäntöönpanosta Tulli on vastuussa. Tyypillisiä tullivalvontatoimenpiteitä ovat erilaiset tavaroiden, asiakirjojen, kulkuneuvojen ja varastojen tarkastukset, jotka usein perustuvat annettuihin tulli-

ilmoituksiin sisältyviin tai Tullilla muutoin oleviin tietoihin.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin järjestelmän käyttötarkoituksesta, järjestelmään tallennettavista tiedoista ja tietojen käsittelystä. Momentin mukaan tullivalvonnan tietojärjestelmään voitaisiin kerätä, tallettaa ja siinä muutoinkin käsitellä tullivalvonnan suorittamiseksi tarpeellisia tietoja Tullille lain tai asetuksen perusteella annettavista ilmoituksista ja muista tiedoista, tiedot suoritetuista tullivalvonnan toimenpiteistä ja niiden perusteella esitetyistä jatkotoimista sekä tunnistetietoja tarkastusten perusteella annetuista rangaistusvaatimuksista taikka tehdyistä tutkintapyyntöistä tai rikosilmoituksista.

Tullivalvonnan tietojärjestelmässä saisi yhdistää, tallettaa ja muutoinkin käsitellä tullivalvonnan suorittamiseksi tarpeellisia tietoja. Järjestelmässä vastaanotettaisiin ilmoituksia ja muita tietoja, tallennettaisiin tietoja järjestelmään ja tehtäisiin vastaanotettujen ja tallennettujen tietojen perusteella riskianalyysi.

Järjestelmään tallentuisivat Tullin operatiivisten järjestelmien sisältämien ilmoitusten ja sanomien tiedot sekä muut tiedot, joita Tulli saa lain tai asetuksen perusteella. Esimerkkinä jälkimmäisestä ryhmästä ovat Euroopan maatalouden tukirahaston (EMOTR) tarkastustehtäviin liittyvät tiedot sekä vienti- ja tuontirajoituksiin liittyvät tiedot.

Järjestelmä sisältäisi yleisen riskianalyysi-toiminnon, jolla kerätään ja analysoidaan tietoja mahdollisten riskien tunnistamiseksi ja tarkastusten kohdentamiseksi. Järjestelmään sisältyvien tietojen analysoinnin tuloksena järjestelmään voitaisiin asettaa riskitekijöitä, -profileita ja – sääntöjä, joilla valikoitaisiin sähköisessä muodossa saapuvia ilmoituksia ja sanomia manuaaliseen käsittelyyn.

Järjestelmään talletettaisiin myös riskianalyysin tuloksena mahdollisesti syntyvä tarkastustoimeksianto, jolla ohjataan tarkastustoimenpiteitä ja raportointia, sekä tehdystä tarkastuksesta laadittu tarkastusraportti. Tarkastusraportti sisältää tarkemmat tiedot tehdyistä tullitoimenpiteistä ja niiden perusteella esitettävistä jatkotoimista, esimerkiksi jälkiverotuksesta tai palautuksesta. Muita tullivalvonnan perusteella esitettäviä jatkotoimia ovat esimerkiksi tuen takaisinperintä, virhe-

maksu, luvan peruminen, uuden asiakirjan hankkiminen, tullilmoituksen peruutus, tavaran palautus tai hävitysluovutus valtiolle, ohjeistus, käyttökielto tai toinen tarkastus.

Tullivalvonta voi joissakin tapauksissa, joissa havaitaan säännösten rikkomista, johdattaa myös rangaistusvaatimuksen tai tutkintapyyntöön esittämiseen. Näissä tapauksissa järjestelmään talletettaisiin tunnistetieto näistä toimenpiteistä. Itse rangaistusvaatimus tai tutkintapyyntö tallennettaisiin tämän lain 3 §:ssä mainittuun rikostorjunnan tietojärjestelmään, eikä sitä tallennettaisi tähän järjestelmään.

Esitettyjen tai suoritettujen jatkotoimien tallentaminen on tullivalvonnan kehittämiseksi tärkeää, koska sen avulla voidaan arvioida, kuinka tuloksellista tullivalvonnan suorittama kohdevalinta on ollut ja onko kohdevalintakriteereitä tarpeen tarkentaa tai muuttaa kohdevalintatarkkuuden parantamiseksi. Tullivalvonnan tietojärjestelmän avulla voidaan hoitaa myös tarkastusraporttien arkistointi ja jakelu.

Pykälän 2 momentissa lueteltaisiin henkilöllisyyttä koskevat tiedot, joiden tallettamista voidaan pitää tullivalvonnan tietojärjestelmän käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisenä. Näitä tietoja olisivat nimet, syntymäaika, henkilötunnus, osoite ja puhelinnumero tai muu yhteystieto, kansalaisuus sekä ulkomaalaisen henkilön osalta matkustusasiakirjan tiedot. Järjestelmään saataisiin tallettaa lisäksi ajoneuvon rekisterinumero. Tietoja käytettäisiin henkilöiden yksilöimiseksi.

6 §. Rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistusjärjestelmä. Pykälässä säädettäisiin rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistusjärjestelmän käyttötarkoituksesta. Järjestelmästä säädetään nykyisen tullilain 23 d §:ssä. Sääntelyä ehdotetaan ajantasaisesti.

Järjestelmä olisi, kuten nykyisin, rikosten estämiseksi, selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi tarkoitettu Tullin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä, automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä tietojärjestelmä, johon teknisessä valvonnassa Suomen valtakunnan rajan ylityspaikoilla saatavat rekisteri- ja muut tunnistetiedot sekä teknisen valvonnan kuvat kulkuneuvoista ja konteista tallentuvat.

Säännöksessä ei enää mainittaisi järjestelmän olevan myös poliisin ja rajavartiolaitoksen käyttöön tarkoitettu. Näiden viranomaisen oikeus käyttää kyseistä rekisteriä perustuisi ehdotettuun 17 §:ään, jonka 1 momentin 5 ja 6 kohtien mukaan poliisille ja rajavartiolaitokselle voitaisiin Tullin henkilörekistereistä luovuttaa henkilötietoja myös teknisen käyttöyhteyden avulla pykälässä tarkemmin mainittaviin käyttötarkoituksiin. Ehdotus ei muuttaisi poliisin tai rajavartiolaitoksen mahdollisuutta hyödyntää järjestelmän tietoja nykyisestä. Muutoksella olisi tarkoitus selkiyttää Tullin järjestelmän ylläpitäjän ja rekisterinpitäjän roolia ja siihen liittyvää vastuuta. Muutos olisi tältä osin luonteeltaan tekninen.

Järjestelmä perustuisi automaattiseen tallennukseen. Järjestelmään ei kerättäisi tai talletettaisi siihen tallentuvien tietojen lisäksi muita tietoja, minkä vuoksi pykälä ei enää sisältäisi nykyisen tullilain 23 d §:n 2 ja 3 momentteja vastaavia säännöksiä. Tullilain 23 d §:n 3 momentin säännöstä rekisterinpitäjistä ei enää tarvittaisi, koska siitä olisi maininta ehdotetun 8 §:n 3 momentissa. Kuten edellä on selostettu, viranomaiset eivät enää tallentaisi järjestelmään tietoja, vaan järjestelmän toiminta perustuisi automaattiseen tallennukseen. Siksi pykälässä ei enää olisi tullilain 23 d §:n 3 momentin mukaista säännöstä eri viranomaisten vastuusta tietojen virheettömyydestä taikka vastuusta tietojen tallettamisen tai järjestelmän käytön laillisuudesta.

7 §. Tullin muut henkilörekisterit. Pykälässä säädettäisiin muiden kuin edellä tässä laissa säänneltyjen Tullin pysyvien, automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävien valtakunnallisten tietojärjestelmien ja rekistereiden perustamisen edellytyksistä.

Pykälä vastaisi pääpiirteissään nykyisen tullilain 22 §:ää sekä poliisin henkilötietolain 6 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan Tullin valtakunnallisessa käytössä voi edellä 3—6 §:ssä ehdotettujen tietojärjestelmien tai rekistereiden lisäksi olla tilapäisiä tai manuaalisesti ylläpidettäviä rekistereitä. Rekisterit voisivat sisältää Tullille laissa säädettyjen valvontaja rikostorjuntatehtävien suorittamiseksi tarpeellisia henkilötietoja.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin muista rekistereistä, jotka olisivat valtakunnallisen käytön sijasta Tullin yhden tai useamman toimintayksikön käytössä. Tullin kaikki rekisterit ovat useamman kuin yhden tullimiehen käytössä, minkä vuoksi säännös ei enää nykyisen tullilain 22 §:n 1 momentin 3 kohdan tapaan mahdollistaisi momentissa tarkoitettujen rekisterin perustamista Tullin henkilötönn kuuluvan yksittäisen henkilön käyttöön.

Momentin 2 kohdassa määriteltäisiin tilapäinen analyysirekisteri asiasisällöltään samalla tavoin kuin nykyisessä tullilain 22 §:n 2 momentissa.

Pykälän 3 momentissa todettaisiin selvyyden vuoksi henkilötietolain 9 §:n 1 momentin tarpeellisuusvaatimuksen mukaisesti, että pykälän nojalla perustettuihin henkilörekistereihin saa kerätä ja tallettaa vain niiden käyttötarkoituksen mukaisten tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja.

8 §. Henkilörekisterin perustaminen ja rekisterinpitäjä. Pykälässä säädettäisiin Tullin henkilörekistereiden perustamisesta ja rekisterinpitäjistä vastaavaan tapaan kuin poliisin henkilötietolaissa.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että muiden kuin tällä lailla perustettujen henkilörekisterien perustamisesta olisi tehtävä kirjallinen päätös. Päätökseen tulisi sisällyttää henkilötietolain 10 §:ssä tarkoitettu rekisteriloste sekä suunnitelma rekisterissä olevien tietojen arkistoinimisesta ja hävittämisestä. Perustamispäätöksessä tulisi mainita myös henkilörekisterin käyttötarkoitus.

Edellä 7 §:n 1 momentin tarkoittamien valtakunnallisten, mutta tilapäisten tai manuaalisesti ylläpidettävien henkilörekisterien perustamisesta päättäisi Tullin valvontaosasto, ja 7 §:n 2 momentissa tarkoitettun muun kuin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettun henkilörekisterin perustamisesta päättäisi kyseisen rekisterin toiminnasta vastaava Tullin toimintayksikkö.

Tietosuojavaltuutettu ohjaa ja valvoo henkilötietojen käsittelyä. Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että 7 §:n 1 momentissa tarkoitettun tilapäisen tai manuaalisesti ylläpidettävän valtakunnallisen henkilörekisterin perustamisesta ja sen olennaisesta muuttamisesta olisi ilmoitettava tietosuojavaltuutetulle vii-

meistään kuukautta ennen rekisterin perustamista tai muuttamista.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin henkilötietolain 3 §:n 4 kohdassa tarkoitetusta rekisterinpitäjästä. Ehdotetulla lailla perustettavien Tullin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettujen henkilörekisterien rekisterinpitäjä olisi Tullin valvontaosasto. Samoin edellä 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun tilapäisen tai manuaalisesti ylläpidettävän valtakunnallisen henkilörekisterin pitäjä olisi sen perustaja eli Tullin valvontaosasto. Edellä 7 §:n 2 momentissa tarkoitetun muun kuin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitetun henkilörekisterin rekisterinpitäjä olisi taas kyseisen rekisterin toiminnasta vastaava Tullin toimintayksikkö.

3 luku. Henkilötietojen käsittelyn erityissäännöksiä

Henkilötietolain 2 luvussa säädetään henkilötietojen käsittelyä koskevista yleisistä periaatteista, joita tulee noudattaa myös henkilötietojen käsittelyssä Tullissa. Henkilötietolaissa on säännökset huolellisuusvelvoitteesta, henkilötietojen käsittelyn suunnittelusta, käyttötarkoitussidonnaisuudesta, käsittelyn yleisistä edellytyksistä, tietojen laatua koskevista periaatteista sekä rekisteriselosteesta. Henkilötietojen käsittelyyn Tullissa liittyy joitakin erityispiirteitä, joista säädettäisiin ehdotetussa luvussa.

9 §. Arkaluonteisten tietojen käsittely. Pykälässä säädettäisiin tässä laissa tarkoitettuihin Tullin henkilörekistereihin sisältyvien arkaluonteisten henkilötietojen käsittelystä. Arkaluonteisten tietojen käsittely on henkilötietolain 11 §:n mukaan lähtökohtaisesti kielletty. Henkilötietolain 12 §:n mukaan käsittelykielto ei kuitenkaan estä esimerkiksi tietojen käsittelyä, josta säädetään laissa tai joka johtuu välittömästä rekisterinpitäjälle säädetyistä tehtävistä.

Ehdotettu säännös vastaisi pääpiirteissään arkaluonteisten tietojen käsittelyä koskevaa poliisin henkilötietolain 10 §:ää. Tullilain 23 a §:n 4 momentin nojalla poliisin henkilötietolain säännöstä sovelletaan nykyään Tullin pysyviin, poliisiasian teknisenä osana olevan, valtakunnallisen tutkinta- ja virkaapujärjestelmän sekä sen arkistohakemiston tietojen käsittelyyn. Sen sijaan tähän lakiin

ehdotettava arkaluonteisten tietojen käsittelyä koskeva säännös koskisi kaikkia sellaisia Tullin henkilörekistereitä, joissa on tarpeen tallettaa ja käsitellä arkaluonteisia tietoja.

Henkilötietolain 11 §:n mukaan arkaluonteisina tietoina pidetään henkilötietoja, jotka kuvaavat tai on tarkoitettu kuvaamaan:

- 1) rotua tai etnistä alkuperää;
- 2) henkilön yhteiskunnallista, poliittista tai uskonnollista vakaumusta tai ammattiliittoon kuulumista;
- 3) rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta;
- 4) henkilön terveydentilaa, sairautta tai vammaisuutta taikka häneen kohdistettuja hoitotoimenpiteitä tai niihin verrattavia toimia;

5) henkilön seksuaalista suuntautumista tai käyttäytymistä; taikka

6) henkilön sosiaalihuollon tarvetta tai hänen saamiaan sosiaalihuollon palveluja, tukitoimia ja muita sosiaalihuollon etuuksia.

Ehdotetun pykälän mukaan rikollista tekoa, rangaistusta tai muuta rikoksen seuraamusta koskevan henkilötietolain 11 §:n 3 kohdassa tarkoitetun arkaluonteisen tiedon saisi kerätä ja tallettaa Tullin henkilörekistereihin ja muuten käsitellä silloin, kun se on rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellinen. Sen sijaan muiden henkilötietolain 11 §:ssä tarkoitettujen arkaluonteisten tietojen kerääminen, tallettaminen ja muu käsittely olisi sallittua ainoastaan silloin, kun se on Tullin yksittäisen tehtävän suorittamiseksi välttämätöntä. Kuitenkin henkilön terveydentilaa kuvaavia ja muita henkilötietolain 11 §:n 4 kohdassa tarkoitettuja tietoja saisi kerätä, tallettaa ja käsitellä myös silloin, kun se on rekisteröidyn oman turvallisuuden taikka Tullin työturvallisuuden varmistamiseksi välttämätöntä.

10 §. Henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvien tunnistetietojen tietoturva. Pykälässä säädettäisiin henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvien biometrinen tunnistetietojen käsittelyn tietoturvasta tullitoiminnassa. Tällaisia biometrisiä tunnisteteita ovat esimerkiksi ihmisen sormenjäljet, kasvot ja ääni. Ehdotettu säännös vastaisi poliisin henkilötietolain 10 a §:ää.

Tunnistamiseen soveltuva biometrinen ominaisuus on pysyvä, muuttumaton ja pe-

ruuttamaton osa yksilöä. Tästä syystä biometriset tunnisteet asettavat erityisiä vaatimuksia tietoturvalle, jotta sen, jonka biometrisiä ominaisuuksia talletetaan tai käsitellään, yksityisyyden suojan toteutuminen voitaisiin varmistaa. Biometrisen tunnistamisen uhkakuvat liittyvät tunnisteiden pysyvyyteen. Biometrista tunnistetta ei voi vaihtaa, vaan se sitoo käyttäjänsä tunnistettuun identiteettiin mahdollisesti koko elinajaksi. Lisäuhka muodostuu siitä, että biometrisen ominaisuuden sähköinen (digitaalinen) tallenne on helpposti ja nopeasti kopioitavissa ja samalla levitettävissä nykyisten tietojenkäsittelylaitteiden ja tietoverkkojen avulla. Jos biometristen tunnisteiden tallettamisen ja käsittelyn tietoturvasta ei huolehdita riittävästi, uhkakuvana voidaan nähdä tilanne, jossa rekisteri, joka sisältää muiden henkilötietojen lisäksi tietoja henkilöiden yksilöllisistä ominaisuuksista, kuten esimerkiksi sormenjäljet, joutuu väärin käsiin. Yleisiä säännöksiä biometristen tunnisteiden käytöstä ei vielä ole olemassa.

Henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvien tunnistetietojen tietoturvasta huolehtiminen on jo nykyisin myös tullitoiminnassa tärkeää. Tulli on rajatarkastustehtävässä passilain (671/2006) 26 §:ssä tarkoitettu rajatarkastusviranomaisena, jolla on kyseisen lain 5 b §:n mukaan oikeus lukea passin tekniseen osaan talletettuja sormenjälkiä. Lisäksi tässä esityksessä ehdotetaan Tullille oikeutta tallettaa sormenjäljet ja muita biometrisiä tunnistetietoja muun muassa ehdotetun rikostorjunnan tietojärjestelmän määrättyihin tietoryhmiin sekä tiedustelurekisteriin. On erittäin tärkeää, että myös Tullin henkilörekistereihin sisältyvät henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvat tunnistetiedot suojataan siten, että niiden oikeudeton luku voidaan estää yhtä tehokkaasti kuin poliisissa.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan tallettaessaan tai muutoin käsitellessään sähköisessä muodossa olevia henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvia tunnistetietoja rekisterinpitäjän tulee erityisesti huolehtia näiden tunnistetietojen tallettamisen ja muun käsittelyn tietoturvasta.

Henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvien tunnistetietojen tietoturvasta huolehtiminen tarkoittaa hallinnollisia ja teknisiä toimia, joilla varmistetaan se, että tiedot ovat

vain niiden käyttöön oikeutettujen saatavilla ja ettei tietoja voida muuttaa muiden kuin siihen oikeutettujen toimesta. Henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvien tunnistetietojen turvaaminen tapahtuu tiedon ominaisuuksien turvaamisen kautta. Tiedon käytettävyys tai saatavuus tarkoittaa sitä, että tiedot ja tietojärjestelmien palvelut ovat tiedonsaantiin oikeutettujen henkilöiden käytettävissä silloin, kun nämä työtehtävissään tietoja tarvitsevat. Käytettävyydellä tarkoitetaan lisäksi helppokäyttöisyyttä. Eheys tai aitous puolestaan tarkoittaa sitä, että tiedot ovat oikeita ja ajan tasalla sekä yhtäpitäviä kaikkialla organisaatiossa. Ehyttä tietoa ei ole oikeudettomasti tai tahattomasti muutettu ja mahdolliset muutokset ovat todennettavissa. Tiedon luotamuksellisuus tarkoittaa sitä, että tiedot ovat vain niiden henkilöiden saatavissa ja käytössä, jotka niitä työtehtävissään tarvitsevat ja jotka ovat oikeutettuja tietoja käsittelemään.

Pykälän 2 momentissa täsmennettäisiin 1 momentissa tarkoitettua tallettamisen ja muun käsittelyn tietoturvaan. Momentin mukaan henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvia tunnistetietoja tallettaessa ja muutoin käsitellessä olisi huolehdittava siitä, että tunnistamisessa ja tunnistetietojen käsittelyssä käytettävät tietojärjestelmät, laitteet ja ohjelmistot ovat turvallisia, sekä siitä, että tunnistetiedot on suojattu asiattomalta pääsylvältä sekä tunnistetietojen luottamuksellisuuteen ja eheyteen kohdistuvilta loukkauksilta, muutoksilta ja väärentämiseltä sekä muulta vahingossa tai laittomasti tapahtuvalta käsittelyltä. Tunnistamisessa ja tunnistetietojen käsittelyssä olisi muutoinkin ehdotuksen mukaan toteutettava tarpeelliset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tunnistaminen ja tunnistetietojen käsittely voidaan toteuttaa tietoturvallisella ja yksityisyyden suojan turvaavalla tavalla.

Tullissa toimitaan tietoturvallisuuden osalta tietoturvapoliittikan (THDno23/099/2009) ja Tullin tietoturvallisuuden toteuttamisohjeen (THDno10/099/2011) mukaisesti. Tullin tietoturvapoliittikka perustuu Tullin perustettävään, työjärjestykseen ja strategioihin. Poliittikka on linjattu valtiovarainministeriön antamien ohjeiden pohjalta. Poliittikka on valmisteltu ja hyväksytty Tullin johtoryhmässä, ja se sisältää tietoturvallisuuden vastuut ja

velvoitteet. Tietoturvallisuuden toteuttamisohjeessa on määritelty Tullin tietoturvallisuuden linjaukset ja politiikan mukaiset toimintatavat, joiden avulla luodaan puitteet tietoturvalle toiminnalle sekä varaudutaan toipumaan yllättävistä häiriötilanteista.

Pykälän 3 momentin mukaan rekisterinpitäjä vastaisi edellä kuvatusta tietoturvasta myös sellaisen kolmannen osapuolen osalta, joka rekisterinpitäjän toimeksiannosta joko kokonaan tai osittain toteuttaa fyysisiin ominaisuuksiin perustuvien tunnistetietojen tallettamisen. Tätä edellyttää myös henkilötietolain 32 §, mutta kuten poliisin henkilötietolaissa, passin sormenjälkitietojen herkkyyden vuoksi asiasta säädettäisiin ehdotetussa laissa erikseen. Rekisterinpitäjä vastaisi erityisesti siitä, että toimeksisaajalla on sama velvollisuus suojata tiedot kuin rekisterinpitäjällä sekä siitä, ettei toimeksisaajalla ole muuta oikeutta käsitellä tietoa. Käsitellyllä tarkoitettaisiin tässä tapauksessa henkilötietolain 3 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaista käsittelyä, eli muun muassa tiedon keräämistä, tallettamista, järjestämistä, käyttöä, siirtämistä, luovuttamista, säilyttämistä, muuttamista, yhdistämistä, suojaamista, poistamista ja tuhoamista.

11 §. Salaisilla tiedonhankintakeinoilla saatujen ylimääräisten tietojen käsittely. Pykälässä säädettäisiin rikostorjunnasta Tullissa annetussa laissa sekä pakkokeinolaissa tarkoitetuilla salaisilla tiedonhankintakeinoilla saatujen tietojen käytöstä. Pykälä vastaisi tulitoiminnan kannalta pääpiirteissään poliisin henkilötietolain 11 §:ää.

Salaisilla tiedonhankintakeinoilla tarkoitettaisiin tiedonhankintakeinoja, joita voidaan käyttää kohteelta salassa.

Pykälän 1 momentin mukaan rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvussa ja pakkokeinolain 10 luvussa tarkoitetuilla salaisilla tiedonhankintakeinoilla saatu ylimääräinen tieto saataisiin tallettaa joko ehdotetussa 3 tai 4 §:ssä tarkoitettuun rikostorjunnan tietojärjestelmään tai tiedustelurekisteriin taikka 7 §:n 2 momentin 2 kohdan nojalla perustettavaan tilapäiseen analyysirekisteriin.

Pykälän 2 momentissa olisi viittaussäännös, jossa todettaisiin, että rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvussa tarkoitetuilla salaisilla tiedonhankintakeinoilla saadun

ylimääräisen tiedon käyttämisestä säädetään rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvun 53 §:ssä ja pakkokeinolain 10 luvussa tarkoitetuilla salaisilla pakkokeinoilla saadun ylimääräisen tiedon käyttämisestä pakkokeinolain 10 luvun 56 §:ssä.

12 §. Yksittäiseen tehtävään liittymättömien tietojen käsittely. Pykälässä säädettäisiin yksittäiseen tehtävään liittymättömien tietojen käsittelystä vastaavalla tavalla kuin poliisin henkilötietolain 12 §:ssä.

Pykälän 1 momentin mukaan Tullin yksittäisen tehtävän suorittamisen yhteydessä saatuja, Tullille säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja, jotka eivät liity kyseiseen tai muuhun jo suoritettavana olevaan tehtävään, saisi kerätä ja tallettaa vain 3 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin pykälän 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun havaintotietona, 4 §:ssä tarkoitettuun tiedustelurekisteriin ja 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun tilapäiseen analyysirekisteriin säännöksissä tarkoitetuilla edellytyksillä. Yksittäiseen tehtävään liittymättömillä tiedoilla tarkoitettaisiin Tullin virkatehtävien suorittamisen yhteydessä saatuja tietoja. Kyse on ylimääräisistä tiedoista, jotka tulliviranomainen saa muiden tehtävien yhteydessä ja joita ei erikseen pyritä hankkimaan.

Säännöksessä tarkoitetuilla tiedoilla ei tarkoitettaisi salaisin tiedonhankintakeinoin hankittuja ylimääräisiä tietoja.

Pykälän 2 momentissa todettaisiin, kuten poliisin henkilötietolaissa, että pykälän tarkoitamiin tietoihin olisi niitä tallettaessa mahdollisuuksien mukaan liitettävä arvio tietojen antajan luotettavuudesta ja tietojen oikeellisuudesta.

13 §. Tullin oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä. Pykälässä säädettäisiin tullilain nykyisen 28 §:n tapaan Tullin oikeudesta saada henkilö- ja muita tietoja määrättyistä tietojärjestelmistä ja rekistereistä. Tullilla olisi salassapitosäännösten estämättä oikeus saada pykälässä tarkoitetuista tietojärjestelmistä ja henkilörekistereistä kaikki tarvitsemansa tiedot säännöksessä yksilöityjen tehtäviensä suorittamiseksi ja Tullin henkilörekisterien ylläpitämiseksi. Ehdotettu pykälä vastaisi pääpiirteissään myös poliisin henkilötietolain 13 §:n säännöksiä.

Rekisterien joukko, joista Tulli voisi saada tietoja, olisi jonkin verran nykyistä laajempi. Ehdotettavalla säännöksellä Tullille annettaisiin myös oikeus käsitellä pykälässä tarkoitettuja rekistereistä ja järjestelmistä saatuja henkilötietoja. Tullin oikeudesta saada tiedot salassapitosäännösten estämättä todettaisiin nykyiseen tapaan nimenomaisesti laissa. Tietojen luovutusvelvollisuus rekisterinpitäjällä olisi siitä huolimatta, että hänellä olisi johonkin säännökseen perustuva niitä koskeva salassapitovelvollisuus. Tietoa pyytäessään Tulli suorittaisi pyydettyjä tietoja koskevan tarpeellisuusharkinnan siitä, että tieto on tarpeellinen kyseiseen käyttötarkoitukseen.

Säännös asettaisi rekisterinpitäjille velvollisuuden luovuttaa Tullille säännöksessä tarkoitettuja pyydettyjä tiedot, jotka Tullilla on kyseisestä rekisteristä oikeus saada. Sen sijaan tietojen luovuttamisen tavasta olisi edelleen sovittava asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa. Nykypäivänä lähtökohtana voidaan pitää tekniseen käyttöyhteyteen perustuvaa tai muuta sähköistä tietojen luovutusta. Julkisuuslain 29 §:n 3 momentin mukaan salassa pidettävien tietojen luovuttaminen viranomaiselta toiselle teknisen käyttöyhteyden avulla ei voi tapahtua pelkästään kyseisen lain yleisen säännöksen nojalla, vaan tietojen luovuttaminen edellyttää kohdehenkilön suostumusta tai lain säännöstä. Myös perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään katsonut, että teknisen käyttöyhteyden avaaminen henkilörekisteriin edellyttää, että tällaisesta luovuttamisesta säädetään laissa (PeVL 12/2002 vp). Tiedot voitaisiin luovuttaa nykyiseen tapaan myös tietojoukkona, jolla tarkoitetaan tiettyyn hakuun liittyvää usean yksittäisen tiedon muodostamaa kokonaisuutta. Tietojoukko olisi esimerkiksi tietojärjestelmästä ohjelmallisesti poimittu tietokokonaisuus, jossa haku on tapahtunut automaattisesti ennalta määrättyjen poimintaehtojen mukaisesti. Esimerkkinä tällaisesta tietojoukosta voisi olla luettelo tietyllä ulkomaanliikenteen kulkuneuvon vuorolla saapuvista matkustajista.

Käytännössä tietojen sähköinen luovuttaminen edellyttää, että osapuolet yhdessä määrittelevät käyttöyhteyden, sopivat sen toteuttamisesta ja avaamisesta sekä varmistuvat siitä, että tietoja koskevat suojaamis- ja huo-

lellisuusvelvoitteet ja muut tietojen luovuttamista koskevat lainsäädännön vaatimukset täyttyvät asianmukaisesti. Jos henkilörekisteriä ei ole järjestetty automaattisen tietojen käsittelyn avulla, olisi rekisterinpitäjän annettava tarvittavat tiedot tilanteeseen soveltuvalle muulle osapuolten sopimalla tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tullin tietojensaantioikeudesta olisi lisäksi voimassa, mitä siitä muualla lainsäädännössä säädetään. Tullin tiedonsaannista säädetään muun muassa poliisin henkilötietolain 19 §:n 1 momentin 7 kohdassa ja rajavartiolaitoksen henkilötietolain 28 §:n 1 momentin 9 kohdassa, ulkomaalaisrekisteristä annetun lain (1270/1997) 10 §:ssä sekä verotustietojen julkisuudesta ja salassapidosta annetun lain (1346/1999) 19 §:n 3 kohdassa.

Tullilain 28 §:ssä säädetystä tulliviranomaisten oikeudesta saada henkilötietoja passintarkastusta varten säädettäisiin pykälän 2 momentissa erikseen. Siksi kyseisestä tietojensaantioikeudesta ei enää säädettäisi erikseen kutakin viranomaista koskevan tietojensaantisäännöksen yhteydessä.

Ehdotetun pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada yhteisöjen ja yhtymien henkilörekistereistä matkustajia, kulkuneuvojen henkilökuntaa, matkatarvita ja muita kuljetettavia tavaroita sekä kulkuneuvoja koskevia tarpeellisia tietoja tullirikosten estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi. Tullilla olisi oikeus saada esimerkiksi matkustaja-aluksen omistajalta, liikenteenharjoittajalta tai muulta vastaavalta taholta matkustajia ja laivan henkilökuntaa koskevat tiedot henkilöluettelointijärjestelmästä ja henkilöluetteloista, joista säädetään laissa matkustaja-aluksen henkilöluetteloista (1038/2009), samoin kuin esimerkiksi matkayhtiön varaustietojärjestelmästä. Tullilla olisi oikeus saada kyseisiä tietoja myös muista luetteloista, joita on pidettävä henkilötietolain mukaisina henkilörekistereinä. Tullilla olisi oikeus saada henkilörekisteritietojen ohella yhteisöjen ja yhtymien muista rekistereistä tullirikosten torjumiseksi tarpeelliset tiedot kuljettavista tavaroista ja kulkuneuvoista. Edellä mainitut tiedot ovat tarpeellisia esimerkiksi vaarallisten aineiden kuljettamisesta koskevien säännösten ja määräysten valvomiseksi, kuten esimerkiksi laivaliikentees-

sä, jossa epäasianmukaisesti kuljetettavat vaaralliset aineet muodostavat merkittävän riskin ihmisille, omaisuudelle ja jopa ympäristölle. Momentissa tarkoitettut rekisteritiedot ovat keskeisessä asemassa tehtäessä esimerkiksi tullirikostorjunnassa käytettävää riskianalyysiä. Myös tullirikosten esitutkinnassa on usein tärkeää saada tietoja kyseisistä rekistereistä. Kohdan säännös vastaisi olennaisilta osin nykyisen tullilain 28 §:n 1 momentin 1 kohtaan sisältyvää sääntelyä. Tullilain mukainen luovutettavien tietojen käyttö tarkoitus tullirikosten ehkäisy ja tutkinta on korvattu tätä pääpiirteittäin vastaavalla lainvalvontaviranomaisten toiminnassa vakiintuneella määritteellä rikosten estäminen, paljastaminen ja selvittäminen. Vastaavaa määrittelyä käytetään usean muunkin ehdotetun säännöksen kohdalla. Kyseisellä 1 momentin 1 kohdan mukaisella säännöksellä ei ole tarkoitus perustaa Tullin omaa matkustajarekisteriä. Kohdan mukaisesti saatuja tietoja säilytettäisiin Tullin hallussa vain tietojen käsittelyn edellyttämän lyhyen ajan, jonka jälkeen tiedot hävitettäisiin. Näitä tietoja voitaisiin kirjata tässä laissa tarkoitettuihin rekistereihin vain siltä osin kuin kyseistä rekisteriä koskevat kirjaamisen ja tallettamisen edellytykset täyttyvät. Tämän kohdan mukaisten tietojen saantioikeutta tehostettaisiin 31 §:ksi ehdotetulla uhkasakkosäännöksellä.

Momentin 2 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada Verohallinnon tietojärjestelmistä Tullin toimittamaa verotusta, perintää sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten verovelvollisia koskevat tarpeelliset verotus- ja tunnistetiedot. Tiedonsaantioikeus, erityisesti teknisen käytöyhteyden avulla toteutettuna, olisi edelleen tarpeellinen, kun tullimiehen on rangaistusvaatimusta antaessaan määritettävä päiväskon rahamäärä. Tiedonsaantioikeus mahdollistaisi myös muun muassa Tullin saatavien perintään liittyvät nopeat turvaamistoimenpiteet. Kohdan säännös vastaisi vähäisin teknisluonteisin täsmennyksin tullilain 28 §:n 1 momentin 1 kohdassa Verohallinnon rekisterien osalta säädettyä.

Momentin 3 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada Liikenteen turvallisuusviraston pitämästä ajoneuvoliikennerekisteristä tullivalvontaa, Tullin toimittamaa verotusta,

perintää sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten tarpeellisia tietoja. Ehdotettu säännös vastaisi olennaisilta osiltaan tullilain 28 §:n 1 momentin 1 kohdassa ajoneuvohallinnon rekisterien osalta säädettyä. Tullitoiminnan kannalta säännös vastaisi myös poliisin henkilötietolain 13 §:n 1 momentin 1 kohtaa.

Momentin 4 kohdassa säädettäisiin tulliviranomaisten oikeudesta saada Patentti- ja rekisterihallituksen pitämästä kaupparekisteristä tarpeellisia tietoja elinkeinonharjoittajia koskevista ilmoituksista ja tiedonannoista tullivalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten. Tullin tehtävien kannalta säännös vastaa poliisin henkilötietolain 13 §:n 1 momentin 6 kohtaa.

Momentin 5 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada poliisin henkilörekistereistä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä sekä tullivalvontaa varten tarpeellisia tietoja. Tietoja saataisiin muihinkin niiden keräämis- ja tallettamistarkoituksen mukaisesti Tullin tehtäviin. Kohta vastaisi eräin täsmennyksin tullilain 28 §:n 1 momentin 3 kohtaa. Nykyisin Tullin tiedonsaantioikeus on rajattu poliisin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettuihin rekistereihin. Tältä osin muutos olisi se, että Tullin tiedonsaantioikeus koskisi poliisin henkilörekistereitä yleisesti. Muutos olisi lähinnä selkiyttävä. Tietojen käyttötarkoituksena mainittaisiin tullirikosten estämisen, paljastamisen ja selvittämisen ohella selvyyden vuoksi myös tullivalvonta.

Lisäksi tietoja olisi oikeus saada muuhun kuin näiden rekisterien mukaisesti tallettamistarkoituksiin ehdotetun 16 §:n 1 momentin mukaisesti mainitun pykälän 3 momentissa olevin käyttörajoituksin. Tullilain 28 §:n 1 momentin 3 kohdassa mainitusta oikeudesta saada poliisin henkilörekistereistä tietoja passintarkastusta varten säädettäisiin pykälän 2 momentissa erikseen.

Momentin 6 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada rajavartiolaitoksen henkilörekistereistä tietoja, jotka ovat tarpeen tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä sekä tullivalvontaa varten. Tietoja saataisiin muihinkin niiden keräämis- ja tallettamistarkoituksen mukaisesti Tullin tehtäviin.

Tietoja olisi oikeus saada myös muuhun kuin näiden rekisterien mukaisesti tallettamistarkoituksiin ehdotetun 16 §:n 1 momentin mukaisesti mainitun pykälän 3 momentissa olevin käyttörajoituksin.

Momentin 7 kohdassa säädettäisiin Tullille oikeus saada Rikosseuraamuslaitoksen rekistereistä tarvittavat tiedot tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten. Rikosseuraamuslaitoksen täytäntöönpanorekisterin osalta säännös vastaisi tullilain 28 §:n 1 momentin 6 kohtaa. Muulta osin säännös täydentäisi henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain (422/2002) 16 §:n mukaista tietojenluovutussäännöstä kattamaan muun muassa ehdotetun 16 §:n 1 momentin mukaiset käytötarkoitukset muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen.

Momentin 8 kohdassa säädettäisiin Tullille oikeus saada majoitustoiminnan harjoittajalta ja poliisilta majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten. Säännös olisi tullirikostorjunnan kannalta rinnasteinen poliisin henkilötietolain 13 §:n 1 momentin 4 kohdan kanssa.

Momentin 9 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä säädetyn mukaan talletettavat henkilöä koskevat tiedot. Ehdotettu kohta vastaisi eräin täsmennyksin tullilain 28 §:n 1 momentin 5 kohtaa, kuitenkin siten, että säännöksessä mainitusta oikeudesta saada kyseisistä henkilörekistereistä tietoja passintarkastusta varten säädettäisiin pykälän 2 momentissa erikseen. Tässä yhteydessä ehdotetaan säädettäväksi, että tietoja olisi oikeus saada myös Tullin toimittamaa verotusta varten.

Momentin 10 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada tietoja sakon täytäntöönpanosta annetun lain (672/2002) 46 §:ssä tarkoitettusta sakkorekisteristä rikokseen ja rikosoikeudelliseen seuraamukseen liittyviä tietoja viimeksi mainitun lain 50 §:ssä säädettyihin tarkoituksiin. Lisäksi momentin kohdassa säädettäisiin luonnollista henkilöä ja oikeushenkilöä koskevien tietojen saannis-

ta rikosrekisterilain (770/1993) 4 ja 4 a §:ssä säädettyihin tarkoituksiin.

Momentin 11 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada tietoja oikeushallinnon viranomaisilta etsintäkuulutetuista henkilöistä, oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa (372/2010) tarkoitettua ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tietoja rikosasioissa annetuista ratkaisuksista ja niiden lainvoimaisuudesta sekä diaari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä tietoja syyttäväviranomaisessa tai tuomioistuimessa vireillä olevista tai olleista rikosasioista, jos tällainen tieto on saatavissa. Säännös vastaisi osittain tullilain 28 §:n 1 momentin 6 kohtaa, kuitenkin siten, että esimerkiksi oikeudesta saada tietoja Rikosseuraamuslaitoksen rekistereistä säädettäisiin momentin 7 kohdassa.

Momentin 12 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada ulkoasiainministeriön tietojärjestelmistä tietoja Suomessa lähettäjavaltiota edustavan diplomaatti- ja konsuliedustuston, kansainvälisen järjestön Suomessa olevan toimielimen ja muun samassa asemassa olevan kansainvälisen toimielimen henkilökuntaan kuuluvista ja näiden perheen jäsenistä sekä yksityisessä palveluksessa olevista henkilöistä. Tullin tiedonsaantioikeudesta ulkoasiainministeriön tietojärjestelmistä säädetään nykyisin tullilain 28 §:n 1 momentin 2 kohdassa. Säännös osin yhdenmukaistettaisiin poliisin henkilötietolain vastaavan säännöksen kanssa.

Säännöksessä tarkoitettuja tietoja voitaisiin käyttää Tullille ulkomaalaislaissa (301/2004) säädettyjen tehtävien suorittamiseksi. Tulli on ulkomaalaislain 3 §:n 1 momentin 21 kohdassa tarkoitettu rajatarkastusviranomainen, joka lain 212 §:n 2 momentin nojalla valvoo tällä hetkellä ulkomaalaisten maahantuloa ja maastalähtöä koskevien säännösten noudattamista rajanylityspaikoista sekä rajatarkastustehtävien jakamisesta niillä annetun asetuksen (901/2006) mukaan määräytyvillä rajanylityspaikoilla ja myöhemmin mahdollisesti muillakin rajanylityspaikoilla. Tulli tekee muun muassa käännytys- ja viisumipäätöksiä ja ottaa vastaan turvapaikkahakemuksia. Kohdassa 12 tarkoitettut tiedot ovat tarpeellisia esimerkiksi myös ulkomaan tavaraliikenteeseen ja tullirikostor-

Juntaan liittyvien riskien kartoittamisessa, minkä vuoksi säännöksessä tarkoitettuja tietoja voitaisiin käyttää edelleen myös tullivalvontatehtävien tekemiseksi sekä tullirikosten estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi.

Momentin 13 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada Maahanmuuttoviraston tietojärjestelmistä tietoja Tullille ulkomaalaislaissa säädettyjen tehtävien suorittamista, tullivalvontaa sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten. Tullin tiedonsaantioikeudesta Maahanmuuttoviraston tietojärjestelmistä säädetään nykyisin tullilain 28 §:n 1 momentin 2 kohdassa.

Momentin 14 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada teleyritykseltä pakkokeinolain 10 luvun 6—8 §:ssä sekä rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvun 4 §:ssä ja 2 luvun 15 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten. Säännös olisi tullilainsäädännössä uusi, ja se vastaisi asiallisesti poliisin henkilötietolain 13 §:n 1 momentin 11 kohdan säännöstä. Rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvun 4 §:ssä säädetään tullimiehen oikeudesta kohdistaa tullirikoksen estämiseksi televalvontaa teleliittymään tai telepäätelaitteeseen sekä oikeudesta sulkea se tilapäisesti. Tullimiehellä on rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 1 luvun 4 §:n 2 momentin nojalla lisäksi oikeus pakkokeinolain 10 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun televalvontaan ja 8 §:ssä tarkoitettuun matkaviestimien sijaintitiedon hankkimiseen.

Myös momentin 15 kohta olisi Tullin henkilörekisterisäännöksenä uusi. Sen mukaan Tullilla olisi oikeus saada vesikulkuneuvorekisteristä annetussa laissa (424/2014) tarkoitettua moottorivenerekisteristä veneitä sekä niiden omistajia ja haltijoita koskevat tarpeelliset tiedot paitsi tullivalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten, myös eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetussa laissa (485/2004) tarkoitettuja Tullin tehtäviä sekä ulkomaalaislain 179 §:ssä tarkoitettua liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä varten. Kohta vastaisi olennaisilta osin poliisin henkilötietolain 13 §:n 1 momentin 10 kohtaa.

Tulli suorittaa muun muassa myös vesiliikenteessä kulkevien alusten tullivalvontaa ja valvoo huviveneitä koskevan kevyen polttoöljyn ja moottoripolttoöljyn käyttökiellon noudattamista sekä kantaa huvialusten polttoainemaksua. Tulli on myös säädetty eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain 2 §:ssä toimivaltaiseksi viranomaiseksi Liikenteen turvallisuusviraston, rajavartiolaitoksen ja poliisin ohella. Tullin tehtävänä on valvoa, että edellä mainitun lain ja alusten ja satamarakenteiden turvatoimien parantamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 725/2004, niin kutsutun turvatoimiasetuksen, säännöksiä noudatetaan. Tullille on mainitussa laissa säädetty lukuisia tehtäviä ja niiden suorittamiseksi tarvittavia valtuuksia.

Saadessaan vesikulkuneuvorekisteriin tallettuvia tietoja, Tulli tulee tietoja käsitellessään ottaa huomioon tietoihin mahdollisesti liitetty vesikulkuneuvorekisteristä annetun lain 24 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu luovutusrajoitus eli niin kutsuttu turvakielto.

Momentin 16 kohdassa säädettäisiin Tullille oikeus saada ulkomaalaislain 179 §:ssä tarkoitettua liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä, tullivalvontaa sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten tarpeelliset tiedot liikenne- ja viestintäviraston liikenneluparekisteristä. Liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määrääminen rajatarkastuksen yhteydessä kuuluu Tullin tehtäviin ulkomaalaislain 181 §:n nojalla silloin, kun rajatarkastusviranomaisena on toiminut Tulli. Rajanylityspaikoista sekä rajatarkastustehtävien jakamisesta niillä annetun valtioneuvoston asetuksen 10 §:n mukaan Tulli huolehtii kalastus- ja lastialusten rajatarkastuksista satamissa sekä pienkoneiden rajatarkastuksista Jyväskylän, Kuopion, Mikkelin, Savonlinnan, Tampere-Pirkkalan ja Varkauden lentoasemilla. Momentin 17 kohdan säännös vastaisi asiasisällöltään tullitoiminnan kannalta poliisin henkilötietolain 13 §:n 1 momentin 3 kohtaa.

Liikenne- ja viestintäministeriön ylläpitämään liikenneluparekisteriin talletetaan kaikki liikenneluvat: taksi-, tavara- sekä joukko- ja reittiliikenneluvat. Rekisterin tiedot ovat

tullivalvonnan kannalta tarpeellisia. Taksiliikennelain (217/2007) 26 §:n, kaupallisista tavarankuljetuksista tiellä annetun lain (693/2006) 29 §:n sekä joukkoliikennelain (869/2009) 54 §:n mukaan joko alkuperäinen lupa tai joissakin tapauksissa oikeaksi todistettu jäljennös on pidettävä mukana ajoneuvossa, ja se on vaadittaessa esitettävä poliisi-, tulli- tai rajavartiolaitosviranomaiselle. Viranomainen voi keskeyttää kuljetuksen, jos kuljettajalla tai kuljetuksen suorittajalla ei ole esittää lupaa. Tulli valvoo pääasiassa tavaraliikennettä ja tavaraliikennelupia. Nykyisin Tulli ottaa yhteyttä alueen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen, jos ajoneuvossa ei ole lupaa mukana. Pääsy liikenneluparekisteriin teknisen käyttöyhteyden avulla vähentäisi ELY-keskusten kuormitusta ja mahdollistaisi lupaa koskevien tietojen tarkistamisen myös muulloin kuin virka-aikana.

Momentin 17 kohdassa säädettäisiin Tullille oikeus saada alusrekisterilaisissa (512/1993) tarkoitetuista alusrekisteristä, rakenteilla olevien alusten rekisteristä ja historiarekisteristä tarpeelliset tiedot aluksista, niiden omistajista ja haltijoista ulkomaalaislain 179 §:ssä tarkoitettua liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä, tullivalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten. Edellä 16 kohdan perusteluissa on selvitetty tilanteita, joissa Tulli on toimivaltainen määräämään liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun. Tietoja aluksista ja veneistä tarvittaisiin muun muassa meriliikenteen tulli- ja verovalvonnassa ja tullirikostorjunnassa. Nykyisessä tullilaisissa ei ole vastaavaa säännöstä.

Momentin 18 kohdassa Tulli oikeutettaisiin saamaan ilma-ilmailulaissa (864/2014) tarkoitettua ilma-alusrekisteristä ilma-aluksia sekä niiden haltijoita ja omistajia koskevia tietoja ulkomaalaislain 179 §:ssä tarkoitettua liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä, tullivalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten. Edellä 16 kohdan perusteluissa on selvitetty tilanteita, joissa Tulli on toimivaltainen määräämään liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun. Liikenteen turvallisuusviraston pitämään rekisteriin talletetaan ilma-aluksen yksilöivien tietojen ohella muun muassa ilma-aluksen omistajaa, halti-

jaan, käyttäjää ja edustajaa koskevia henkilötietoja. Ilma-alusrekisteriin talletettuja tietoja tarvittaisiin muun muassa lentoteitse kuljetettavien tavaroiden tulli- ja verovalvonnassa sekä tullirikostorjunnassa. Nykyisessä tullilaisissa ei ole vastaavaa säännöstä. Pääsy rekisteriin teknisen käyttöyhteyden avulla mahdollistaisi tietojen käyttämisen myös muulloin kuin virka-aikana.

Momentin 19 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta saada liikenne-, kalastus- ja ympäristöviranomaisilta sekä poliisilta, rajavartiolaitokselta ja puolustusvoimilta tietoja kulkuneuvoista ja niiden sijainnista sekä liikenteestä tullivalvontaa ja tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten. Kohta vastaisi Tullin tehtävien kannalta rajavartiolaitoksen henkilötietolain 22 §:n 1 momentin 8 kohtaa.

Momentin 20 kohdan mukaan Tullilla olisi oikeus saada virka-apua pyytäneeltä viranomaiselta välttämättömiä tietoja virka-apun antamiseksi. Nykyisessä tullilaisissa ei ole ehdotettua kohtaa vastaavaa säännöstä. Virka-apupyynnö ei vielä itsessään luo Tullille oikeutta päästä virka-apua pyytäneen viranomaisen tietoihin. Ehdotetun säännöksen nojalla Tullilla ei olisi oikeutta saada virka-apua pyytäneeltä viranomaiselta muita kuin virka-aputehtävän suorittamiseksi välttämättömiä tietoja eikä myöskään oikeutta päästä virka-apua pyytäneen viranomaisen tietojärjestelmiin kyseistä tarkoitusta laajemmin. Tulli voisi esimerkiksi saada haastamista koskevan virka-apupyynnön yhteydessä tuomioistuimelta sähköisesti haastamisessa tarvittavat tiedot oikeushallinnon rekisteristä. Kohta vastaisi olennaisilta osin poliisin henkilötietolain 13 §:n 1 momentin 12 kohdan säännöstä.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin erikseen Tullin tiedonsaantioikeudesta rajatarkastustehtävässä. Tullilain 14 a §:n mukaan tullimiehellä on oikeus rajatarkastuksen toimittamiseen rajavartiolaiton 28, 28 a, 36 ja 38 §:ssä säädetyin toimivaltuuksin. Momentissa ehdotetaan, että Tullilla olisi sanotun rajatarkastustehtävänsä suorittamiseksi vastaava oikeus saada tietoja eri rekistereistä ja tietojärjestelmistä kuin rajavartiolaitoksella on rajavartiolaitoksen henkilötietolain 22 §:n

mukaan sekä oikeus rajatarkastustehtävänsä suorittamiseksi muutoin käsitellä tietoja.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin nykyistä tullilain 28 §:n 4 momenttia täsmällisemmin 1 ja 2 momenteissa tarkoitettujen tietoluovutusten vastikkeettomuuden edellytyksistä. Tullilla olisi oikeus saada 1 ja 2 momenteissa tarkoitettut tiedot maksutta, jollei tietoluovutuksista perittävästä maksusta muualla toisin säädetä. Vastaavaa säännös on poliisin henkilötietolain 13 §:n 2 momentissa.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin Tullille velvollisuus antaa pyynnöstä asianomaisille rekisterinpitäjille tietoja 1 ja 2 momentin nojalla saamiensa tietojen käsittelystä. Säännöksellä toteutettaisiin Euroopan unionin neuvoston puitepäätös rikosasioissa tehtävässä poliisi- ja oikeudellisessa yhteistyössä käsiteltävien henkilötietojen suojaamisesta (2008/977/YOS) eli niin sanotun EU:n tietosuojapuitepäätöksen 15 artiklan määräys, jonka mukaan tietojen vastaanottajan olisi annettava sille toimivaltaiselle viranomaiselle, joka on siirtänyt henkilötiedot tai asettanut ne saataville, pyynnöstä tietoja saatujen tietojen käsittelystä. Momentti sisältäisi myös tietosuojapuitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdan mukaisen säännöksen pyytämättä luovutettujen henkilötietojen käsittelystä. Säännös vastaisi poliisin henkilötietolain 13 §:n 3 momenttia.

Pykälään ei nykyisestä tullilain 28 §:n 2 momentista poiketen sisältyisi enää teknisen käyttöyhteyden osalta henkilötietojen suojaukseen liittyvää säännöstä, koska vastaava säännös sisältyy henkilötietolain 32 §:n 2 momenttiin.

14 §. *Muiden viranomaisten tietojen luovuttaminen Tullille suorakäyttöisesti tallettamalla tai tietojoukkona tallettamista varten.* Pykälässä säädettäisiin eräiden viranomaisten mahdollisuudesta tallettaa tietoja suorakäyttöisesti Tullin henkilörekistereihin. Tullilaisissa ei ole vastaavaa säännöstä. Ehdotettu säännös vastaisi Tullin toimintaan sopeutettuna poliisin henkilötietolain 14 §:ää.

Pykälän 1 momentissa lueteltaisiin ne viranomaiset, joiden kanssa Tulli voi sopia suorakäyttöisestä tallettamisesta tai tietojoukkona tallettamista varten luovutettavista

tiedoista sekä Tullin rekistereihin mainituilla tavoin talletettavat tiedot.

Momentin 1 kohdan mukaan oikeushallintoviranomaiset, Rikosseuraamuslaitos sekä Oikeusrekisterikeskus voisivat tallettaa suorakäyttöisesti tai luovuttaa tietojoukkona etsintäkuuluttamiaan henkilöitä koskevia tietoja, vankeinhoitoviranomaiset tuntomerkkitietoja vapautteen kohdistuvaa rangaistusta suorittavista tai suorittaneista henkilöistä sekä Oikeusrekisterikeskus liiketoimintakieltoja koskevia tietoja.

Momentin 2 kohdan mukaan poliisi-, rajavartio- ja sotilasviranomaiset voisivat tallettaa suorakäyttöisesti tai luovuttaa tietojoukkona etsintäkuuluttamiaan henkilöitä koskevia tietoja sekä poliisi- ja rajavartiioviranomaiset ulkomaalaisten tunnistamistietoja ja tullirikosten estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi tarpeellisia tietoja. Koska Tullin henkilörekistereihin voidaan lähtökohteisesti tallettaa tietoja vain Tullin rikostorjuntatoimivallan piiriin kuuluvista rikoksista, rajattaisiin myös suorakäyttöisesti tallettavat tai tietojoukkona luovutettavat tiedot tältä osin tullirikoksiin.

Momentin 3 kohdan mukaan ulkoasiainministeriö voisi tallettaa suorakäyttöisesti tai luovuttaa tietojoukkona Suomessa lähettäjävaltiota edustavasta diplomaatti- ja konsuliedustustosta, kansainvälisen järjestön Suomessa olevasta toimielimestä, muun samassa asemassa olevan kansainvälisen toimielimen henkilökuntaan kuuluvista ja näiden perheenjäsenistä sekä yksityisessä palveluksessa olevista henkilöistä tarvittavia tietoja. Nämä tiedot olisivat tarpeen lähinnä diplomaattisten erioikeuksien takaamiseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin niin sanotun tietosuojapuitepäätöksen 15 artiklan edellyttämästä määräyksestä, jonka mukaan Tullin olisi annettava asianomaisille rekisterinpitäjille tietoja 1 momentin nojalla saamiensa tietojen käsittelystä. Lisäksi momentti sisältäisi tietosuojapuitepäätöksen 8 artiklan 1 kohdan mukaisen säännöksen pyytämättä luovutettujen henkilötietojen käsittelystä.

4 luku. Tietojen käyttäminen ja luovuttaminen

15 §. *Tietojen käyttäminen tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen.* Pykälän 1 momentti vastaisi asiasisällöltään ja Tullin toimintaan ja organisaatioon sopeutettuna poliisin henkilötietolain 15 §:n 1 momenttia.

Momentissa säädettäisiin myös tullilain 23 §:n 1 momenttia vastaava raja, jonka mukaisesti lain 4 §:ssä tarkoitettua tiedustelurekisteriä saavat käyttää vain tullirikostorjuntatehtäviä suorittavat henkilöt. Tullilain 23 §:n 1 momentin mukaiseen rajaukseen verrattuna uutta olisi se, että raja koskisi kaikkea 4 §:ssä säädettäväksi ehdotettavan tiedustelurekisterin käyttämistä, siis ei ainoastaan sen käyttämistä teknisen käyttöyhteyden avulla.

Pykälän 2 momentissa korostettaisiin sitä, että Tullin henkilörekistereissä olevien tietojen käyttäminen niiden keräämis- ja tallettamistarkoitukseen olisi sallittua vain laissa Tullille säädetyn tehtävän suorittamiseen ja vain silloin, kun tiedot ovat kyseisen tehtävän suorittamiseksi tarpeellisia.

16 §. *Tietojen käyttäminen muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen.* Pykälä vastaisi asiasisällöltään ja Tullin toimintaan, tehtäviin ja tietojärjestelmiin sovitettuna poliisin henkilötietolain 16 §:ää. Säännös myös korvaisi tullilain 26 a §:n siltä osin kuin tutkinta- ja virka-apujärjestelmän tietojen käyttämisen osalta siinä viitataan soveltamaan poliisin henkilötietolain 16 §:ää.

Pykälän 1 ja 2 momenteissa lueltaisiin tyhjentävästi ne käyttötarkoitukset, joihin Tullin henkilörekistereihin talletettuja tietoja voidaan niiden keräämis- ja tallettamistarkoituksen lisäksi käyttää.

Ehdotetussa 1 momentissa mainittuja henkilötietojen keräämistarkoituksesta poikkeamisen perusteita voidaan pitää yksilöiden suojelusta henkilötietojen automaattisessa tietojenkäsittelyssä tehdyn yleissopimuksen 9 artiklan 2 kappaleessa tarkoitettuina demokraattisessa yhteiskunnassa välttämättöminä poikkeuksina valtion turvallisuuden, yleisen turvallisuuden ja valtion rahatalouden etujen suojaamiseksi tai rikosten ehkäisemiseksi sekä rekisteröidyn tai muiden henkilöiden oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin tietojen käyttämisestä valtion turvallisuuden varmistamiseksi. Tällaisesta tapauksesta esimerkkinä voisi olla havaitut viitteet valtion turvallisuuteen kohdistuvasta uhasta, jossa olisi kyse muusta kuin rikoksesta. Tällaisten havaintojen varmentamiseen voitaisiin käyttää Tullin henkilörekisterien sisältämiä tietoja, vaikka näitä ei ole tällaiseen tarkoitukseen kerätty.

Momentin 2 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta käyttää henkilörekistereissään olevia tietoja välittömän ja vakavan yleistä turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi. Tässä tarkoitettu vaara ei välttämättä liity mihinkään rikokseen, joten tällaisia tietoja ei voitaisi luovuttaa poliisille taikka rajavartiolaitokselle 17 §:n 1 momentin 5 tai 6 kohtien nojalla.

Momentin 3 kohdassa säädettäisiin oikeus käyttää Tullin henkilörekistereihin sisältyviä tietoja sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta. Esimerkkinä tällaisesta tietojen käytöstä voisi olla tilanne, jossa tullirikoksen ohella on paljastunut muu kuin tullirikos, mutta siihen liittyvä toimenpide tulisi Tullin suoritettavaksi PTR-lain 2 §:n nojalla.

Momentin 4 kohdassa säädettäisiin oikeudesta käyttää Tullin henkilörekistereihin sisältyviä tietoja henkilöllisyyden selvittämiseksi suoritettaessa sellaista Tullin yksittäistä tehtävää, joka välttämättä edellyttää henkilöllisyyden varmistamista.

Momentin 5 kohdassa säädettäisiin oikeudesta käyttää Tullin henkilörekistereihin sisältyviä tietoja päätettäessä tai annettaessa lausuntoa luvan myöntämisestä tai voimassaolosta. Tullin lupahallinnollisissa tehtävissä ei kuitenkaan ole tarvetta käyttää henkilöiden terveydentilaan, päihteiden käyttöön taikka väkivaltaiseen käyttäytymiseen liittyvää tietoa. Sen vuoksi Tullin rekisterissä poikkeuksellisesti olevaa tällaista tietoa ei saataisi käyttää lupapäätöksen tai muun siihen verrattavissa olevan hallinnollisen päätöksenteon perusteena. Kyseisen tietojen käyttörajoituksen osalta pykälän 3 momentti olisi soveltamisalaltaan rajoitetumpi kuin poliisin henkilötietolain 16 §:n 3 momentti ja rajavartiolaitoksen henkilötietolain 25 §:n 3 momentti.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin siitä, että Tullin henkilörekistereissä olevia tietoja voitaisiin käyttää hyväksi laillisuusvalvonta-, tutkimus-, suunnittelu- ja kehittämistoiminnassa. Koulutustoiminnassa rekisteritietoja saataisiin käyttää vain, jos rekisterissä olevat tiedot ovat koulutuksen toteuttamiseksi välttämättömiä.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan rajoitusta eräiden Tullin henkilörekistereissä olevien tietojen käytölle 1 momentin 5 kohdan mukaisesti lupahallinnollisiin tarkoituksiin. Ehdotetun säännöksen mukaan muuhun kuin keräämis- tai tallettamistarkoitukseen ei saataisi käyttää 3 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja havaintotietoja, 4 §:ssä tarkoitettua tiedustelurekisterin tietoja eikä 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua tilapäisen analyysirekisterin tietoja. Näiden säännösten tarkoittamien, poliisille ja rajavartiolaitokselle luovutettavien tietojen osalta vastaavasta käyttörajoituksesta säädettäisiin 17 §:n 3 momentissa.

17 §. Tietojen luovuttaminen muille viranomaisille. Pykälä korvaisi tullilain 26 §:n 1 momentin luettelon viranomaistahoista ja perusteista, joilla Tulli voi näille luovuttaa henkilötietoja. Pykälässä säädetty viranomaisluettelo olisi kuitenkin tullilain 26 §:n 1 momentin luetteloa huomattavasti laajempi. Se myös vastaisi Tullin toiminnan, tehtävien ja tietojärjestelmien kannalta poliisin henkilötietolain 19 §:ää. Ehdotetun lain 3 §:ssä tarkoitettua rikostorjunnan tietojärjestelmän osalta säännös korvaisi tullilain 26 a §:n siltä osin kuin viimeksi mainitussa pykälässä tietojen luovuttamista tutkinta- ja virka-apujärjestelmästä ja sen arkistohakemistosta koskevien säännösten osalta on viittaus poliisin henkilötietolain 19 §:n soveltamisesta.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin nykyistä tullilain 26 §:n 1 momentin 4 kohtaa vastaavasti Tullin oikeudesta luovuttaa henkilötietoja Verohallinnolle verotuksen toimittamista, verojen ja maksujen perimisestä, verotusta koskevaa muutoksenhakua ja ulosottoa varten salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henki-

lörekistereistä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona Liikenteen turvallisuusvirastolle ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain (541/2003) 11 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaisia tietoja sekä tietoja eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetussa laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi. Viimeksi mainitun lain 7 §:n mukaan Tullin tehtävänä on muun muassa ryhtyä turvatoimiasetuksen liitteenä olevan SOLAS-yleissopimuksen liitteen XI-2 luvun 9 säännön 1.2 ja 1.3 tai 2.5 kohdassa tarkoitettuihin valvontatoimenpiteisiin saatuaan tiedon sellaisesta Suomen satamassa olevasta tai Suomen satamaan saapuvasta aluksesta, jonka osalta on olemassa perusteltua syytä uskoa, että alus ei täytä turvatoimiasetuksen säännöksiä, ja jos on perusteltua syytä uskoa, että alus aiheuttaa turvauhkaa taikka että alukseen kohdistuu turvauhka tai turvavälikohtaus.

Momentin 2 kohdan mukaan voitaisiin luovuttaa myös tietoja ilmailulain 50 §:n mukaisesti. Kyseinen säännös koskee Liikenteen turvallisuusviraston oikeutta saada tietoja muun muassa esitutkintaviranomaisilta pykälän 1 momentissa lueteltuja rikoksia koskevasta esitutkinnasta ilmailulain tarkoittaman luvan myöntämisen, uusimisen ja peruuttamisen edellytysten arvioimiseksi. Säännös on tarpeen henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa, koska rattijuopumus on kyseisessä ilmailulain säännöksessä mainittu yhtenä tietojensaantiin esitutkinnasta oikeutavana rikoksena. Rattijuopumus voi eräissä tapauksissa täyttää tullilain 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa olevan tullirikoksen määritelmän ja kuulua siis Tullin tutkittaviin rikoksiin. Lisäksi 2 kohdassa säädettäisiin Liikenteen turvallisuusviraston oikeudesta saada Tullilta tietoja sille laissa säädettyjen verotustehtävien toimittamista varten. Viraston verotustehtäviin kuuluvat muun muassa ajoneuvoverotus ja ensirekisteröinnin jälkeinen autoverotus.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekistereistä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona Häätäkeskuslaitokselle häätäkeskustoiminnasta annetun laissa säädettyjen tehtä-

vien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja alkutoimenpiteiden tai työturvallisuuden varmistamiseksi taikka asianomaisen yksikön tukemiseksi ottaen lisäksi huomioon, mitä tietojen saamista koskevan oikeuden rajoittamisesta mainitussa laissa säädetään.

Pykälän 1 momentin 4 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekistereistä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja, jotka ovat tarpeen pelastusviranomaisille pelastustoimintaa varten.

Pykälän 1 momentin 5 kohdassa säädettäisiin osin tullilain 26 §:n 1 momentin 1 kohdan säännöstä vastaavasti Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekistereistä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja poliisille. Kuitenkin 4 §:ssä säädetyn tiedustelurekisterin ja 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettun tilapäisen analyysirekisterin käyttöoikeudesta teknisen käyttöyhteyden avulla säädettäisiin 2 momentissa.

Säännöksessä olisi uutta se, että tietoja voitaisiin luovuttaa myös henkilölle, joka toimii Suomen ulkomaille sijoittamana poliisin yhdyshenkilönä. Ehdotetun säännöksen nojalla tietoja voitaisiin luovuttaa poliisille henkilöiden maahantulon ja maastalähdön valvontaa ja siihen kuuluvan rajatarkastuksen suorittamista, ulkomaalaisia koskevien säännösten noudattamisen valvontaa sekä rikosten estämistä, paljastamista, esitutkintaa ja muuta tutkintaa varten, tullitoimenpiteen suorittamiseksi, tietojen keräämis- ja tallettamistarkoituksen mukaisesti muihin poliisin tehtäviin sekä muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen 16 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa samoin kuin haasteen ja muun tiedoksiannon suorittamista varten;

Tullilain 26 §:n 1 momentin 1 kohdan säännökseen verrattuna ehdotettuun 5 kohtaan sisällytettäisiin edellä selostetun mukaisesti myös maininta tietojen luovuttamisesta muuta tutkintaa kuin esitutkintaa varten. Muulla tutkinnalla tarkoitettaisiin esimerkiksi poliisilain 37 §:n mukaista poliisitutkintaa.

Pykälän 1 momentin 6 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekistereistä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tieto-

joukkona tietoja rajavartiolaitokselle henkilöiden maahantulon ja maastalähdön valvontaa ja siihen kuuluvan rajatarkastuksen suorittamista, ulkomaalaisia koskevien säännösten noudattamisen valvontaa, rajaturvallisuuden ylläpitämistä sekä rikosten estämistä, paljastamista, esitutkintaa ja muuta tutkintaa varten ja muihin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoituksen mukaisesti rajavartiolaitoksen tehtäviin sekä muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoituksen mukaiseen tarkoitukseen 16 §:n 1 momentin mukaisissa tapauksissa. Kuitenkin 4 §:n tarkoittaman tiedustelurekisterin ja 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettun tilapäisen analyysirekisterin sisältämän tiedon luovuttamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla säädettäisiin erikseen 2 momentissa.

Pykälän 1 momentin 7 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekistereistä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja pääesikunnalle sotilaskuripidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain (255/2014) 86 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä varten, turvallisuusselvityslaisissa (726/2014) tarkoitettujen turvallisuusselvitysten tekemistä varten sekä asevelvollisuusrekisterin ylläpitäjälle asevelvollisuuslain 96 §:n mukaisia tehtäviä varten. Kuitenkin 4 §:n tarkoittaman tiedustelurekisterin ja 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettun tilapäisen analyysirekisterin sisältämän tiedon luovuttamisesta teknisen käyttöyhteyden avulla säädettäisiin erikseen 2 momentissa. Säännökseen liittyen asevelvollisuuslain 96 §:n 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi uusi 15 kohta, jossa säädettäisiin asevelvollisuuslain tarkoittamalle rekisterinpitäjälle oikeus saada Tullin henkilörekistereistä tietoja Tullin asevelvolliseen kohdistamista, epäilystä tullirikoksesta johtuvista virkatoimista ja asevelvolliseen kohdistetuista seuraamuksista, jos tiedoilla on merkitystä asevelvollisen sopivuuden arvioimiseksi 38 §:ssä tarkoitettuun koulutukseen ja tehtävään sekä asevelvollisen sijoitettavuuden arvioimiseksi ja hänen palveluksensa järjestämiseksi.

Pykälän 1 momentin 8 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekistereistä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tieto-

joukkona tietoja ulkoasiainministeriölle ja Suomen edustustolle passi- tai muuta matkustusasiakirjaa, viisumia sekä työntekijän oleskelulupaa, elinkeinoharjoittajan oleskelulupaa tai muuta oleskelulupaa koskevan asian käsittelyä varten. Vastaavaa sääntelyä on voimassa olevan tullilain 26 §:n 1 momentin 3 kohdassa.

Pykälän 1 momentin 9 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa tietoja työviranomaisille työntekijän oleskeluluvan tai elinkeinoharjoittajan oleskeluluvan tai työn teon valvontaa koskevan asian käsittelyä varten.

Pykälän 1 momentin 10 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilökäytöstä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja Maahanmuuttovirastolle ulkomaalaisia ja Suomen kansalaisuutta koskevien sellaisten asioiden käsittelemistä ja ratkaisemista varten, jotka lailla tai asetuksella säädetään Maahanmuuttovirastolle. Osin vastaavaa sääntelyä on tullilain 26 §:n 1 momentin 2 kohdassa.

Pykälän 1 momentin 11 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa tietoja henkilökäytöstä Rikosseuraamuslaitokselle henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetussa laissa (422/2002) tarkoitettua yhdyskuntaseuraamuksen tuomitsemisen edellytyksistä tuomioistuimelle annettavaa lausuntoa, yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpanoa, tuomittuja koskevien etsintäkuulutusten ja lähestymiskiellon päätösten seuraamista, tutkintavankien ja vankien sijoittamista, tutkintavankeus- ja vankeusaikaisen rikollisuuden estämistä varten sekä seuraamuksen täytäntöönpanoon liittyvien lupa-asioiden käsittelyä ja lupaehtojen noudattamisen valvontaa varten. Vankeuslain (767/2005) 1 luvun 2 §:ssä on asetettu vankeinhoitoviranomaiselle velvoite estää rikosten tekeminen rangaistusaikana. Tämän velvoitteen toteuttamiseksi pykälään ehdotetaan sisällytettäväksi vankeinhoitoviranomaiselle oikeus saada tietoja tutkintavankeus- ja vankeusaikaisen rikollisuuden estämiseksi.

Kyseeseen tulee tällöin mahdollisuus tarkistaa rikoskumppaneiden vankilassaoloa koskevat tiedot. Tietoja voidaan käyttää van-

kien eri vankiloihin sijoittamista koskevia päätöksiä tehtäessä.

Pykälän 1 momentin 12 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilökäytöstä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja tuomioistuimille ja Oikeusrekisterikeskukselle etsintäkuulutusten seuraamista varten sekä oikeushallintoviranomaisille ja sotilasviranomaisille näiden omien etsintäkuulutusten seuraamista varten.

Pykälän 1 momentin 13 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilökäytöstä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja ulosottomiehelle ulosottoaaren (705/2007) 3 luvun 67 §:n mukaisesti ulosotoselvitystä tai muuta ulosottoasian täytäntöönpanoa varten.

Pykälän 1 momentin 14 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilökäytöstä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja syyttäjille syyttäjälaitoksesta annetun lain (439/2011) 25 §:ssä säädettyssä laajuudessa. Säännös vastaisi poliisin henkilötietolain 19 §:n 1 momentin 14 kohdassa säädettyä.

Pykälän 1 momentin 15 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilökäytöstä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja haastemieslain (505/1986) 1 ja 6 §:ssä mainitulle virkamiehelle muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin haastamista varten sekä haastemiehelle haasteen ja muun tiedoksiannon toimittamista varten tarpeelliset rikostorjunnan tietojärjestelmän henkilötiedot, työturvallisuustiedot ja pidätettyjen tiedot. Henkilötiedoista selviävät henkilön mahdolliset epäviralliset oleskeluosoitteet, pidätettyjen tiedoista henkilön oleskelu poliisissa säilytystiloissa ja työturvallisuustiedoista kotikäyntejä varten tarpeelliset varoitustiedot. Säännös vastaisi poliisin henkilötietolain 19 §:n 1 momentin 16 kohdassa säädettyä.

Pykälän 1 momentin 16 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilökäytöstä salassapitosäännösten estämättä teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja Metsähallituksen erä-

tarkastajille heidän toimivaltaansa kuuluvasa erävalvonnassa. Säännös vastaisi poliisin henkilötietolain 19 §:n 1 momentin 17 kohdassa säädettyä.

Pykälän 1 momentin 17 kohdassa säädettäisiin vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyvien tietojen luovuttamisesta salassapitosäännösten estämättä vaarallisten aineiden kuljetuksista annetussa laissa (719/1994) määritellyille valvontaviranomaisille.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin 1 momentissa säädetyistä poiketen, että 4 §:ssä tarkoitettujen tiedustelurekisterin tietoja ja 7 §:n 2 momentin 2 kohdan nojalla perustettavan tilapäisen analyysirekisterin tietoja voitaisiin luovuttaa vain poliisin, puolustusvoimien ja rajavartiolaitoksen rikostiedustelu-, rikosanalyysi- tai tarkkailutehtäviin määräytyille virkamiehille sekä sellaisille Rikosseuraamuslaitoksen rikostiedustelu-, rikosanalyysi- tai tarkkailutehtäviin määräytyille virkamiehille tai ulkoasiainministeriön palveluksessa olevalle poliisin yhdyshenkilöille, joilla on aikaisemman poliisilain (493/1995) 8 §:ssä säädetyt erityiset poliisivaltuudet. Laki on kumottu lailla 872/2011, mutta kumotun lain 8 § on voimassa vielä 3 vuotta uuden poliisilain voimaantulosta vuoden 2014 alusta, eli 31 päivään joulukuuta 2016. Teknisen käyttöyhteyden antaminen mainituille tahoille näihin rekistereihin salassapitosäännösten estämättä edellyttäisi aina erityistä syytä.

Osa Suomen poliisin ulkomaille lähettämistä yhdyshenkilöistä toimii tällä hetkellä virkasuhteessa ulkoasiainministeriössä. Yhdyshenkilöiden tehtävien tarkoituksenmukainen hoitaminen edellyttää tietojen saamista Tullin rekistereistä.

Säännöstä saatettaisiin soveltaa esimerkiksi tilanteissa, joissa poliisin, Tullin ja rajavartiolaitoksen virkamiehet muodostavat rikostiedustelutehtäviä suorittavan yhteistyöryhmän. Poliisin, rajavartiolaitoksen, puolustusvoimien ja Rikosseuraamuslaitoksen tietojen saannista teknisen käyttöyhteyden avulla säädettäisiin muiden kuin tiedustelurekisterin ja tilapäisen analyysirekisterin tietojen osalta 1 momentin 5—7 ja 10 kohdissa.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että 1 momentin 5 ja 6 kohdissa mainituista huolimatta lain 3 §:n 3 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja havaintotietoja, 4 §:ssä säädetyn

tiedustelurekisterin tietoja taikka 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen tilapäisen analyysirekisterin tietoja ei saa käyttää poliisin henkilötietolain 16 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoslaissa annetun lain 25 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi. Näitä tietoja ei siis voitaisi käyttää pääettäessä tai annettaessa lausuntoa luvan myöntämisestä, jos luvan myöntämisen tai voimassaolon edellytyksenä on luvanhakijan luotettavuus, sopivuus tai muu sellainen ominaisuus, jonka arvioiminen edellyttää luvanhakijan rikokseen syyllistymiseen liittyviä tietoja. Tullin omien rekistereiden osalta vastaavasta kiellosta säädettäisiin 16 §:n 3 momentissa.

Pykälän 4 momentin mukaan ulkomaan viranomaiselta saatujen tietojen luovuttamista eivät 1 momentin säännökset sellaisinaan koski. Sen sijaan tällaisten tietojen luovuttamisesta säädettäisiin 27 §:ssä, ja pykälän 4 momenttiin otettaisiin tätä koskeva informatiivinen viittaus.

Pykälän 5 momentin mukaan luovutettaviin tietoihin olisi mahdollisuuksien mukaan lisättävä tietoja, joiden avulla vastaanottaja voi arvioida tietojen oikeellisuutta, täydellisyyttä, ajantasaisuutta ja luotettavuutta. Säännöksellä toteutettaisiin tietosuojapuitepäätöksen 8 artiklan määräys tietojen laadun varmistamisesta. Koska pykälässä käsitellään tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla, arvio olisi tehtävä jo talletettaessa tietoja Tullin rekisteriin. Säännös vastaa poliisin henkilötietolain 19 §:n 5 momenttia.

18 §. *Tietojen luovuttamisesta päättäminen.* Pykälässä säädettäisiin päätösvallasta tietojen luovuttamisessa teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona. Voimassa olevan tullilain 26 a §:n mukaan tutkinta- ja virka-apujärjestelmän tietojen luovuttamisesta on voimassa, mitä poliisin henkilötietolain 4 luvun 16, 19 ja 20 §:ssä säädetään, kuitenkin niin, että tietojen luovuttamisesta ulkomaille päättää Tulli. Muiden Tullin rekisterien tietojen luovuttamisesta ei tullilaisissa ole säännöksiä.

Pykälän 1 momentin mukaan oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekisterin tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona päättäisi rekisterinpitäjä. Rekisterinpitäjällä

ei olisi oikeutta delegoida tietojen luovuttamisesta päättämistä, koska pykälän 1 momentti koskisi tietojen luovuttamista vain teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona.

Ehdotetussa 2 momentissa säädettäisiin, että tietojen luovuttamisesta päätettäessä olisi rekisteröidyn tietosuojan ja tietoturvan varmistamiseksi edelleen otettava huomioon luovutettavien tietojen laatu.

Säännös vastaisi poliisin henkilötietolain 20 §:ää.

5 luku. Tietojen poistaminen ja arkistointi

19 §. *Tietojen poistaminen rikostorjunnan tietojärjestelmästä.* Pykälä vastaisi asiasisällöltään ja Tullin toimintaan, tehtäviin ja tietojärjestelmiin sopeutettuna poliisin henkilötietolain 22 §:ää. Pykälässä säädettäisiin tietojen poistamisesta 3 §:n tarkoittamasta rikostorjunnan tietojärjestelmästä vastaavalla tavalla kuin poliisin henkilötietolain 22 §:ssä säädetään tietojen poistamisesta mainitun lain 2 §:n tarkoittamasta poliisiasian tietojärjestelmästä.

Tullilain 24 §:n mukaan tullilain 23 a §:n tarkoittaman tutkinta- ja virka-apujärjestelmän tietojen poistamisessa sovelletaan vastaavia säännöksiä, jotka koskevat tietojen poistamista poliisiasian tietojärjestelmästä.

Pykälän 1 momentin eräissä kohdissa säädettäisiin tiettyjen tietojen poistamisesta siten, että nämä tiedot poistetaan, kun ne eivät enää ole tarpeen tutkinnallisen tai valvonnallisen syyn vuoksi. Vaikka näiden säännösten sanamuoto tietojen enimmäissäilytysajasta ei ole yksiselitteisen tarkka, toteutuu tarpeettomien tietojen poistaminen 4 momentin mukaisella velvollisuudella tarkastaa tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus momentissa mainituin aikavälein.

Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin tutkinnan ja virka-avun tietojen poistamisesta rikostorjunnan tietojärjestelmästä. Tiedot poistettaisiin momentissa säädetyissä määräajoissa, jolleivät ne tutkinnallisen tai valvonnallisen syyn vuoksi tai rekisteröidyn, muun asianosaisen tai Tullin henkilöstöön kuuluvan oikeuksien turvaamiseksi ole edelleen tarpeen säilyttää.

Eri tietoryhmien tiedot poistettaisiin seuraavasti:

Pykälän 1 momentin 1 kohdan a alakohdassa tarkoitetut syyttäjälle syyteharkinnan suorittamista tai rangaistusmääräyksen antamista varten ratkaistavaksi siirretyn rikosilmoituksen tiedot poistettaisiin viiden vuoden kuluttua rikosilmoituksen siirtämisestä syyttäjälle, kun rikoksesta voi seurata sakkoa, kymmenen vuoden kuluttua rikosilmoituksen siirtämisestä syyttäjälle, kun rikoksesta voi seurata enintään viiden vuoden vankeusrangaistus ja kahdenkymmenen vuoden kuluttua rikosilmoituksen siirtämisestä syyttäjälle, kun rikoksesta voi seurata yli viisi vuotta vankeutta. Näillä säilytysajoilla varmistettaisiin se, että sakkorikosten tiedot säilyvät rikostorjunnan tietojärjestelmässä vähintään sen ajan kuin asian käsittely ja lainvoimaisen ratkaisun saaminen oikeuslaitoksessa kestää. Käytännössä esitetyt säilytysajat noudattaisivat rikosrekisterin vastaavia säilytysaikoja, vaikka säilytysajat rikosrekisterissä pohjautuvat tuomittuihin rangaistuksiin.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan b alakohdassa tarkoitetut muut rikosilmoitustiedot poistettaisiin yhden vuoden kuluttua viimeisimmän epäillyn rikoksen syyteoikeuden vanhentumisesta, aikaisintaan kuitenkin viiden vuoden kuluttua ilmoituksen kirjaamisesta. Nämä selvittämättömät jutut säilyisivät rekisterissä asianomistajan oikeusturvan vuoksi vähintään viisi vuotta.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan c alakohdassa tarkoitetut muiden tapahtumien ilmoitustiedot poistettaisiin viiden vuoden kuluttua ilmoituksen kirjaamisesta.

Momentin 2 kohdassa säädettäisiin havaintotietojen poistamisesta. Havaintotiedot poistettaisiin kuuden kuukauden kuluttua merkinnän tallettamisesta. Kohdassa tarkoitettuja tietoja ehdotetaan säilytettäväksi vain sen ajan, kun tehdään arviota siitä, onko niiden syyt epäillä liittyvän rikolliseen toimintaan.

Momentin 3 kohdassa säädettäisiin 11 §:ssä viitattujen säännösten mukaisilla tiedonhankintakeinoilla saatujen ylimääräisten tietojen poistamisesta siltä osin kuin näitä tietoja on talletettu rikostorjunnan tietojärjestelmään. Tällaiset tiedot poistettaisiin viiden vuoden kuluttua, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä. Ehdotettu säänte-

ly vastaisi pakkokeinolain 10 luvun 56 §:ssä ja poliisin henkilötietolain 22 §:n 1 momentin 11 kohdassa tarkoitettuja ylimääräisen tiedon poistamista koskevia säännöksiä. Siltä osin kuin ylimääräistä tietoa on talletettu 4 §:ssä tarkoitettuun rekisteriin, tietojen poistamiseen sovellettaisiin 20 §:ää. Siltä osin kuin tietoja on talletettu 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun tilapäiseen analyysirekisteriin, niiden poistaminen määräytyisi 23 §:n 2 momentin mukaisesti.

Pykälän 2 momentissa säädetään alle 18-vuotiaan tuntomerkitietojen poistamisesta. Säännöksen mukaan alle 15-vuotiaasta rikoksesta epäillystä henkilöstä tehdyt merkinnät poistetaan rikostorjunnan tietojärjestelmästä välittömästi rekisteröidyn täytettyä 18 vuotta, jollei hän 15 vuotta täytettyään ole syyllistynyt uuteen rikokseen. Momentissa ehdotetaan säädettäväksi myös siitä, että tietoja ei kuitenkaan tällä perusteella poistettaisi, jos ilmoitukseen liittyy muita syylliseksi epäiltyjä, joiden tietoja ei vielä poisteta tai jos jokin merkinnöistä koskee rikollista tekoa, josta on seuraamukseksi säädetty ainoastaan vankeutta. Tällä toteutettaisiin ilmoituksen eheyden vaatimusta.

Pykälän 3 momentissa ehdotetaan rikospaikalle jääneiden rikokseen liittyvän tuntemattoman tekijän taltioitujen jälkien poistamista vuoden kuluttua rikoksen syyteoikeuden vanhentumisesta.

Pykälän 4 momenttiin ehdotetaan säädettäväksi maininta tietojen tarpeellisuuden tarkastamisesta kolmen vuoden kuluttua edellisen tarpeellisuuden tarkastamisesta tutkinnan ja virka-avun tietojen, etsittävien ajoneuvojen ja omaisuuden tietojen sekä turvallisuustietojen osalta. Näiden tietojen poistamiselle ei ole säädetty tarkkarajaista määräaika, joten velvollisuus tietojen säilyttämisen tarpeellisuuden arviointiin määräajoin on tärkeä. Lisäksi ehdotetaan, että tietojen uudelleen tarkastamisesta tehtäisiin merkintä tietojärjestelmään. Tällä tarkistamisvelvollisuudella halutaan varmistaa, ettei tietojärjestelmissä ole tarpeettomia tietoja.

20 §. Tietojen poistaminen tiedustelurekisteristä. Tietojen poistaminen tullilain 23 §:n tarkoittamasta valvontatietorekisteristä on tullilain 24 §:ssä kytketty 10 vuoden määräaikaan viimeisen tiedon merkitsemisestä. Po-

liisiin henkilötietolain eduskuntakäsittelyn yhteydessä hallintovaliokunta esitti mietinnössään (HaVM 26/2002 vp), että mainitun lain 4 §:n tarkoittamasta epäiltyjen rekisteristä tiedot poistettaisiin 10 vuoden kuluttua viimeisen epäiltyä rikosta koskevan merkinnän tekemisestä. Tämän vuoksi, ja koska tiedustelurekisteri on käyttötarkoitukseltaan ja tietosisällöltään rinnasteinen epäiltyjen rekisteriin, ehdotettavassa 20 §:ssä säädettäisiin, että tiedustelurekisteriin talletetut tiedot poistettaisiin 10 vuoden kuluttua viimeisen epäiltyä rikosta koskevan merkinnän tekemisestä.

21 §. Tietojen poistaminen tullivalvonnan tietojärjestelmästä. Tullivalvonnan tietojärjestelmästä tiedot poistettaisiin tiedon tallettamista seuraavan kuudennen kalenterivuoden päättyessä. Kuitenkin tullivalvonnan tietojärjestelmään sisältyvät ehdotetun lain 5 §:n 1 momentissa tarkoitetut tunnistetiedot poistettaisiin sen mukaan, mitä 19 §:ssä säädetään. Kyseisiä tunnistetietoja ovat tunnistetieto tarkastuksen perusteella annetusta rangaistusvaatimuksesta sekä tunnistetieto tehdystä tutkintapyyntöstä tai rikosilmoituksesta. Nämä tunnistetiedot ovat samoja tietoja, joita talletetaan rikostorjunnan tietojärjestelmään 3 §:n 3 momentin 1 kohdan tarkoitamina tutkinnan ja virka-avun tietoina. Siksi kyseisten tietojen poistamisessa tullivalvonnan tietojärjestelmästä tulee soveltaa lain 19 §:n 1 momentin 1 kohtaa.

22 §. Tietojen poistaminen rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistusjärjestelmästä. Ehdotetun 6 §:n perusteluissa todetaan, että rekisterikilpien ja konttien kuvausjärjestelmään kerättäisiin, poikkeuksena tullilain nykyisessä 23 d §:ssä säädetystä, vain automaattisesti tallentuvia tietoja. Sen vuoksi myös tätä järjestelmää koskevassa tietojen poistosäännöksessäkin on tarpeen säätää vain automaattisesti tallentuvien tietojen poistamisesta.

Tullilain 24 §:n mukaan 23 d §:n tarkoittamat automaattisesti tallentuvat tiedot on poistettava viimeistään vuoden kuluttua tiedon tallentumisesta. Tietoja tulisi tämän mukaisesti poistaa joka päivä. Päivittäin olisi siis poistettava edellisvuoden vastaavana kalenteripäivänä tallentuneet tiedot. Tämän velvoitteen hoitamiseen liittyy kuitenkin

useita käytännön ongelmia. Siksi ehdotetaan säädettäväksi, että kunakin kalenterivuonna tallentuneet tiedot voitaisiin poistaa järjestelmästä yhdellä kertaa tietojen tallentumista seuraavan kalenterivuoden päätyttyä.

23 §. Tietojen poistaminen muista Tullin henkilörekistereistä. Pykälä vastaisi asiasisällöltään ja Tullin toimintaan, tehtäviin ja tietojärjestelmiin sopeutettuna poliisin henkilötietolain 26 §:ää.

Pykälän 1 momentin mukaan 7 §:n 1 momentissa tarkoitettua henkilörekisteristä tiedot poistettaisiin vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta.

Pykälän 2 momentin mukaan 7 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettua henkilörekisteristä tiedot poistettaisiin 10 vuoden kuluttua rekisteröinnin aiheuttaneen teon, toimenpiteen tai tapahtuman merkitsemisestä. Lain 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua tilapäisestä analyysirekisteristä tiedot poistettaisiin viiden vuoden kuluttua rekisteröinnin aiheuttaneen teon, toimenpiteen tai tapahtuman merkitsemisestä.

Pykälän 3 momentissa säädettäisiin, että 2 momentissa tarkoitettuja tietoja ei kuitenkaan poisteta, jos tietojen edelleen säilyttäminen on tutkinnallisen tai valvonnallisen syyn vuoksi tarpeen. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus tutkitaan tällöin viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen tarpeellisuuden tarkastamisesta, ja tietojen uudelleen tarkastamisesta tehdään merkintä.

Pykälän 4 momentissa säädettäisiin, että 1 ja 2 momenteissa mainituilla perusteilla henkilötietoja ei poisteta, jos henkilön tietoihin on liitetty henkilöä koskevia, hänen omaan turvallisuuteensa tai viranomaisen työturvallisuuteen liittyviä tietoja. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus tutkitaan tällöin viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen tarpeellisuuden tarkastamisesta, ja tietojen uudelleen tarkastamisesta tehdään merkintä.

Pykälän 5 momentissa säädettäisiin, että tarpeettomaksi käynyt Tullin tilapäinen henkilörekisteri on hävitettävä.

24 §. Virheelliseksi todettu tieto. Pykälä korvaisi tullilain 24 §:n 3 momentin muutettuna samalla vastaamaan asiasisällöltään ja Tullin toimintaan, tehtäviin ja tietojärjestel-

miin sopeutettuna poliisin henkilötietolain 27 §:ää.

EU:n tietosuojapuitepäätöksen 4 artiklan mukaan henkilötietoja ei saa poistaa, jos on perusteltua syytä uskoa, että niiden poistaminen haittaisi rekisteröidyn oikeutettuja etuja, vaan ne on suojattava.

Ehdotetun pykälän 1 momentin mukaan suojattuja tietoja saa käsitellä ainoastaan siinä tarkoituksessa, joka esti niiden poistamisen. Henkilötietolain 29 §:n 1 momentin mukaan rekisterinpitäjän on ilman aiheetonta viivytystä oma-aloitteisesti tai rekisteröidyn vaatimuksesta oikaistava, poistettava tai täydennettävä rekisterissä oleva, käsittelyn kannalta virheellinen, tarpeeton, puutteellinen tai vanhentunut tieto. Puitepäätöksen johdosta säädettäisiin, että virheellisen tiedon säilyttämiseen olisi velvollisuus muun muassa silloin, jos se rekisteröidyn oikeuksien turvaamiseksi olisi tarpeen. Samalla säädettäisiin, että virheellisen tiedon saisi säilyttää myös silloin, jos se on tarpeen muun asianosaisen tai Tullin henkilöstöön kuuluvan oikeuksien turvaamiseksi.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että 1 momentin nojalla säilytettävä virheellinen tieto on poistettava heti, kun se ei enää ole oikeuksien turvaamiseksi tarpeen, viimeistään kuitenkin viiden vuoden kuluttua tiedon poistamiselle asetetun määräajan päättymisestä.

25 §. Tietojen arkistointi. Pykälä vastaisi poliisin henkilötietolain 28 §:ää. Säännöksessä olisi informatiivinen viittaus arkistolakiin (831/1994). Arkistointi- ja siihen liittyvä säilytysvelvoite saattaa koskea sekä aktiivikäytössä olevia että aktiivikäytöstä poistettuja rekisteritietoja koskevia asiakirjoja.

6 luku. Kansainväliseen lainvalvontayhteytyöhön liittyvän henkilötietojen käsittelyn erityissäännöksiä

Tullilain 27 §:ssä säädetään Tullin oikeudesta luovuttaa Tullin henkilörekistereissä olevia tietoja ja muita tietoja ulkomaille. Tullilla on oikeus luovuttaa edellä mainittuja tietoja tulliyhteistyöneuvostolle (CCC, tunnetaan yleisemmin nimellä Maailman tullijärjestö WCO) sellaisista tullirikoksista, joista saattaa seurata vankeutta, Tullille rikosten

ehkäisemistä, selvittämistä ja syyteharkintaan saattamista varten, yhteisön tullitietojärjestelmään jäsenvaltioiden hallintoviranomaisien keskinäisestä avunannosta sekä jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten ja komission yhteistyöstä tulli- ja maatalousasioita koskevan lainsäädännön moitteettoman soveltamisen varmistamiseksi annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 515/97 mukaisesti sekä muille kuin tulliviranomaisille, jos tiedot ovat tarpeen sellaisen rikoksen ehkäisemiseksi tai selvittämiseksi, josta Suomessa tehtynä voitaisiin tuomita vankeuteen. Voimassa olevat tullilain kansainvälistä tiedonvaihtoa koskevat säännökset ovat osoittautuneet kansainvälisen rikostorjuntayhteistyön merkittävän lisääntymisen ja syvenemisen takia nykyoloissa riittämättömiksi. Lisääntyvä kansainvälinen lainvalvontayhteistyö edellyttää ajan tasalla olevaa kansainvälistä henkilötietojen vaihtoa sääntelevää lainsäädäntöä.

Edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi kansainvälistä tiedonvaihtoa koskevat säännökset koottaisiin uudessa henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 6 lukuun. Kansainvälistä tiedonvaihtoa koskevat säännökset vastaisivat sisällöllisesti keskeisiltä osin ja Tullin tehtäviin sovitettuna poliisin henkilötietolain vastaavia säännöksiä. Lain systematiikan ja rakenteen osalta tässä laissa kuitenkin poikettaisiin poliisin henkilötietolaissa omaksutusta systematiikasta siten, että tässä laissa tietojen luovuttamista ulkomaille koskevat säännökset koottaisiin 26 §:ään ja toiselta valtiolta tai kansainväliseltä elimeltä saatujen tietojen käsittelyä koskevat säännökset 27 §:ään. Tarve rajata tiedonsaanti teknisen käyttöyhteyden avulla ainoastaan EU/ETA-valtioihin on toteutettu 26 §:n 6 momentin rajauksella. Muuta syytä näiden eri valtioiden erottelulle ei ole katsottu olevan, sillä muilta osin tiedonluovutuksen edellytykset ja tiedonluovutuskyky EU/ETA-valtioiden ja Interpol-jäsenvaltioiden välillä ovat samat.

Tullia koskevan henkilötietojen käsittelyn ja tiedonluovutuksen osalta tähän lakiin ei ole katsottu tarpeelliseksi ottaa viittaussäännöksiä muihin jo suoraan sovellettaviin säädöksiin ja instrumentteihin. Esimerkiksi tietojen käsittelystä Euroopan poliisiviraston (Europol) kanssa säädetään Tullinkin osalta

Europolia koskevan neuvoston päätöksen (2009/371/YOS) eräiden säännösten täytäntöönpanosta annetussa laissa (563/2011).

26 §. *Tietojen luovuttaminen ulkomaiselle viranomaiselle ja kansainväliselle järjestölle.* Pykälän 1 momentin 1 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa tietoja tulliyhteistyöneuvostolle, joka kerää jäsenvaltioiltaan tietoja tullirikollisuudesta. Tietoja saisi luovuttaa tulliyhteistyöneuvostolle ainoastaan rikoksista, joista saattaa seurata vankeutta. Tämä kohta vastaisi voimassa olevaa tullilain 27 §:ää.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin tietojen luovuttamisesta ulkomaisille tulliviranomaisille. Tietoja saisi luovuttaa, jos ne olisivat tarpeen rikosten ehkäisemistä, selvittämistä tai syyteharkintaan saattamista varten. Matala kynnyksen (tarpeellisuusvaatimus) tulliviranomaisten välisessä tiedonvaihdossa on tärkeää siksi, että kansainvälinen tulliyhteistyö tavaraliikenteen valvonnassa ja tullirikosten torjunnassa edellyttää mahdollisimman nopeaa ja joustavaa tiedonvaihtoa sekä lähtötullitoimipaikan, kauttakulkuvaltion tai -valtioiden sekä määrätullitoimipaikan välillä laittomien tavaraerien pysäyttämiseksi ja niiden taustalla toimivan, rajat ylittävän rikollisuuden paljastamista ja selvittämistä varten. Lainkohta vastasi tullilain 27 §:ää.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin Tullin oikeudesta luovuttaa tietoja kansainväliselle rikospoliisijärjestölle Interpolille ja sen jäsenvaltion poliisiviranomaiselle ja muulle viranomaiselle, jonka tehtäviin kuuluu oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen tai rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen, jos tiedot olisivat välttämättömiä kyseisten tehtävien suorittamiseksi. Momentin 3 kohdassa tarkoitetuiksi muiksi viranomaisiksi olisi katsottava paitsi kansainvälisen rikospoliisijärjestön Interpolin jäsenvaltioiden viranomaiset myös näiden valtioiden yhdessä muodostamat elimet. Näihin kuuluisivat esimerkiksi Euroopan unionin virastot ja elimet, kuten vakavan rikollisuuden torjunnan tehostamiseksi perustettu Eurojust-yksikkö, Euroopan unionin petostorjunta-

virasto (OLAF) sekä Euroopan unionin tilan-
nekeskus (SitCen).

Pykälän 1 momentin 4 kohdan mukaan Tulli voisi luovuttaa Tullin henkilörekistereissä olevia tietoja muun kuin 3 kohdassa tarkoitetun valtion poliisiviranomaiselle tai viranomaiselle, jonka tehtäviin kuuluu oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen tai rikosten ennalta estäminen, selvittäminen tai syyteharkintaan saattaminen, jos tiedot ovat välttämättömiä valtion turvallisuuden varmistamiseksi, välittömän ja vakavan yleistä turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi tai sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta. Tietojen luovutuksiin Interpoliin kuulumattomiin valtioihin sovellettaisiin tietosuojasysteemin näin ollen tiukempia ehtoja kuin Interpolin jäsenvaltioihin luovutettavien tietojen osalta. Lainkohta vastaisi sisällöllisesti poliisin henkilötietolain 29 §:n 1 momenttia.

Pykälän 2 momentissa Tullin yksittäiseen tehtävään liittymätön tieto voitaisiin luovuttaa vain, jos se olisi välttämätön valtion turvallisuuden varmistamiseksi, välittömän ja vakavan yleistä turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi, vankeudella rangaistavan rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi tai Euroopan poliisiviraston toimivaltaan kuuluvan rikollisuuden ja muun vakavan rikollisuuden estämiseksi ja selvittämiseksi. Lainkohdassa otettaisiin huomioon EU:n rikosasioissa tehtävässä poliisi- ja oikeudellisessa yhteistyössä käsiteltävien henkilötietojen suojaamista koskevan puitepäätöksen 11 artiklan säännökset. Artiklan mukaan henkilötietoja saa käsitellä niiden alkuperäistä käyttötarkoitusta laajemmin ainoastaan

- muiden rikosten torjumiseksi, niistä syyttämiseksi tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanemiseksi,

- muiden hallinnollisten tai oikeudellisten menettelyjen toteuttamiseksi, jotka liittyvät suoraan rikosten torjuntaan, niistä syyttämiseen tai rikosoikeudellisten seuraamusten täytäntöönpanoon sekä

- yleistä turvallisuutta koskevan välittömän ja vakavan uhkan estämiseksi.

Koska artiklassa ei mainita nimenomaisesti henkeä ja terveyttä koskevaa vaaraa tai huo-

mattavia omaisuusvahinkoja, vastaavat maininnat korvattaisiin 1 momentissa viittauksella yleiseen turvallisuuteen. Henkeä ja terveyttä koskevan vaaran voidaan katsoa useimmiten sisältyvän yleisen turvallisuuden vaarantumiseen. Samoin tietojen käyttäminen omaisuusvahinkojen torjumiseksi olisi edelleen mahdollista, mikäli yleinen turvallisuus on vaarassa. Lainkohta vastaisi sisällöllisesti poliisin henkilötietolain 29 §:n 2 momenttia.

Pykälän 3 momentissa käyttötarkoitussidonnaisuudesta olisi lupa poiketa vain, jos luovutettavat tiedot olisivat välttämättömiä

- valtion turvallisuuden varmistamiseksi,
- välittömän ja vakavan yleistä turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi,
- vankeudella rangaistavan rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi,
- henkilöllisyyden selvittämiseksi, jos se olisi Tullin yksittäisen tehtävän suorittamiseksi välttämätöntä sekä

- päätettäessä tai annettaessa lausuntoa henkilön luotettavuudesta lupaa tai sen voimassaoloa koskevassa asiassa ja, jos luvan myöntämisen tai sen voimassaolon edellytykseksi on säädetty luvanhakijan tai luvanhaltijan luotettavuus, sopivuus tai muu sellainen ominaisuus, jonka arvioiminen edellyttää luvanhakijan tai luvanhaltijan rikokseen syyllistymiseen liittyviä tietoja.

Myös tässä lainkohdassa otettaisiin 2 momenttia vastaavasti huomioon tietosuojapuitepäätöksen 11 artiklan säännökset. Lainkohta vastaisi sisällöllisesti poliisin henkilötietolain 29 §:n 3 momenttia.

Pykälän 4 momenttiin otettaisiin kielto käyttää eräitä tämän lain 3 §:ssä tarkoitettua Tullin rikostorjunnan tietojärjestelmän tietoja, 4 §:ssä tarkoitettua tiedustelurekisterin tietoja ja 7 §:ssä tarkoitettua rekisterin tietoja tämän pykälän 3 momentin 5 kohdassa tarkoitetussa lupaharkinnassa henkilön luotettavuuden arvioimista varten, koska näihin tietoihin liittyy asianmukaisen lupaharkinnan kannalta liian suuri epäluotettavuuden mahdollisuus.

Pykälän 5 momenttiin ehdotetaan otettavaksi tietosuojapuitepäätöksen 8 artiklan edellyttämä säännös tietojen laadun varmistamisesta. Säännöksen mukaan luovutettaviin tietoihin olisi mahdollisuuksien mukaan lisättävä tietoja, joiden avulla vastaanottaja voi

arvioida tietojen oikeellisuutta, täydellisyyttä, ajantasaisuutta ja luotettavuutta. Tullin olisi myös ilmoitettava viipymättä vastaanottajalle, mikäli myöhemmin kävisi ilmi, että on luovutettu virheellisiä tietoja tai että tiedot on luovutettu lainvastaisesti.

Pykälän 6 momentin mukaan Tulli saisi luovuttaa tiedot myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion 3 momentissa tarkoitettulle viranomaiselle. Teknisen käyttöyhteyden avulla luovuttaminen olisi mahdollista ainoastaan ETA-alueen valtioiden viranomaisille.

Pykälän 7 momentissa säädettäisiin velvollisuudesta varmistaa vastaanottavan tahon tietosuojan riittävä taso silloin, kun tietoja luovutetaan EU/ETA-alueen ulkopuolelle. EU:n tietosuojapuitepäätöksen 13 artiklassa säädetään edellytyksistä, joiden täytyy pääsääntöisesti täytyä, jos toisen jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen siirtämiä tai saataville asettamia henkilötietoja siirretään EU:n ulkopuolisten valtioiden toimivaltaisille viranomaisille tai kansainvälisille toimielimille. Henkilötietolain 22 §:n 1 momentin pääsäännön mukaan henkilötietoja voidaan siirtää EU:n jäsenvaltioiden alueen tai ETA-alueen ulkopuolelle ainoastaan, jos kyseisessä maassa taataan tietosuojan riittävä taso. Momentissa viitattaisiin näiltä osin henkilötietolain 22 §:ään.

27 §. Toiselta valtiolta tai kansainväliseltä elimeltä saatujen tietojen käsittely. Pykälä vastaisi sisällöllisesti keskeisiltä osin ja Tullin tarpeisiin sovitettuna poliisin henkilötietolain 31 §:n vastaavia säännöksiä.

Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan otettavaksi kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetun lain (4/1994) 27 §:n 2 momenttia vastaava säännös, jonka mukaan toiselta valtiolta tai kansainväliseltä elimeltä saatujen tietojen käsittelyssä olisi noudatettava, mitä tietojen luovuttajan asettamissa ehdoissa on määrätty salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta, tietojen käytön rajoituksista, tietojen edelleen luovutuksesta tai luovutetun aineiston palauttamisesta. Ehdoilla tarkoitettaisiin joko nimenomaisesti mainittuja ehtoja tai tiedonvaihdon osapuolten vakiintuneita käytäntöjä. Säännös on tarpeellinen, sillä useissa kansainvälisissä sopimuksissa ja EU:n sää-

döksissä edellytetään tietojen luovuttajan asettamien käyttöehtojen noudattamista. Tällainen velvoite sisältyy muun muassa tietosuojapuitepäätöksen 12 artiklaan. Samoin yksittäiset valtiot saattavat edellyttää Suomelta tiettyjen ehtojen noudattamista luovuttamiensa tietojen osalta. Voimassa olevassa lainsäädännössä tällaiset tilanteet on otettu huomioon ainoastaan oikeusavun osalta, mikä on käytännössä koettu ongelmalliseksi. Toisin kuin kansainvälisestä oikeusavusta rikosasioissa annetussa laissa, säännöksessä ei velvoitettaisi noudattamaan tietojen luovuttajan asettamia ehtoja aineiston hävittämisestä, vaan tältä osin sovellettaisiin voimassa olevia tietojen säilyttämisaikaa koskevia säännöksiä. Mainittu raja on tarpeellinen erityisesti tiedonvaihdon laillisuuden varmistamiseksi sellaisissa tilanteissa, joissa ulkomailta saatujen tietojen johdosta on myös Suomesta luovutettu tietoja ulkomaille.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin Tullin oikeudesta käsitellä sille luovutettuja tietoja muuhun tarkoitukseen kuin mihin tiedot on luovutettu, jollei luovutettujen tietojen käytölle ole asetettu 1 momentissa tarkoitettuja rajoituksia. Edellytykset vastaisivat tietosuojapuitepäätöksen 11 ja 13 artiklan mukaisia edellytyksiä, jotka ehdotetaan otettavaksi huomioon myös tämän lain kansallista tietojen käsittelyä koskevissa säännöksissä. Pykälän 2 momentin 1—3 kohdat olisivat vastaavat kuin 16, 26 ja 27 §:ssä. Momentin 4 kohta puolestaan vastaisi täsmällisemmin tietosuojapuitepäätöksen 11 artiklan sanamuotoa.

Pykälän 3 momenttiin otettaisiin tietosuojapuitepäätöksen 13 artiklan edellyttämällä tavalla tiukempi säännös EU:n jäsenvaltiolta saatujen tietojen luovuttamisesta EU:n ulkopuolisille valtioille tai kansainvälisille elimille. Tällaisissa tilanteissa tiedot saisi lähtökohtaisesti luovuttaa vain tiedot alun perin luovuttaneen jäsenvaltion suostumuksella, paitsi jos tietojen luovuttaminen on välttämätöntä Suomen tai toisen valtion yleistä turvallisuutta taikka Suomen olennaisia etuja koskevan välittömän ja vakavan uhan estämiseksi, eikä suostumusta voida saada ajoissa. Tiedot saataisiin luovuttaa ainoastaan, jos asianomainen valtio tai kansainvälinen elin varmistaa riittävän tietosuojan tason.

Tiedot luovuttaneelle jäsenvaltiolle olisi myös ilmoitettava viipymättä tietojen edelleen luovuttamisesta.

Pykälän 4 momenttiin otettaisiin tietosuojapuitepäätöksen 15 artiklan edellyttämä säännös, jonka mukaan Tullin olisi pyynnöstä annettava tiedot luovuttaneelle valtiolle tai kansainväliselle elimelle tietoja sille luovutettujen tietojen käsittelystä. Vastaavaa säännöstä ehdotetaan myös 13 §:n 3 momenttiin.

Pykälän 5 momenttiin otettaisiin tietosuojapuitepäätöksen 15 artiklan edellyttämä säännös, jonka mukaan Tullin olisi kirjattava tiedonvaihdon lainmukaisuuden ja tietoturvallisuuden varmistamiseksi kansainvälisessä yhteistyössä suorittamansa henkilötietojen välitys ja sen perusteet. Tietojenvaihtoa ei tarvitsisi erikseen kirjata niiltä osin kuin vastaavat tiedot olisivat saatavissa muista järjestelmistä tai rekistereistä.

7 luku. Tarkastusoikeus

Henkilötietolain 24 §:n 2 momentin mukaan pykälän 1 momentin mukaisesta velvollisuudesta informoida henkilötietojen käsittelystä rekisteröidylle voidaan poiketa muun muassa silloin, kun se on välttämätöntä rikosten ehkäisemisen, selvittämisen taikka verotukseen tai julkiseen talouteen liittyvän valvontatehtävän vuoksi. Kaikki ehdotetussa laissa säädettävät henkilötietojen käsittelyt kuuluvat johonkin mainituista ryhmistä. Mistään tämän lain tarkoittamasta tietojen käsittelystä ei siis tarvitse tiedottaa rekisteröidylle henkilötietolain 24 §:n 1 momentin mukaisesti. Sen vuoksi tässä laissa ei ehdoteta säädettäväksi kyseisestä velvollisuudesta tai siihen liittyvistä poikkeuksista.

28 §. Tarkastusoikeus. Säännös vastaisi asiasisällöltään sekä Tullin toimintaan, organisaatioon ja tietojärjestelmiin sopeutettuna poliisin henkilötietolain 44 §:n säännöksiä.

Rekisteröidyn tarkastusoikeuden käyttämisestä koskeva pyyntö olisi esitettävä yleisessä henkilötietolainsäädännössä omaksutun lähtökohdan mukaisesti rekisterinpitäjälle. Tullin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettujen henkilörekisterien osalta pyyntö voitaisiin kuitenkin osoittaa palveluperaatteen mukaisesti myös rekisterinpitäjän määräämälle

muulle Tullin toimintayksikölle. Tullin toimintayksikön olisi nimettävä riittävä määrä henkilöitä, jotka päättävät tarkastusoikeuden toteuttamisesta ja siihen liittyvästä tietojen antamisesta. Tietosuojaan, tietoturvaan sekä tullitoimintaan liittyvistä syistä rekisteröidyn olisi esitettävä pyyntö henkilökohtaisesti ja todistettava henkilöllisyytensä.

Lain 32 §:n mukaan tarkempia säännöksiä menettelystä tarkastusoikeuden käyttämisessä säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Asetuksella säädettäisiin esimerkiksi siitä, että rekisteröity toimittaisi tarkastuspyynnön henkilökohtaisesti johonkin Tullin toimipaikkaan. Tullitoimipaikka varmistaisi pyytäjän henkilöllisyyden ja toimittaisi pyynnön Tullin henkilörekisterien pitäjille. Rekisterinpitäjät toimittaisivat ne rekisteröityä koskevat rekisteritiedot, joihin ei sisälly tarkastusoikeuden rajoituksia, kyseiseen tullitoimipaikkaan. Rekisteröidylle lähetettäisiin ilmoitus, että hän voi käydä tullitoimipaikassa henkilökohtaisesti katsomassa kyseisiä rekisteritietojaan. Jos henkilöstä ei ole merkintöjä Tullin henkilörekisterissä, tämä seikka voitaisiin ilmoittaa hänelle lähetettävällä kirjeellä.

29 §. Tarkastusoikeuden rajoittaminen. Pykälä vastaisi asiasisällöltään sekä tullilain nykyistä 23 e §:ää että Tullin toimintaan, organisaatioon ja tietojärjestelmiin sopeutettuna poliisin henkilötietolain 45 §:ää. Pykälän mukaiset tarkastusoikeuden rajoitukset olisivat kuitenkin jonkin verran laajempia kuin mainittujen viranomaisten henkilötietojen käsittelyä koskevissa laeissa säädetään. Esimerkiksi poliisin henkilötietolain 6 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettun tilapäisen analyysirekisterin tietoihin ei tarkastusoikeutta ole rajoitettu lainkaan. Käytännössä tarkastusoikeuden rajoitus toteutuu usein tämänkin rekisterin osalta henkilötietolain 27 §:n 1 momentin 1 kohdan perusteella. Sen mukaan tarkastusoikeuden ulkopuolella ovat sellaiset tiedot, joiden antaminen saattaisi haitata muun muassa rikosten ehkäisemistä tai selvittämistä.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan tarkastusoikeutta ei olisi lainkaan 4 §:ssä tarkoitettun tiedustelurekisterin tietoihin. Säännös vastaisi poliisin henkilötietolain 45 §:n 1 momentin 1 kohtaa.

Pykälän 1 momentin 2 kohdassa säädettäisiin, että tarkastusoikeutta ei olisi 6 §:ssä tarkoitetun rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistamisjärjestelmään tallentuneisiin tietoihin. Tarkastusoikeuden rajoituksesta olisi perusteltua säätää yksityisyyden suojan turvaamiseksi, jotta ajoneuvojen rekisteriin merkityt omistajat taikka haltijat eivät tarkastusoikeutta käyttämällä voisi selvittää ajoneuvoa luvallisesti käyttäneen henkilön matkustushistoriaa.

Pykälän 1 momentin 3 kohdassa säädettäisiin selvyuden vuoksi, että ehdotetun lain 7 §:n 2 momentin 2 kohdan tarkoittaman tilapäisen analyysirekisterin tiedot eivät olisi rekisteröidyn tarkastusoikeuden piirissä.

Yhdenmukaisesti poliisiin henkilötietolain 45 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetyin kanssa 1 momentin 4 kohdassa säädettäisiin, että tarkastusoikeutta ei myöskään olisi henkilöä tai tekoa koskeviin luokitus-, tarkkailu- tai tekotapatietoihin eikä rikosten sarjoittamiseen ja tekniseen tutkintaan tarvittaviin tietoihin. Tietojenkäsittelytekniikan kehittyessä yhä suurempi osa tutkinnassa tarpeellisesta tiedosta kerätään, käsitellään ja talletetaan sähköisessä muodossa, esimerkiksi kuvina tai sähköisinä piirroksina, joista vain päätelmät esitetään rikosilmoituksissa, tutkintapöytäkirjoissa ja muissa asiakirjoissa. Rekisteröidyn tarkastusoikeuden ulottaminen tähän osaan tietoja paljastaisi Tullin rikostorjunnan käytämät tutkintamenetelmät. Rikostorjunnan tietojärjestelmää koskevassa 3 §:n 3 momentin 1 kohdan d alakohdassa on kuvattu ne tiedot, joiden tarkastusoikeutta rajataan. Myös 5 §:ssä tarkoitetun tullivalvonnan tietojärjestelmän tiedot olisivat säännöksen mukaisesti tarkastusoikeuden ulkopuolella olevia luokitustietoja.

Pykälän 1 momentin 5 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi rikoksesta epäillyn tarkastusoikeuden rajoittamista salaisia pakko- ja tiedonhankintakeinoja koskeviin tietoihin. Viranomaiset ovat viime vuosina saaneet käyttöönsä uusia tutkintamenetelmiä ja -teknologioita, joiden käytöstä säädetään erikseen rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvussa ja pakkokeinolain 10 luvussa. Salalaisten tiedonhankintamenetelmien käyttäminen merkitsee puuttumista kansalaisten perustuslailla turvattuihin yksityisyyden, koti-

rauhan ja luottamuksellisen viestinnän suojaan. Näiden tiedonhankintamenetelmien erityisluonteeseen kuuluu, että niitä koskeva asian käsittely, päätöksenteko ja toteuttaminen tapahtuvat kohdehenkilön tietämättä tuomioistuimen päätöksellä ja kohdehenkilön informoimisesta on säädetty erikseen. Näiden menetelmien käytön valvomiseen on toteutettu erillinen valvontamenettely, niin sanottu Salpa-järjestelmä, jonka avulla Tulli suorittaa laillisuusvalvontaa. Koska salaiset pakkokeinot toteutetaan kohdehenkilön tietämättä, hänelle ei voida luovuttaa tietoja myöskään henkilötietolain perusteella, vaan tietosuojavaltuutettu voi henkilön pyynnöstä tarkastaa tietojen laillisen käsittelyn ja henkilö saa vain sellaisia tietoja, joihin hänellä on asianosaisjulkisuuden nojalla oikeus.

Pykälän 1 momentin 6 kohdan mukaan tarkastusoikeutta ei olisi 3 §:n 3 momentin 7 kohdassa tarkoitettuihin havaintotietoihin. Säännös vastaisi poliisiin henkilötietolain 45 §:n 1 momentin 6 kohtaa.

Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa 1 momentissa tarkoitettujen, rekisteröityä koskevien tietojen lainmukaisuuden. Tällä varmistettaisiin se, että rekisteröidyn tarkastusoikeuden rajoituksista huolimatta rekisterissä olevien tietojen lainmukaisuus voitaisiin tutkia.

8 luku. Erinäiset säännökset

30 §. Henkilötietojen käsittelyn valvonta. Pykälän 1 momentti vastaisi Tullin tehtäviin, organisointiin ja tietojärjestelmiin sopeutettuna rajavartiolaitoksen henkilötietolain 44 §:n 1 momenttia ja sitä vastaavaa 5 §:n 3 momenttia. Momentissa säädettäisiin tietojärjestelmien ja niihin talletettujen henkilötietojen käsittelyn valvonnasta.

Pykälän 2 momentti vastaisi poliisin henkilötietolain 19 b §:ää. Säännöksellä varmistettaisiin Tullin tietojärjestelmien ja niihin sisältyvien tietojen salassapito ja muu suoja rajaamalla pääsy tietoihin vain niille, jotka tarvitsevat tietoja työtehtäviensä hoitamiseen.

Säännöksellä toteutettaisiin myös EU:n tietosuojapuitepäätöksen 10 artiklan edellytys, jonka mukaan kaikki henkilötietojen siirrot on kirjattava tai dokumentoitava. Säännöksen

mukaan Tullin olisi kirjattava tiedonvaihdon lainmukaisuuden ja tietoturvallisuuden varmistamiseksi suorittamansa henkilötietojen luovutus ja sen perusteet.

Lisäksi säännökseen ehdotetaan otettavaksi erillinen tietojärjestelmien teknistä turvallisuustasoa koskeva säännös, jonka mukaan tietojärjestelmien tiedot varmistettaisiin estämällä tietojen luvaton muuttaminen ja muu luvaton tai asiaton käsittely käyttöoikeushallinnan, käytön valvonnan sekä tietoverkkojen, tietojärjestelmien ja tietopalvelujen asianmukaisilla ja riittäväillä turvallisuusjärjestelyillä ja muilla toimenpiteillä.

31 §. Uhkasakko. Pykälässä säädettäisiin Tullin oikeudesta asettaa uhkasakko 13 §:n 1 momentin 1 ja 8 kohdassa tarkoitetun tiedonsaantioikeutensa turvaamiseksi sekä oikeudesta tuomita uhkasakko maksettavaksi. Tullilain 18 §:n 2 momentin mukaan Tulli voi nykyisin asettaa uhkasakon 1 momentissa tarkoitetun tulliverotukseen liittyvän tiedonantovelvollisuuden ja EU:n tullikoodeksin 14 artiklassa säädetyn myötävaikutusvelvollisuuden tehosteeksi. Uhkasakkoa ei voida käyttää ehdotetun 13 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitetun tiedonsaantioikeuden turvaamiseksi, minkä vuoksi asiasta sisällytettäisiin lakiin erillinen säännös.

Tullilla olisi 13 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan oikeus, kuten nykyisin, saada yhteisöjen ja yhtymien rekistereistä matkustajia, kulkuneuvon henkilökuntaa ja muita henkilöitä sekä kulkuneuvoja ja kuljetettavia tavaroita koskevat tarvittavat tiedot tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten. Tietojen ja niiden oikea-aikainen saaminen on ulkomaan matkustaja- ja tavaraliikenteeseen kohdistuvan tullirikostorjunnan onnistumiseksi tärkeää. Tiedon saantiin liikenteen harjoittajilta toisinaan liittyvien käytännön vaikeuksien vuoksi Tullin tiedonsaanti-pyyntöjen tehosteeksi olisi tarpeen voida tarvittaessa asettaa ja tuomita uhkasakko ehdotetun pykälän mukaisesti.

Ehdotetun 13 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaan Tullilla olisi oikeus saada majoitustoiminnan harjoittajilta ja poliisilta majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten. Uhkasakko voitaisiin asettaa 13 §:n

1 momentin 1 kohdassa tarkoitetulle yhteisölle tai yhtymälle tai momentin 8 kohdassa tarkoitetulle majoitustoiminnan harjoittajalle, joka kieltäytyy antamasta lainkohdassa tarkoitettuja Tullin pyytämiä tietoja tai joka perusteettomasti vaikeuttaa mainittujen tietojen saamista. Momentin 8 kohdan mukaan tulliviranomainen saisi kyseisiä tietoja myös poliisilta. Koska poliisi ei kuitenkaan ole näiden tietojen osalta rekisterinpitäjä, ei uhkasakon asettamisvelvoitetta voi kohdistaa poliisiin. Uhkasakolla ei kuitenkaan voitaisi painostaa liikenteenharjoittajaa tai majoitustoiminnan harjoittajaa antamaan kyseisiä tietoja pykälässä säädetyllä tavalla, eli teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona. Tällaisesta tietojenluovuttamisen muodosta Tullin tulisi päästä liikenteenharjoittajan kanssa sopimukseen.

Uhkasakon käyttömahdollisuuden tarkoituksena olisi myös pyrkiä estämään jo ennalta Tullin tiedonsaantioikeuden toteutumiseen kohdistuvia ongelmia. Säännös olisi myös omiaan kannustamaan yhtymiä ja yhteisöjä pyrkimään yhteistyössä Tullin kanssa luomaan lain tavoitteiden mukainen joustava ja toimiva käytäntö, jolla toteutetaan Tullin tiedonsaantioikeus.

Ulkomaan tavara- ja matkustajaliikenteen suurten tavaramäärien ja nopeuden vuoksi säännöksessä ehdotettaisiin, että tulliviranomainen voisi tuomita asettamansa uhkasakon maksettavaksi jo ennen sakon asettamista koskevan päätöksen lainvoimaisuutta. Vastaavasti tullirikostorjunnan toimenpiteiden tehokkuus ja oikea-aikaisuus edellyttää nopeata tietojensaantia majoitustoiminnan harjoittajilta.

Uhkasakkoasiassa sovellettaisiin muutoin uhkasakkolain (1113/1990) säännöksiä, jossa säädetään muun muassa uhkasakon asettamisen ja tuomitsemisen yleisistä edellytyksistä, uhkasakon suuruudesta, asianosaisen kuulemisesta sekä uhkasakon vanhentumisesta ja muutoksenhausta. Uhkasakkolain mukaisesti uhkasakon asettamista ja tuomitsemista koskeviin Tullin päätöksiin saisi hakea muutosta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

32 §. Tarkemmat säännökset ja määräykset. Pykälässä säädettäisiin valtuutus antaa valtioneuvoston asetuksella tarkempia sään-

nöksiä menettelytavoista tässä laissa tarkoitettuna teknisen käyttöyhteyden antamisessa, tietojen luovuttamisesta päättämisestä ja tarkastusoikeuden käyttämisestä sekä 30 §:ssä tarkoitettua henkilötietojen käsittelyn valvonnan.

33 §. Voimaantulo ja siirtymäsäännös. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan mahdollisimman pian. Lain nopea voimaantulo on tärkeää, jotta Tullin henkilötietojen käsittelyä koskevat menetelmät ja järjestelmät saataisiin poliisin kehitteillä olevan uuden VITJA-järjestelmän vaatimusten mukaisiksi suunnitellussa aikataulussa.

Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan siirtymäsäännöstä, jonka mukaan tietojärjestelmät ja siihen liittyvät tietojenkäsittelyt olisi saatettava säädettyjen edellytysten mukaisiksi neljän vuoden kuluessa lain voimaantulosta. Siirtymäsäännöksessä annettu määräaika olisi sama kuin poliisin henkilötietojen käsittelyä koskevan lain muuttamisesta annetussa laissa, joka tuli voimaan vuoden 2014 alusta.

Pykälän 3 momentin mukaan muualla lain-säädännössä oleva viittaus tullilain henkilötietojen käsittelyä koskeviin säännöksiin tarkoittaa viittausta henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain säännöksiin.

1.2 Tullilaki

1 §. Tullin henkilötietojen käsittelystä säädettäisiin jatkossa henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa. Tullilaissa olevat Tullin henkilötietojen käsittelyä ja henkilörekistereitä koskevat säännökset kumottaisiin tällä lailla. Kumottaviksi tulisivat 21—23, 23 a—23 e ja 24 §, niiden edellä oleva väliotsikko sekä 26, 26 a ja 27 § sekä 28 §:n 1 ja 2 momentti.

2 §. Pykälässä säädettäisiin lain voimaantulosta. Lain on tarkoitus tulla voimaan samaan aikaan kuin henkilötietojen käsittelystä Tullissa annettu laki, eli mahdollisimman pian.

1.3 Pakkokeinolaki

10 luku. Salaiset pakkokeinot

56 §. Ylimääräisen tiedon käyttäminen. Pykälän 4 momenttia muutettaisiin siten, että ylimääräisen tiedon käyttämisestä rikosten

selvittämiseen osalta viitattaisiin poliisilain lisäksi myös Tullin rikostorjunnasta annetun lain 3 luvun 53 §:ään, jossa siitä Tullin osalta säädetään jatkossa (HE 174/2014 vp).

57 §. Tietojen hävittäminen. Pykälää muutettaisiin siten, että ylimääräinen tieto voitaisiin lainkohdassa säädettyin edellytyksin tallettaa poliisin henkilötietolaissa tarkoitettun rekisterin lisäksi myös henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa tarkoitettuun rekisteriin. Samalla korjattaisiin pykälän 1 ja 2 momentissa olevat virheelliset viittaukset lakiin, kun tarkoitus on viitata kyseiseen lukuun.

1.4 Laki poliisin, Tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta

6 §. Tietojen käsittely PTR-rikostiedusteluyksikössä. Pykälän 1 momenttiin esitetään tehtäväksi lähinnä tekninen muutos siten, että tilapäisen rikosanalyysirekisterin osalta momentissa viitattaisiin jatkossa tullilain sijasta henkilötietojen käsittelystä Tullissa annettuun lakiin, jonka 7 §:ssä tilapäisestä rikosanalyysirekisteristä jatkossa säädettäisiin.

1.5 Laki henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa

16 §. Tietojen luovuttaminen täytäntöönpanorekisteristä sekä valvonta- ja toimintarekisteristä. Pykälän 1 momentin 8 kohta muutettaisiin siten, että siinä huomioitaisiin Tullin hallinnosta annetun lain muutokset ja 8 kohdassa sana tulliviranomainen korvattaisiin sanalla Tulli. Lisäksi kohtaan lisättäisiin viittaus henkilötietojen käytöstä Tullissa annetun lain 16 §:n 1 momenttiin, jossa säädetään Tullin oikeudesta käyttää rekisterissään olevia tietoja myös muuhun kuin niiden keräämis- ja tallettamistarkoitukseen lainkohdassa säädettyjen edellytysten täytyessä.

1.6 Laki Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta

2 §. Toimivaltainen viranomainen. Pykälä muutettaisiin siten, että siinä huomioitaisiin

Tullin hallinnosta annetun lain muutokset ja sana Tullilaitos korvattaisiin sanalla Tulli.

3 §. Ilmoitus. Pykälän 2 momentti muutettaisiin siten, että siinä huomioitaisiin Tullin hallinnosta annetun lain muutokset ja sana Tullihallitus korvattaisiin sanalla Tulli.

7 §. Tietojen rekisteröinti ja julkisuus. Pykälän viittaus tullilakiin muutettaisiin viittaukseksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 5 §:ään.

8 §. Tietojen luovuttaminen. Pykälän muutettaisiin siten, että siinä huomioitaisiin Tullin hallinnosta annetun lain muutokset ja sana Tullihallitus korvattaisiin sanalla Tulli.

1.7 Laki Harmaan talouden selvitysyksiköstä

12 §. Henkilötietojen käsittely ja tarkastusoikeus. Pykälän tarkastusoikeuden rajoitusta koskeva viittaus tullilakiin muutettaisiin viittaukseksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 29 §:ään.

1.8 Asevelvollisuuslaki

96 §. Tietojen saanti viranomaiselta, yhteisöltä ja yksittäiseltä henkilöltä. Pykälän 1 momenttiin lisättäisiin uusi 15 kohta, jossa säädettäisiin rekisterinpitäjän oikeudesta saada asevelvollisuusrekisteriä varten välttämättömät tiedot myös Tullilta Tullin asevelvolliseen kohdistamista, epäilystä tullirikoksesta johtuvista virkatoimista ja asevelvolliseen kohdistetuista seuraamuksista, jos tiedolla on merkitystä asevelvollisen sopivuuden arvioimiseksi asevelvollisuuslain 38 §:ssä tarkoitettuun koulutukseen ja tehtävään sekä asevelvollisen sijoitettavuuden arvioimiseksi ja hänen palveluksensa järjestämiseksi.

1.9 Laki Europolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta

6 §. Tietojen luovuttaminen Europolille. Tekninen muutos, jolla pykälän 3 momentin viittaus tullilakiin muutettaisiin viittaukseksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa annettuun lakiin.

1.10 Laki Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta

10 §. Henkilötietojen luovuttaminen Eurojustille. Tekninen muutos, jolla pykälän 2 momentin viittaus tullilakiin muutettaisiin viittaukseksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa annettuun lakiin.

1.11 Laki Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta

3 §. Tiedon ja tiedustelutiedon määritelmä. Tekninen muutos, jolla pykälän 1 momentin 2 kohta ehdotetaan muutettavaksi siten, että viittaus tullilakiin muutettaisiin viittaukseksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 2 lukuun. Momentin 4 kohdasta poistettaisiin viittaus tullilain 28 §:ään, joka on ehdotettu kumottavaksi rikostorjunnasta Tullissa annetussa laissa (HE 174/2014 vp). Samalla kohtaan on tarkoitus lisätä viittaus hallituksen esityksessä 174/2014 ehdotetun rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 2 luvun 14 §:ään.

4 §. Toimivaltaiset lainvalvontaviranomaiset. Tekninen muutos, jossa huomioitaisiin Tullin hallinnosta annetun lain muutokset ja sana Tullilaitos korvattaisiin sanalla Tulli.

5 §. Tietojen ja tiedustelutietojen luovuttaminen pyynnöstä. Pykälän 2 ja 3 momenttiin tehtäisiin lähinnä tekninen muutos, jossa viittaus tullilain säännöksiin muutettaisiin viittaukseksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa annettuun lakiin.

6 §. Omaaloitteinen tietojen ja tiedustelutietojen luovuttaminen. Pykälän 2 momentin säännökseen tietojen ja tiedustelutietojen luovuttamisen edellytyksistä lisättäisiin viittaus henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 17 §:ään. Momentin viittaus tullilain 25 §:ään säilytettäisiin, mutta viittaukset 26 ja 26 a §:iin poistettaisiin. Pykälän 3 momenttiin tehtäisiin lähinnä tekninen muutos,

jossa viittaus tullilain säännöksiin muutettaisiin viittaukseksi henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 18 §:ään.

1.12 Laki ajoneuvoliikennerekisteristä

17 §. *Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen.* Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin uusi 17 kohta, jossa säädettäisiin Tullille oikeus saada salassapitosäännösten estämättä rekisteriin merkitty salassa pidettävä tieto tullivalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten. Samalla 16 kohtaan tehtäisiin lisäyksen edellyttämä tekninen muutos. Tämä säännös vastaisi tässä esityksessä ehdotetun henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 13 §:n 1 momentin 3 kohdan säännöstä.

1.13 Laki eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta

17 §. *Tekninen valvonta.* Pykälää muutettaisiin siten, että 1 momenttiin lisättäisiin teknisen valvonnan osalta viittaus myöskin tullilain 20 b §:n mukaiseen tekniseen valvontaan. Pykälän 2 momenttiin tehtäisiin Tullin hallinnosta annetun lain edellyttämä tekninen muutos, jossa sana Tullilaitos korvattaisiin sanalla Tulli. Pykälän 3 momentissa viittaus tullilakiin korvattaisiin viittauksella henkilötietojen käsittelystä Tullissa annettuun lakiin.

1.14 Laki maataloustuotteiden markkinajärjestelystä

46 g §. *Kaupan pitämiseen liittyvien tietojen rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen.* Pykälän 2 momentin viittaus tullilakiin korvattaisiin viittauksella henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 2 lukuun.

1.15 Laki sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 91 §:n muuttamisesta

91 §. *Oikeus saada tietoja eräiden viranomaisten rekistereistä rikoksia ennalta estettäessä ja paljastettaessa.* Pykälässä viitattaisiin tullilain sijasta henkilötietojen käsittelys-

tä Tullissa annetun lain 3 §:ssä tarkoitettuun rikostorjunnan tietojärjestelmään.

2 Tarkemmat säännökset

Valtuutuksista tarkempien säännösten antamiseen säädettäisiin henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 32 §:ssä. Valtioneuvoston asetuksella voitaisiin säätää menettelytavoista teknisen käyttöyhteyden antamisessa, tietojen luovuttamisesta päättämisessä ja tarkastusoikeuden käyttämisessä sekä lain 30 §:ssä tarkoitettussa henkilötietojen käsittelyn valvonnassa.

3 Voimaantulo

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä toukokuuta 2015. Henkilötietojen käsittelystä Tullissa annettuun lakiin sisältyy siirtymäsäännös, jonka mukaan tietojärjestelmät ja niihin liittyvät tietojenkäsittelyt on toteutettava laissa säädettyjen edellytysten mukaisesti neljän vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

4 Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

4.1 Yleistä

Ehdotetuista laeista laki henkilötietojen käsittelystä Tullissa on merkityksellinen perustuslain 10 §:n 1 momentin ja 12 §:n 2 momentin kannalta.

Perustuslain 10 §:n 1 momentin mukaan jokaisen yksityiselämä, kunnia ja rauha on turvattu. Henkilötietojen suojasta on säädetävä tarkemmin lailla. Niiltä osin kuin ehdotetuissa laeissa ei toisin säädettäisi, sovellettaisiin henkilötietolakia. Ehdotetussa uudessa laissa on otettu huomioon Tullin toiminnan kannalta tarpeelliseksi katsottavaa erityissääntelyä, joten säännökset sisältäisivät poikkeuksia henkilötietolaissa säädetystä henkilötietojen käsittelystä.

Esityksessä ehdotetaan monilta osin täsmennettäväksi rekisteriin talletettavia tietoja koskevia säännöksiä niiden käyttötarkoituksen ja tietosisällön osalta. Säätely olisi lain tasolla nykyistä kattavampaa, mitä voidaan

pitää myönteisenä yksityisyyden suojan kannalta.

Perustuslain 10 §:n 1 momentissa tarkoitettua yksityisyyden suojan kannalta merkityksellisimpiä ehdotuksia ovat oikeus tallettaa havaintotietoja sekä salaisilla tiedonhankintakeinoilla saatuja ylimääräisiä tietoja.

4.2 Tullin rikostorjunnan tietojärjestelmään talletettavat havaintotiedot

Esityksessä ehdotetaan, että Tullin rikostorjunnan tietojärjestelmään voitaisiin tallettaa tullimiesten havainnoimia tai Tullille ilmoitettuja tietoja sellaisista tapahtumista tai henkilöistä, joiden voidaan olosuhteiden taikka henkilön esittämien uhkausten tai henkilön muun käyttäytymisen vuoksi perustellusti arvioida liittyvän rikolliseen toimintaan.

Ehdotetulla sääntelyllä puututaan perustuslain 10 §:ssä turvattuun henkilötietojen ja yksityisyyden suojaan. Perustuslakivaliokunta on käytännössä pitänyt henkilötietojen suojan kannalta tärkeinä sääntelykohteina ainakin rekisteröinnin tavoitetta, rekisteröitävien henkilötietojen sisältöä, niiden sallittuja käyttötarkoituksia mukaan luettuna tietojen luovutettavuus sekä tietojen säilytysaikaa henkilörekisterissä ja rekisteröidyn oikeusturvaa (PeVL 25/1998 vp). Näiden seikkojen sääntely lain tasolla tulee lisäksi olla kattavaa ja yksityiskohtaista. Lailla säätämisen vaikutus ulottuu valiokunnan mukaan myös mahdollisuuden luovuttaa henkilötietoja teknisen

käyttöyhteyden avulla (esimerkiksi PeVL 12/2002 ja PeVL 14/2008 vp).

Tullille ilmoitetut taikka tullimiehen havainnoimat tiedot tulisi olosuhteiden tai henkilöiden käyttäytymisen vuoksi perustellusti arvioida liittyvän rikolliseen toimintaan. Tiedot ehdotetaan poistettavaksi viimeistään kuuden kuukauden kuluttua niiden tallettamisesta järjestelmään.

4.3 Salaisilla tiedonhankintakeinoilla saatujen ylimääräisten tietojen tallettaminen

Salaisilla tiedonhankintakeinoilla saatuja tietoja saataisiin tallettaa vain siinä tapauksessa, että talletettava tieto koskee rikosta, jonka estämiseksi tai paljastamiseksi kyseistä tiedonhankintaa voidaan suorittaa, taikka jos tieto on tarpeen rikoslain 15 luvun 10 §:ssä tarkoitettun rikoksen estämiseksi. Lisäksi tiedot saataisiin säilyttää vain henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 19 §:n 1 momentin 8 kohdan mukaisesti.

Edellä mainituilla perusteilla on katsottava, että ehdotetut lait voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Hallitus pitää kuitenkin suotavana, että esityksestä pyydetäisiin eduskuntakäsittelyn yhteydessä perustuslakivaliokunnan lausunto.

Edellä esitetyn perusteella annetaan eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**henkilötietojen käsittelystä Tullissa**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Sovellettamisala

Tätä lakia sovelletaan Tullille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisten henkilötietojen automaattiseen käsittelyyn sekä muuhun henkilötietojen käsittelyyn silloin, kun henkilötiedot muodostavat tai niiden on tarkoitus muodostaa henkilörekisteri tai sen osa. Tullilla on oikeus saada henkilötietojen lisäksi muita Tullille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja siten kuin tässä laissa säädetään. Jollei tässä laissa toisin säädetä, henkilötietojen käsittelyyn sovelletaan henkilötietolakia (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999). Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, tietojen käsittelyssä noudatetaan Suomea sitovia kansainvälisiä sopimuksia.

2 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *tullirikoksella*:

a) rikosta, jolla rikotaan sellaista tullilain (1466/1994) tai muun lain säännöstä, jonka noudattamisen valvonta tai täytäntöönpano on Tullin tehtävänä, taikka sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä;

b) tullimieheen kohdistuvaa rikoslain (39/1889) 16 luvun 3 §:ssä tarkoitettua haitantekoa virkamiehelle sekä 4 b §:ssä tarkoitettua niskoittelua tullimiestä vastaan;

c) rikoslain 46 luvun 6 ja 6 a §:ssä tarkoitettua laitonta tuontitavaraan ryhtymistä;

d) sellaista rikosta, johon sisältyy omaisuuden maahantuontia, maastavientiä tai Suomen kautta kuljettamista;

2) *tullirikostorjunnalla* tullirikoksen estämistä, paljastamista ja selvittämistä;

3) *tullirikoksen estämisellä* toimenpiteitä, joiden tavoitteena on estää tullirikos, sen yritys tai valmistelu, taikka keskeyttää jo aloitetun tullirikoksen tekeminen tai rajoittaa siitä välittömästi aiheutuvaa vahinkoa tai vaaraa;

4) *tullirikoksen paljastamisella* toimenpiteitä, joiden tavoitteena on selvittää, onko esitutkinnan aloittamiselle esitutkintalain (805/2011) 3 luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua perustetta;

5) *tullirikoksen selvittämisellä* tullirikoksen esitutkintaa

6) *tullitoimenpiteellä* Tullin toimivaltaan kuuluvaa virkatointia tullirikoksen esitutkintaa lukuun ottamatta.

2 luku

Tullin tietojärjestelmät ja muut henkilörekisterit

3 §

Rikostorjunnan tietojärjestelmä

Rikostorjunnan tietojärjestelmä on Tullin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä, automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä henkilörekisteri. Rikostorjunnan tietojärjestelmä saa sisältää henkilöistä vain sellaisia tietoja, joita on tarpeen käsitellä Tullille laissa säädettyjen valvonta- ja rikostorjuntatehtävien suorittamiseksi.

Tietojärjestelmään saadaan tallettaa Tullin tutkittavasta rikoksesta epäillyn, tullivalvonnan tai tullirikostorjunnan toimenpiteen taikka pakkokeinon kohteena olevan henkilön, ilmoittajan, todistajan, asianomistajana esiintyvän tai muutoin asiaan liittyvän henkilön henkilöllisyyttä koskevista tiedoista tietojärjestelmän käyttötarkoituksen kannalta seuraavat tarpeelliset tiedot: henkilön nimet, syntymäaika, henkilötunnus, sukupuoli, äidinkieli, kansalaisuus, kansalaisuudettomuus, kansallisuus, kotivaltio, siviilisääty, syntymävaltio, syntymäkotikunta, kotikunta, ammatti, osoite ja puhelinnumero tai muu yhteystieto, tieto henkilön kuolemasta tai kuolleeksi julistamisesta, viranomaisen antama asiakasnumero, ulkomaalaisen henkilön vanhempien nimet ja osoite, matkustusasiakirjan tiedot sekä muut maahantuloon ja rajanylittämiseen liittyvät tarpeelliset tiedot.

Tietojärjestelmään saadaan lisäksi tallettaa Tullille valvonta- ja rikostorjuntatehtävien suorittamiseksi hankittuja muita tarpeellisia tietoja seuraavasti:

1) tutkinta- ja virka-aputehtävien suorittamiseksi, kirjaamiseksi ja tietojen hakemiseksi esitutkintalaissa tarkoitettussa esitutkinnassa, Tullin suorittamien valvonta- tai rikostorjunnan toimenpiteiden yhteydessä, poliisiin, Tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetussa laissa (687/2009) tarkoitettussa yhteistoiminnassa tai virka-aputehtävässä taikka pakkokeinolain (806/2011) soveltamisen yhteydessä saadut tutkinnan ja virkaavun tiedot seuraavasti:

a) rikosilmoituksen tai muuta tapahtumaa koskevan ilmoituksen numero, tapahtum aika ja -paikka, ilmoitusaika, rikos- ja muut nimikkeet, törkeimmän rikoksen syyteoikeuden vanhentumisaika, tutkiva yksikkö, tutkijat, tutkinnan tila, Tullin asian päättämiseksi tekemät päätökset, tunnistetieto syyttäjän tai tuomioistuimen ratkaisusta ja tieto siitä, onko henkilö tuomittu rangaistukseen, jätetty syyttämättä tai rangaistukseen tuomitsematta, syyte hylätty, jätetty tutkimatta tai sillensä sekä tieto ratkaisun lainvoimaisuudesta;

b) tiedot pakkokeinoista, tullivalvonnan tai tullirikostorjunnan toimenpiteistä sekä esitutkinnan vaiheista;

c) tiedot muista Tullin tehtävään, toimenpiteeseen ja tapahtumaan liittyvistä tarpeellisista kuvauksista, olosuhteista ja yksilöinnistä;

d) rikosten tekotapojen luokittelumiseksi ja analysoimiseksi tekijän, tapauksen tai teon luokittelua kuvaavat tiedot sekä rikosten sarjoittamiseen ja tekniseen tutkintaan tarvittavat tiedot;

2) tullimiesten havaitsemat tai Tullille ilmoitetut tiedot sellaisista tapahtumista tai henkilöistä, joiden voidaan olosuhteiden taikka henkilön esittämien uhkausten tai henkilön muun käyttäytymisen vuoksi perustellusti arvioida liittyvän rikolliseen toimintaan (*havaintotiedot*).

4 §

Tiedustelurekisteri

Tiedustelurekisteri on Tullin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä, automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä henkilörekisteri. Rekisteriin saa kerätä ja tallettaa tullirikosten estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi tarpeellisia tietoja henkilöistä, joiden on syytä epäillä:

1) syyllistyvän tai syyllistyneen rikokseen, josta saattaa seurata vankeutta; tai

2) myötävaikuttavan tai myötävaikuttaneen rikokseen, josta saattaa seurata vähintään vuosi vankeutta.

Henkilön henkilöllisyyttä koskevista tiedoista saadaan tallettaa tietojärjestelmän käyttötarkoituksen kannalta seuraavat tar-

peelliset tiedot: henkilön nimet, syntymäaika, henkilötunnus, sukupuoli, äidinkieli, kansalaisuus, kansalaisuudettomuus, kansallisuus, kotivaltio, siviilisääty, syntymävaltio, syntymäkotikunta, kotikunta, ammatti, osoite ja puhelinnumero tai muu yhteystieto, henkilöä koskevat ääni- ja kuvatallenteet sekä henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvat tunnistetiedot, tieto henkilön kuolemasta tai kuolleeksi julistamisesta, viranomaisen antama asiakasnumero, ulkomaalaisen henkilön vanhempien nimet ja osoite, matkustusasiakirjan tiedot sekä muut maahantuloon ja rajanylittämiseen liittyvät tarpeelliset tiedot, henkilön oman turvallisuuden tai viranomaisten työturvallisuuden kannalta välttämättömät tiedot sekä tiedot epäillystä rikoksesta, epäillyn rikoksen yhteydessä käytettävästä kulkuneuvosta ja epäiltyyn rikokseen liittyvästä liikeyrityksestä.

5 §

Tullivalvonnan tietojärjestelmä

Tullivalvonnan tietojärjestelmä on Tullin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä, automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä henkilörekisteri. Järjestelmään voidaan kerätä, tallettaa ja muutoinkin käsitellä tullivalvonnan suorittamiseksi tarpeellisia tietoja Tullille lain tai asetuksen perusteella annettavista ilmoituksista ja muista tiedoista, tiedot suoritetuista tullivalvonnan toimenpiteistä ja niiden perusteella esitetyistä jatkotoimista sekä tunnistetieto tarkastuksen perusteella annetusta rangaistusvaatimuksesta taikka tehdystä tutkintapyyntöstä tai rikosilmoituksesta.

Henkilön henkilöllisyyttä koskevista tiedoista saadaan tallettaa nimet, syntymäaika, henkilötunnus, osoite ja puhelinnumero tai muu yhteystieto, kansalaisuus ja ulkomaalaisen henkilön osalta myös matkustusasiakirjan tiedot. Järjestelmään saadaan tallettaa myös ajoneuvon rekisterinumero.

6 §

Rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistusjärjestelmä

Rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistusjärjestelmä on rikosten estämiseksi, selvittämiseksi ja syyteharkintaan saattamiseksi tarkoitettu Tullin valtakunnalliseen käyttöön tarkoitettu pysyvä, automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävä tietojärjestelmä, johon teknisessä valvonnassa Suomen valtakunnan rajan ylityspaikoilla saatavat rekisteri- ja muut tunnistetiedot sekä teknisen valvonnan kuvat kulkuneuvoista ja konteista saadaan tallentaa.

7 §

Tullin muut henkilörekisterit

Edellä 3—6 §:ssä tarkoitettujen pysyvien, automaattisen tietojenkäsittelyn avulla ylläpidettävien valtakunnallisten tietojärjestelmien ja rekistereiden lisäksi Tullin valtakunnallisessa käytössä voi olla tilapäisiä tai manuaalisesti ylläpidettäviä henkilörekistereitä. Rekisterit voivat sisältää henkilöistä tietoja, joita on tarpeen käsitellä Tullille laissa säädettyjen valvonta- ja rikostorjuntatehtävien suorittamiseksi.

Yhden tai useamman Tullin toimintayksikön käyttöön voidaan perustaa:

1) muu kuin 3—6 §:ssä tarkoitettu tietojärjestelmä tai henkilörekisteri;

2) tilapäinen rekisteri, jossa saa yhdistää, tallettaa ja muuten käsitellä 3—6 §:ssä tarkoitettujen Tullin tietojärjestelmien ja henkilörekistereiden tietoja, Tullin yksittäisen tehtävän suorittamisen yhteydessä saatuja rikostiedustelu-, tarkkailu- ja havaintotietoja sekä muita tarpeellisia tietoja, joita Tullilla on 13 §:n nojalla oikeus saada, tarpeellista rikosanalyysiä varten sellaisten tullirikosten estämiseksi, paljastamiseksi tai selvittämiseksi, joista saattaa seurata vankeutta.

Edellä 1 ja 2 momentin nojalla perustettuun henkilörekisteriin saa kerätä ja tallettaa vain kyseisten tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja.

8 §

Henkilörekisterin perustaminen ja rekisterinpitäjä

Muun kuin 3—6 §:ssä tarkoitetun tietojärjestelmän tai henkilörekisterin perustamisesta on tehtävä kirjallinen päätös. Edellä 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun henkilörekisterin perustamisesta päättää Tullin valvontaosasto ja 7 §:n 2 momentissa tarkoitetun henkilörekisterin perustamisesta rekisterin toiminnasta vastaava Tullin toimintayksikkö. Perustamispäätöksessä on mainittava henkilörekisterin käyttötarkoitus.

Edellä 7 §:n 1 momentissa tarkoitetun valtakunnallisen henkilörekisterin perustamisesta ja sen olennaisesta muuttamisesta on ilmoitettava tietosuojavaltuutetulle viimeistään kuukausi ennen perustamista tai muuttamista.

Edellä 3—6 §:ssä ja 7 §:n 1 momentissa tarkoitettuja henkilörekistereitä ylläpitää Tullin valvontaosasto ja 7 §:n 2 momentissa tarkoitettua henkilörekisteriä rekisterin toiminnasta vastaava Tullin toimintayksikkö.

3 luku

Henkilötietojen käsittelyn erityissäännöksiä

9 §

Arkaluonteisten tietojen käsittely

Henkilötietolain 11 §:n 3 kohdassa tarkoitettuja tietoja saa kerätä ja tallettaa Tullin henkilörekisteriin ja muutoin käsitellä, jos ne ovat rekisterin käyttötarkoituksen kannalta tarpeellisia.

Henkilötietolain 11 §:n 1, 2 ja 4—6 kohdassa tarkoitettuja tietoja saa kerätä ja tallettaa Tullin henkilörekisteriin ja muutoin käsitellä, jos kun se on Tullin yksittäisen tehtävän suorittamiseksi välttämätöntä.

10 §

Henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuviin tunnistetietojen tietoturva

Tallettaessaan tai muutoin käsitellessään sähköisessä muodossa olevia henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvia tunnistetietoja rekisterinpitäjän tulee erityisesti huolehtia näiden tunnistetietojen tallettamisen ja muun käsittelyn tietoturvasta.

Henkilön fyysisiin ominaisuuksiin perustuvia tunnistetietoja tallettaessa ja muutoin käsiteltäessä on huolehdittava, että:

1) tunnistamisessa ja tunnistetietojen käsittelyssä käytettävät tietojärjestelmät, laitteet ja ohjelmistot ovat turvallisia;

2) tunnistetiedot on suojattu asiattomalta pääsylvä, luottamuksellisuuteen ja eheyteen kohdistuvilta loukkauksilta, muutoksilta ja väärentämiseltä sekä muulta vahingossa tai laittomasti tapahtuvalta käsittelyltä;

3) tunnistamisessa ja tunnistetietojen käsittelyssä toteutetaan tarpeelliset tekniset ja organisatoriset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että tunnistaminen ja tunnistetietojen käsittely voidaan toteuttaa tietoturvalisella ja yksityisyyden suojan turvaavalla tavalla.

Rekisterinpitäjä vastaa edellä tarkoitettusta tietoturvasta myös sellaisen kolmannen osapuolen osalta, joka rekisterinpitäjän toimeksiannosta tallentaa fyysisiin ominaisuuksiin perustuvia tunnistetietoja.

11 §

Salaisilla tiedonhankintakeinoilla saatujen ylimääräisten tietojen käsittely

Rikostorjunnasta Tullissa annetun lain (/) 3 luvussa tarkoitetuilla salaisilla tiedonhankintakeinoilla saatu ylimääräinen tieto sekä pakkokeinolain 10 luvussa tarkoitetuilla salaisilla pakkokeinoilla saatu ylimääräinen tieto saadaan tallettaa 3 tai 4 §:ssä taikka 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun tietojärjestelmään tai henkilörekisteriin.

Ylimääräisen tiedon käyttämisestä säädetään rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvun 53 §:ssä ja pakkokeinolain 10 luvussa tarkoitetuilla tiedonhankintakeinoilla saa-

dun ylimääräisen tiedon käyttämisestä säädetään pakkokeinolain 10 luvun 56 §:ssä.

12 §

Yksittäiseen tehtävään liittymättömien tietojen käsittely

Tullin yksittäisen tehtävän suorittamisen yhteydessä saatuja, Tullille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi tarpeellisia tietoja, jotka eivät liity kyseiseen tai muuhun jo suoritettavana olevaan tehtävään, saa kerätä ja tallettaa vain 3 §:ssä tarkoitettuun henkilörekisteriin havaintotietona sekä 4 §:ssä ja 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuun henkilörekisteriin mainituissa lainkohdissa säädettyin edellytyksin.

Tietoja tallettaessa niihin on liitettävä arvio tietojen antajan luotettavuudesta ja tietojen oikeellisuudesta, jos se on mahdollista.

13 §

Tullin oikeus saada tietoja eräistä rekistereistä ja tietojärjestelmistä

Tullilla on sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, salassapitosäännösten estämättä oikeus saada ja muutoin käsitellä tehtäviensä suorittamista tai henkilörekistereinsä ylläpitämistä varten ja myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tarpeellisia tietoja rekistereistä siten kuin asianomaisen rekisterinpitäjän kanssa sovitaan, seuraavasti:

1) yhteisöjen ja yhtymien henkilö- ja muita rekistereistä matkustajia, kulkuneuvon henkilökuntaa sekä kulkuneuvoja ja kuljetettavia tavaroita koskevat tarvittavat tiedot tullirikostorjuntaa varten;

2) Verohallinnon tietojärjestelmistä tarvittavat tiedot verovelvollista koskevina tunnistetietoineen verotusta, perintää ja tullirikostorjuntaa varten;

3) ajoneuvoliikennerekisteristä annetussa laissa (541/2003) tarkoitettua ajoneuvoliikennerekisteristä tarvittavat tiedot tullivalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikostorjuntaa varten;

4) Patenti- ja rekisterihallituksen kaupparekisteristä tiedot elinkeinonharjoittajia koskevista ilmoituksista ja tiedonannoista tulli-

valvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikostorjuntaa varten;

5) poliisin henkilörekistereistä tarvittavat tiedot tullivalvontaa sekä tullirikostorjuntaa varten ja muihin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoituksen mukaisesti Tullin tehtäviin sekä muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen 16 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa;

6) rajavartiolaitoksen henkilörekistereistä tarvittavat tiedot tullivalvontaa sekä tullirikostorjuntaa varten ja muihin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoituksen mukaisesti Tullin tehtäviin sekä muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen 16 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa;

7) Rikosseuraamuslaitoksen henkilörekistereistä tarvittavat tiedot tullirikostorjuntaa varten sekä muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen 16 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa;

8) majoitustoiminnan harjoittajilta ja poliisilta majoitus- ja ravitsemistoiminnasta annetun lain (308/2006) 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja tullirikostorjuntaa varten;

9) väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain (661/2009) 13—17 §:ssä tarkoitettuja tietoja tullivalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikostorjuntaa varten;

10) sakon täytäntöönpanosta annetussa laissa (672/2002) tarkoitettua sakkorekisteristä rikokseen ja rikosoikeudelliseen seuraamukseen liittyviä tietoja mainitun lain 50 §:ssä säädettyihin tarkoituksiin sekä rikosrekisterilaissa (770/1993) tarkoitettua rikosrekisteristä henkilöä ja oikeushenkilöä koskevia tietoja mainitun 4 ja 4 a §:ssä säädettyihin tarkoituksiin;

11) oikeushallinnon viranomaisilta tieto oikeushallinnon etsintäkuuluttamista henkilöistä, oikeushallinnon valtakunnallisesta tietojärjestelmästä annetussa laissa (372/2010) tarkoitettua ratkaisu- ja päätösilmoitusjärjestelmästä tietoja rikosasioissa annetuista ratkaisuista ja niiden lainvoimaisuudesta ja di-aari- ja asianhallintatietojen valtakunnallisesta käsittelyjärjestelmästä tietoja syyttäjäviranomaisessa tai tuomioistuimessa vireillä olevista tai olleista rikosasioista;

12) ulkoasiainministeriön tietojärjestelmistä Suomessa lähettävävaltiota edustavan dip-

lomaatti- ja konsuliedustuston, kansainvälisen järjestön Suomessa olevan toimielimen ja muun samassa asemassa olevan kansainvälisen toimielimen henkilökuntaan kuuluvista ja näiden perheen jäsenistä sekä yksityisessä palveluksessa olevista henkilöistä Tullille ulkomaalaislaissa (301/2004) säädettyjen tehtävien suorittamista, tullivalvontaa sekä tullirikostorjuntaa varten;

13) Maahanmuuttoviraston tietojärjestelmistä matkustusasiakirjaa, viisumia, oleskelua, kansainvälistä suojelua, maasta poistamista, maahantulokieltoa ja kansalaisuutta koskevasta asiasta Tullille ulkomaalaislaissa säädettyjen tehtävien suorittamista, tullivalvontaa sekä tullirikostorjuntaa varten;

14) teleyritykseltä pakkokeinolain 10 luvun 6—8 §:ssä sekä rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 2 luvun 14 §:n 2 momentissa tarkoitettuja tietoja tullirikostorjuntaa varten;

15) vesikulkuneuvorekisteristä annetussa laissa (424/2014) tarkoitetusta vesikulkuneuvorekisteristä sekä Ahvenanmaan huvivenerekisteristä veneitä ja niiden omistajia ja haltijoita koskevat tarpeelliset tiedot eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetussa laissa (485/2004) tarkoitettuja Tullin tehtäviä, ulkomaalaislain 179 §:ssä tarkoitettua liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä, tullivalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikostorjuntaa;

16) liikenne- ja viestintäministeriön liikenneluparekisteristä tarpeelliset tiedot ulkomaalaislain (301/2004) 179 §:ssä tarkoitettua liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä, tullivalvontaa ja tullirikostorjuntaa;

17) alusrekisterilaissa (512/1993) tarkoitettua alusrekisteristä, rakenteilla olevien alusten rekisteristä ja historiarekisteristä tarpeelliset tiedot aluksista, niiden omistajista ja haltijoista eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetussa laissa tarkoitettuja Tullin tehtäviä, ulkomaalaislain 179 §:ssä tarkoitettua liikenteenharjoittajan seuraamusmaksun määräämistä, tullivalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikostorjuntaa;

18) ilma-ilmailulaissa (864/2014) tarkoitetusta ilma-alusrekisteristä ilma-aluksia, niiden haltijoita ja omistajia koskevia tietoja ulkomaalaislain 179 §:ssä tarkoitettua liikenteenhar-

joittajan seuraamusmaksun määräämistä, tullivalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikostorjuntaa;

19) liikenne-, kalastus- ja ympäristöviranomaisilta sekä poliisilta, rajavartiolaitokselta ja puolustusvoimilta tietoja kulkuneuvoista ja niiden sijainnista sekä liikenteestä tullivalvontaa ja tullirikostorjuntaa;

20) virka-apua pyytäneeltä viranomaiselta välttämättömiä tietoja virka-avun antamiseksi.

Tullilla on oikeus saada ja muutoin käsitellä tietoja tullilain 14 a §:ssä tarkoitettua rajatarkastusta varten noudattaen, mitä henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005) 22 §:ssä säädetään rajavartiolaitoksen oikeudesta saada ja muutoin käsitellä tietoja rajaturvallisuuden ylläpitämistä varten.

Tullilla on oikeus saada 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot maksutta, jollei laissa toisin säädetä.

Tullin on pyynnöstä annettava asianomaiselle rekisterinpitäjälle tietoja 1 ja 2 momentin nojalla saamiensa henkilötietojen käsittelystä. Jos henkilötietoja on luovutettu pyytämättä, Tullin on tarkistettava viipymättä, tarvitaanko niitä siihen tarkoitukseen, jota varten ne on luovutettu.

14 §

Muiden viranomaisten tietojen luovuttaminen Tullille suorakäyttöisesti tallettamalla tai tietojoukkona tallettamista varten

Siten kuin rekisterinpitäjän kanssa sovi- taan, suorakäyttöisesti tallettamalla tai tietojoukkona tallettamista varten Tullin henkilörekisteriin voivat luovuttaa:

1) oikeushallinto-, kriminaalihuolto- ja vankeinhoitoviranomaiset sekä Oikeusrekisterikeskus etsintäkuuluttamiaan henkilöitä koskevia tietoja, vankeinhoitoviranomaiset tuntomerkitietoja vapautteen kohdistuvaa rangaistusta suorittavista tai suorittaneista henkilöistä sekä Oikeusrekisterikeskus liiketoimintakieltoja koskevia tietoja;

2) poliisi-, rajavartio- ja sotilasviranomaiset etsintäkuuluttamiaan henkilöitä koskevia tietoja sekä poliisi- ja rajavartioviranomaiset ulkomaalaisten tunnistamistietoja ja tulliri-

kosten estämiseksi, paljastamiseksi ja selvittämiseksi tarpeellisia tietoja;

3) ulkoasiainministeriö Suomessa lähettävältä edustavan diplomaatti- ja konsuliedustuston, kansainvälisen järjestön Suomessa olevan toimielimen, muun samassa asemassa olevan kansainvälisen toimielimen henkilökuntaan kuuluvista sekä näiden perheenjäsenistä ja yksityisessä palveluksessa olevista henkilöistä tarvittavia tietoja.

Tullin on pyynnöstä annettava asianomaisille rekisterinpitäjille tieto 1 momentin nojalla saamiensa tietojen käsittelystä. Jos henkilötietoja on luovutettu pyytämättä, Tullin on tarkistettava viipymättä, tarvitaanko niitä siihen tarkoitukseen, jota varten ne on luovutettu.

4 luku

Tietojen käyttäminen ja luovuttaminen

15 §

Tietojen käyttäminen tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen

Tullin valtakunnallista henkilörekisteriä saavat käyttää Tullin valvonnan ja rikostorjunnan toimintayksiköt. Tullin muuta kuin valtakunnallista henkilörekisteriä saavat käyttää vain ne toimintayksiköt, joita varten rekisteri on perustettu, jollei muuta säädetä. Edellä 4 §:ssä tarkoitettua tiedustelurekisteriä saavat kuitenkin käyttää vain rikostorjunta-tehtävissä toimivat tullimiehet.

Tullilla on oikeus käyttää Tullin henkilörekisterin tietoja niiden keräämis- ja tallettamistarkoitukseen, jos tiedot ovat tarpeen Tullille laissa säädettyjen tehtävien suorittamiseksi.

16 §

Tietojen käyttäminen muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen

Tullilla on oikeus, jollei laissa toisin säädetä, käyttää Tullin henkilörekisterin tietoja muuhun kuin niiden keräämis- ja tallettamistarkoitukseen, jos tiedot ovat tarpeen:

1) valtion turvallisuuden varmistamiseksi;

2) välittömän ja vakavan yleistä turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi;

3) sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta;

4) henkilöllisyyden selvittämiseksi suoritettaessa sellaista Tullin yksittäistä tehtävää, joka välttämättä edellyttää henkilöllisyyden varmistamista;

5) päätettäessä tai annettaessa lausuntoa luvan myöntämisestä tai voimassaolosta, jos luvan myöntämisen tai voimassaolon edellytykseksi on säädetty luvanhakijan tai luvanhaltijan luotettavuus, sopivuus tai muu sellainen ominaisuus, jonka arvioiminen edellyttää luvanhakijan tai luvanhaltijan rikokseen syyllistymiseen liittyviä tietoja.

Tullin henkilörekisterin tietoja saa käyttää laillisuusvalvonta-, tutkimus-, suunnittelu- ja kehittämistoiminnassa. Lisäksi tietoja saa käyttää koulutustoiminnassa, jos tiedot ovat koulutuksen toteuttamiseksi välttämättömiä.

Edellä 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi ei kuitenkaan saa käyttää havaintotietoja, 4 §:ssä tarkoitettua tiedustelurekisterin tietoja eikä 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettua tilapäisen analyysirekisterin tietoja.

17 §

Tietojen luovuttaminen muille viranomaisille

Tulli saa luovuttaa henkilörekistereistään salassapitosäännösten estämättä myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona tietoja, jotka ovat tarpeen:

1) Verohallinnolle verotuksen toimittamista, verojen ja maksujen perimistä, verotusta koskevaa muutoksenhakua ja ulosottoa varten;

2) Liikenteen turvallisuusvirastolle ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 11 §:n 1 momentin 7 kohdan mukaisesti, eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annettussa laissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi, ilmailulain 50 §:n mukaisesti luvan myöntämisen, uusimisen ja peruuttamisen edellytysten arvioimiseksi sekä virastolle laissa säädettyjen verotustehtävien toimittamiseksi;

3) Häätäkeskuslaitokselle hätäkeskustoiminnasta annetun lain 19 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisesti Häätäkeskuslaitokselle säädetyt tehtävät alkutoimenpiteiden tai työturvallisuuden varmistamiseksi taikka asianomaisen tehtävää hoitavan viranomaisen tai yksikön tukemiseksi noudattaen, mitä tietojen saamista koskevan oikeuden rajoittamisesta mainitussa lain 19 §:n 2 momentissa säädetään, tallettavaksi hätäkeskusjärjestelmään;

4) pelastusviranomaisille pelastuslain (379/2011) 32 §:ssä tarkoitettua pelastustoimintaa varten;

5) poliisille ja henkilölle, joka toimii Suomen ulkomaille sijoittamana poliisin yhdyshenkilönä, henkilöiden maahantulon ja maastalähdön valvontaa ja siihen kuuluvan rajatarkastuksen suorittamista, ulkomaalaisia koskevien säännösten noudattamisen valvontaa sekä rikosten estämistä, paljastamista, esitutkintaa ja muuta tutkintaa varten, tullitoimenpiteiden suorittamiseksi, tietojen keräämis- ja tallettamistarkoituksen mukaisesti muihin poliisin tehtäviin ja muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen 16 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa sekä haasteen ja muun tiedoksiannon suorittamista varten;

6) rajavartiolaitokselle henkilöiden maahantulon ja maastalähdön valvontaa ja siihen kuuluvan rajatarkastuksen suorittamista, ulkomaalaisia koskevien säännösten noudattamisen valvontaa, rajaturvallisuuden ylläpitämistä sekä rikosten estämistä, paljastamista, esitutkintaa ja muuta tutkintaa varten, tullitoimenpiteiden suorittamiseksi, tietojen keräämis- ja tallettamistarkoituksen mukaisesti muihin rajavartiolaitoksen tehtäviin ja muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen 16 §:n 1 momentin mukaisissa tapauksissa sekä haasteen ja muun tiedoksiannon suorittamista varten;

7) puolustusvoimien pääesikunnalle sotilaskurinpidoista ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain (255/2014) 86 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tehtäviä varten, turvallisuusselvityslaisissa (726/2014) tarkoitettujen turvallisuusselvitysten tekemistä varten sekä asevelvollisuusrekisterin rekisterinpitäjälle asevelvollisuuslain (1438/2007)

96 §:n 1 momentin 15 kohdassa tarkoitettuja tehtäviä varten;

8) ulkoasiainministeriölle ja Suomen ulkomaan edustustoille passia tai muuta matkustusasiakirjaa, viisumia, työntekijän oleskelulupaa, elinkeinonharjoittajan oleskelulupaa tai muuta oleskelulupaa koskevan asian käsittelyä varten;

9) työviranomaisille työntekijän oleskelulun tai elinkeinonharjoittajan oleskelulun taikka työnteon valvontaa koskevan asian käsittelyä varten;

10) Maahanmuuttovirastolle ulkomaalaisia ja Suomen kansalaisuutta koskevien sellaisten asioiden käsittelemistä ja ratkaisemista varten, jotka lailla tai asetuksella säädetään Maahanmuuttoviraston tehtäviksi;

11) Rikosseuraamuslaitokselle henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetussa laissa (422/2002) tarkoitettua yhdyskuntaseuraamuksen tuomitsemisen edellytyksistä tuomioistuimelle annettavaa lausuntoa, yhdyskuntaseuraamuksen täytäntöönpanoa, tuomittuja koskevien etsintäkuulutusten ja lähestymiskiellopäätösten seuraamista, tutkintavankeiden ja vankien sijoittamista, tutkintavankeus- tai vankeusaikaisen rikollisuuden estämistä sekä seuraamuksen täytäntöönpanoon liittyvien lupa-asioiden käsittelyä ja lupaehtojen noudattamisen valvontaa varten;

12) tuomioistuimille ja Oikeusrekisterikeskukselle etsintäkuulutusten seuraamista varten sekä oikeushallintoviranomaisille ja soti-lasviranomaisille näiden omien etsintäkuulutusten seuraamista varten;

13) ulosottomiehelle ulosottokaaren (705/2007) 3 luvun 67 §:n mukaisesti ulosottoselvitystä tai muuta ulosottoasiain täytäntöönpanoa varten;

14) syyttäjille syyttäjälaitoksesta annetun lain (439/2011) 25 §:ssä säädetyssä laajuudessa virkatehtävien suorittamista varten;

15) haastemieslain (505/1986) 1 ja 6 §:ssä mainitulle virkamiehelle muuntorangaistuksen määräämistä koskevaan oikeudenkäyntiin haastamista varten sekä haastemiehelle haasteen ja muun tiedoksiannon toimittamista varten tarpeelliset rikostorjunnan tietojärjestelmän henkilötiedot, työturvallisuustiedot ja pidätettyjen tiedot;

16) Metsähallituksen erätarkastajalle tämän toimivaltaan kuuluvaa erävalvontaa varten;

17) vaarallisten aineiden kuljetuksesta annetussa laissa (719/1994) tarkoitetuille viranomaisille vaarallisten aineiden kuljetusten valvontaa varten.

Tiedustelurekisterin ja 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen tilapäisen analyysirekisterin tietoja saa kuitenkin luovuttaa vain poliisin, puolustusvoimien, rajavartiolaitoksen ja Rikosseuraamuslaitoksen rikostiedustelu-, rikosanalyysi- tai tarkkailutehtäviin määrätuille virkamiehille sekä ulkoasiainministeriön palveluksessa olevalle poliisin yhdyshenkilölle, joilla on poliisilain (493/1995) 8 §:ssä säädetty erityiset poliisivaltuudet. Rekisterinpitäjä voi erityisestä syystä antaa salassapitosäännösten estämättä näihin rekistereihin teknisen käyttöyhteyden.

Edellä 1 momentin 5 ja 6 kohdassa säädetystä huolimatta havaintotietoja, 4 §:ssä tarkoitettujen tiedustelurekisterin ja 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen tilapäisen analyysirekisterin tietoja ei saa käyttää henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetun lain (761/2003) 16 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 25 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi.

Toiselta valtiolta tai kansainväliseltä toimielimeltä virka-apuna tai muutoin saatujen tietojen luovuttamisesta säädetään 27 §:ssä.

Luovutettavien tietojen laatu on varmentettava, ja niihin on mahdollisuuksien mukaan lisättävä tietoja, joiden avulla vastaanottaja voi arvioida tietojen oikeellisuutta, täydellisyyttä, ajantasaisuutta ja luotettavuutta. Jos ilmenee, että on luovutettu virheellisiä tietoja tai että tietoja on luovutettu lainvastaisesti, asiasta on ilmoitettava viipymättä vastaanottajalle.

18 §

Tietojen luovuttamisesta päättäminen

Oikeudesta luovuttaa 3—7 §:ssä tarkoitettujen henkilörekisterin tietoja teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona päättää rekisterinpitäjä.

Luovuttamisesta päätettäessä on rekisteröidyn tietosuojan ja tietoturvan varmistamiseksi otettava huomioon luovutettavien tietojen laatu.

5 luku

Tietojen poistaminen ja arkistointi

19 §

Tietojen poistaminen rikostorjunnan tietojärjestelmästä

Rikostorjunnan tietojärjestelmästä tiedot poistetaan seuraavasti:

1) tutkinnan ja virka-avun tiedoista poistetaan, jolleivät ne tutkinnallisen tai valvonnallisen syyn vuoksi tai rekisteröidyn, muun asianosaisen tai Tullin henkilöstöön kuuluvan oikeuksien turvaamiseksi ole tarpeen:

a) syyttäjälle ratkaistavaksi siirretyn rikosilmoituksen tiedot viiden vuoden kuluttua rikosilmoituksen siirtämisestä syyttäjälle, jos ilmoituksen törkeimmästä epäilystä rikoksesta voi seurata sakkoa, kymmenen vuoden kuluttua rikosilmoituksen siirtämisestä syyttäjälle, jos ilmoituksen törkeimmästä epäilystä rikoksesta voi seurata enintään viiden vuoden vankeusrangaistus ja kahdenkymmenen vuoden kuluttua rikosilmoituksen siirtämisestä syyttäjälle, jos ilmoituksen törkeimmästä epäilystä rikoksesta voi seurata yli viisi vuotta vankeutta;

b) muiden kuin a alakohdassa tarkoitettujen rikosilmoitusten tiedot yhden vuoden kuluttua viimeisimmän epäillyn rikoksen syyteoikeuden vanhentumisesta, aikaisintaan kuitenkin viiden vuoden kuluttua ilmoituksen kirjaamisesta;

c) muiden ilmoitusten kuin rikosilmoitusten tiedot viiden vuoden kuluttua ilmoituksen kirjaamisesta;

2) havaintotiedot poistetaan kuuden kuukauden kuluttua merkinnän tallentamisesta järjestelmään;

3) 11 §:ssä tarkoitettujen ylimääräiset tiedot poistetaan viiden vuoden kuluttua siitä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä.

Edellä 1 momentista poiketen tiedot rekisteröidystä, joka oli rikoksen tekohetkellä alle 15-vuotias, poistetaan hänen täytettyään 18 vuotta, jollei hän 15 vuotta täytettyään ole syyllistynyt rikokseen. Tietoja ei kuitenkaan tällä perusteella poisteta, jos ilmoitukseen liittyy muita syylliseksi epäiltyjä, joiden tietoja ei vielä poisteta tai jokin merkinnöistä koskee rikollista tekoa, josta on seuraamukseksi säädetty ainoastaan vankeutta.

Tunnistamattomiksi jääneet rikokseen liittyvän tuntemattoman tekijän taltioidut jäljet poistetaan vuoden kuluttua rikoksen syyteoi-keuden vanhentumisesta.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettujen tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus tarkastetaan viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tarpeellisuuden tarkastamisesta, ja tietojen uudelleen tarkastamisesta tehdään merkintä.

20 §

Tietojen poistaminen tiedustelurekisteristä

Tiedustelurekisteristä tiedot poistetaan kymmenen vuoden kuluttua viimeisen epäiltyä rikosta koskevan merkinnän tekemisestä.

21 §

Tietojen poistaminen tullivalvonnan tietojärjestelmästä

Tullivalvonnan tietojärjestelmästä tiedot poistetaan tiedon tallettamista seuraavan kuudennen kalenterivuoden päättyessä. Edellä 5 §:n 1 momentissa tarkoitettut tunnistetiedot poistetaan kuitenkin 19 §:n mukaisesti.

22 §

Tietojen poistaminen rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistamisjärjestelmästä

Rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistamisjärjestelmään tallentuneet tiedot poistetaan tiedon tallentumisesta seuraavan kalenterivuoden päättyessä.

23 §

Tietojen poistaminen muista Tullin henkilörekistereistä

Edellä 7 §:n 1 momentissa tarkoitettusta henkilörekisteristä tiedot poistetaan vuoden kuluttua rekisteröidyn kuolemasta.

Edellä 7 §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettusta henkilörekisteristä tiedot poistetaan kymmenen vuoden kuluttua ja 2 kohdassa tarkoitettusta analyysirekistereistä viiden vuoden kuluttua rekisteröinnin aiheuttaneen teon, toimenpiteen tai tapahtuman merkitsemisestä.

Edellä 2 momentissa mainituilla perusteilla henkilötietoja ei kuitenkaan poisteta, jos tietojen edelleen säilyttäminen on tutkinnallisen tai valvonnallisen syyn vuoksi tarpeen. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus tarkastetaan tällöin viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen tarpeellisuuden tarkastamisesta, ja tietojen uudelleen tarkastamisesta tehdään merkintä.

Edellä 1 ja 2 momentissa mainituilla perusteilla henkilötietoja ei poisteta, jos henkilön tietoihin on liitetty henkilöä koskevia, hänen omaan turvallisuuteensa tai viranomaisen työturvallisuuteen liittyviä tietoja. Tietojen edelleen säilyttämisen tarpeellisuus tarkastetaan tällöin viimeistään kolmen vuoden kuluttua edellisestä tietojen tarpeellisuuden tarkastamisesta, ja tietojen uudelleen tarkastamisesta tehdään merkintä.

Tarpeettomaksi käynyt Tullin tilapäinen henkilörekisteri on hävitettävä.

24 §

Virheelliseksi todettu tieto

Virheelliseksi todettu tieto on merkittävä virheelliseksi ja tieto on säilytettävä, jos se on tarpeen rekisteröidyn, muun asianosaisen tai Tullin henkilöstöön kuuluvan oikeuksien turvaamiseksi. Tällaista tietoa saa käyttää ainoastaan mainitussa tarkoituksessa.

Virheelliseksi todettu tieto on poistettava heti, kun tiedon säilyttäminen ei enää ole tarpeen, viimeistään kuitenkin viiden vuoden kuluttua tiedon poistamiselle säädetyn määräajan päättymisestä.

25 §

Tietojen arkistointi

Arkistotoimen tehtävistä ja arkistoon siirrettävistä asiakirjoista säädetään arkistolaisissa (831/1994).

6 luku

Kansainväliseen lainvalvontayhteistyöhön liittyvän henkilötietojen käsittelyn erityissäännöksiä

26 §

Tietojen luovuttaminen ulkomaiselle viranomaiselle ja kansainväliselle järjestölle

Tulliviranomainen saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa Tullin henkilökisterin tietoja ulkomaille seuraavasti:

1) tulliyhteistyöneuvostolle sellaisista tullirikoksesta, josta saattaa seurata vankeutta;

2) tulliviranomaiselle, jos tiedot ovat tarpeen rikosten ehkäisemistä, selvittämistä tai syyteharkintaan saattamista varten;

3) kansainväliselle rikospoliisijärjestölle ja sen jäsenvaltion poliisiviranomaiselle ja muulle viranomaiselle, jonka tehtäviin kuuluu oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen tai rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen, jos tiedot ovat välttämättömiä kyseisten tehtävien suorittamiseksi;

4) muun kuin 3 kohdassa tarkoitetun valtion poliisiviranomaiselle tai viranomaiselle, jonka tehtäviin kuuluu oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen tai rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen, jos tiedot ovat välttämättömiä:

a) valtion turvallisuuden varmistamiseksi;

b) välittömän ja vakavan yleistä turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi;

c) sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta.

Edellä 12 §:ssä tarkoitettuja yksittäiseen tehtävään liittymättömiä tietoja saa kuitenkin luovuttaa vain, jos ne ovat välttämättömiä:

1) valtion turvallisuuden varmistamiseksi;

2) välittömän ja vakavan yleistä turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi;

3) sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta;

4) Euroopan poliisiviraston toimivaltaan kuuluvan rikollisuuden ja muun vakavan rikollisuuden estämiseksi ja selvittämiseksi.

Tulli saa luovuttaa salassapitosäännösten estämättä 1 momentissa tarkoitetuille viranomaisille Tullin henkilökisterin tietoja muuhun kuin niiden keräämis- ja tallettamistarkoitukseen, jos tiedot ovat välttämättömiä:

1) valtion turvallisuuden varmistamiseksi;

2) välittömän ja vakavan yleistä turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi;

3) sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta;

4) henkilöllisyyden selvittämiseksi suoritettaessa sellaista yksittäistä tehtävää, joka välttämättä edellyttää henkilöllisyyden varmistamista;

5) päätettäessä tai annettaessa lausuntoa luvan myöntämisestä tai voimassaolosta, jos luvan myöntämisen tai voimassaolon edellytykseksi on säädetty luvanhakijan tai luvan haltijan luotettavuus, sopivuus tai muu sellainen ominaisuus, jonka arvioiminen edellyttää luvanhakijan tai luvan haltijan rikokseen syyllistymiseen liittyviä tietoja.

Edellä 3 §:n 3 momentin 1 kohdan a—d alakohdassa tarkoitettuja tutkinnan ja virka-avun tietoja ja havaintotietoja, 4 §:ssä tarkoitetun tiedustelurekisterin tietoja ja 7 §:ssä tarkoitetun rekisterin tietoja ei kuitenkaan saa luovuttaa 3 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi.

Luovutettavien tietojen laatu on varmennettava ja niihin on mahdollisuuksien mukaan lisättävä tietoja, joiden avulla vastaanottaja voi arvioida tietojen oikeellisuutta, täydellisyyttä, ajantasaisuutta ja luotettavuutta. Jos ilmenee, että on luovutettu virheellisiä tietoja tai että tietoja on luovutettu lainvastaisesti, asiasta on ilmoitettava viipymättä vastaanottajalle.

Tiedot saadaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla tai tietojoukkona Euroopan talousalueeseen kuuluvan valtion I momentissa tarkoitettulle viranomaiselle.

Tietojen luovuttamisesta päätettäessä huomioon otettavasta tietosuojan riittävästä tasosta säädetään henkilötietolain 22 §:ssä.

27 §

Toiselta valtiolta tai kansainväliseltä elimeltä saatujen tietojen käsittely

Toiselta valtiolta tai kansainväliseltä elimeltä saatujen tietojen käsittelyssä on noudatettava, mitä tietojen luovuttajan kanssa on sovittu tai luovuttajan asettamissa ehdoissa määrätään salassapidosta, vaitiolovelvollisuudesta, tietojen käytön rajoituksista, tietojen edelleen luovutuksesta tai luovutetun aineiston palauttamisesta.

Jollei I momentista muuta johdu, Tulli saa käyttää sille luovutettuja tietoja muuhun tarkoitukseen kuin mihin tiedot on luovutettu, jos tiedot ovat välttämättömiä:

- 1) valtion turvallisuuden varmistamiseksi;
- 2) välittömän ja vakavan yleistä turvallisuutta uhkaavan vaaran torjumiseksi;
- 3) sellaisen rikoksen ennalta estämiseksi tai selvittämiseksi, josta saattaa seurata vankeutta; tai
- 4) oikeudellisen tai hallinnollisen menettelyn toteuttamiseksi, joka liittyy suoraan muun rikoksen ennalta estämiseen, selvittämiseen, siitä syyttämiseen tai rikosoikeudellisen seuraamuksen täytäntöönpanoon.

Euroopan unionin jäsenvaltiolta saatuja tietoja ei saa luovuttaa edelleen Euroopan unioniin kuulumattomille valtioille tai kansainvälisille elimille ilman tiedot luovuttaneen jäsenvaltion suostumusta. Tiedot saa kuitenkin luovuttaa, jos se on välttämätöntä Suomen tai toisen valtion yleistä turvallisuutta taikka Suomen olennaisia etuja koskevan välittömän ja vakavan uhkan estämiseksi eikä suostumusta voida saada ajoissa. Tiedot saadaan luovuttaa ainoastaan, jos asianomainen valtio tai kansainvälinen elin varmistaa riittävän tietosuojan tason. Tiedot luovuttaneelle jäsenvaltiolle on ilmoitettava viipymättä tietojen edelleen luovuttamisesta.

Tullin on pyynnöstä annettava tiedot luovuttaneelle valtiolle tai kansainväliselle elimelle tietoja sille luovutettujen tietojen käsittelystä. Jos henkilötietoja on luovutettu pyytämättä, Tullin on tarkistettava viipymättä, tarvitaanko niitä siihen tarkoitukseen, jota varten ne on luovutettu.

Tullin on kirjattava tiedonvaihdon lainmukaisuuden ja tietoturvallisuuden varmistamiseksi kansainvälisessä yhteistyössä suorittamansa henkilötietojen välitys ja sen perusteet. Tiedonvälitystä ei tarvitse erikseen kirjata siltä osin kuin sitä koskevat tiedot ovat saatavissa muusta järjestelmästä tai rekisteristä.

7 luku

Tarkastusoikeus

28 §

Tarkastusoikeus

Tarkastusoikeuden toteuttamiseen sovelletaan henkilötietolain 26 ja 28 §:ää. Rekisterinpitäjä antaa tiedot tarkastamista varten. Rekisterinpitäjän on osoitettava riittävä määrä henkilöitä tarkastusoikeuden toteuttamista ja siihen liittyvää tietojen antamista varten.

Rekisteröidyn on tarkastusoikeutta käyttäessään esitettävä tätä tarkoittava pyyntö henkilökohtaisesti rekisterinpitäjälle tai tullitoimipaikassa, ja samalla hänen on todistettava henkilöllisyytensä.

29 §

Tarkastusoikeuden rajoittaminen

Sen lisäksi, mitä henkilötietolain 27 §:ssä säädetään tarkastusoikeuden rajoituksista, rekisteröidyllä ei ole oikeutta tarkastaa:

- 1) 4 §:ssä tarkoitetun tiedustelurekisterin tietoja;
- 2) 6 §:ssä tarkoitetun rekisterikilpien ja konttien kuvaus- ja tunnistamisjärjestelmän tietoja;
- 3) 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tilapäisen analyysirekisterin tietoja;

4) Tullin henkilörekistereihin sisältyviä henkilöä tai tekoa koskevia luokitus-, tarkkailu- tai tekotapatietoja taikka rikosten sarjoittamiseen ja tekniseen tutkintaan käytettäviä tietoja;

5) tietoja, jotka on saatu rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 2 luvun 14 §:n 1 tai 2 momentin perusteella taikka viimeksi mainitun lain 3 luvussa tai pakkokeinolain 10 luvussa tarkoitettuja tiedonhankintamenetelmiä käyttäen;

6) havaintotietoja.

Tietosuojaavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa 1 momentissa tarkoitettujen, rekisteröityä koskevien tietojen lainmukaisuuden.

8 luku

Erinäiset säännökset

30 §

Henkilötietojen käsittelyn valvonta

Tullin valvontaosasto sekä rekisterinpitäjänä toimiva Tullin toimintayksikkö valvovat henkilötietojen käsittelyä koskevien säännösten noudattamista Tullissa sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään.

Tässä laissa tarkoitettujen henkilörekistereiden ja niihin sisältyvien tietojen salassapito ja muu suoja on varmistettava huolehtimalla siitä, että:

1) pääsy tietoihin annetaan vain niille, jotka tarvitsevat tietoja työtehtäviensä hoitamiseksi;

2) tietojärjestelmiin talletettujen tietojen käyttö, luovutus ja muu käsittely sekä luovutuksen perusteet kirjataan sähköiseen lokiin, tietojärjestelmään tai rekisteriin, asianhallintajärjestelmään, manuaaliseen diaariin tai asiakirjaan;

3) tietojen luvaton muuttaminen ja muu luvaton tai asiaton käsittely estetään käyttöoikeushallinnan, käytön valvonnan sekä tieto-

verkkojen, tietojärjestelmien ja tietopalvelujen asianmukaisilla ja riittäväillä turvallisuusjärjestelyillä ja muilla toimenpiteillä.

31 §

Uhkasakko

Tulli voi velvoittaa rekisterinpitäjän antamaan 13 §:n 1 momentin 1 ja 8 kohdassa tarkoitettut tiedot asettamassaan määräajassa. Tulli voi asettaa veloitteen noudattamisen tehosteeksi rekisterinpitäjälle uhkasakon. Uhkasakon asettamispäätöstä on noudatettava sitä koskevasta muutoksenhausta huolimatta. Muilta osin uhkasakosta säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

32 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä menettelytavoista tässä laissa tarkoitettun teknisen käyttöyhteyden antamisessa, tietojen luovuttamisesta päättämisessä ja tarkastusoikeuden käyttämisessä sekä 30 §:ssä tarkoitettusta henkilötietojen käsittelyn valvonnasta.

33 §

Voimaantulo ja siirtymäsäännös

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Tässä laissa tarkoitettu tietojenkäsittely on toteutettava neljän vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Jos muussa laissa viitataan tullilain henkilötietojen käsittelyä koskevaan säännökseen, viittauksen on katsottava tarkoittavan tämän lain vastaavaa säännöstä.

2.

Laki**tullilain eräiden säännösten kumoamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §
Tällä lailla kumotaan tullilain (1466/1994) 21 §:n edellä oleva väliotsikko, 21—23, 23 a—23 e, 24, 26, 26 a ja 27 § sekä 28 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 21 §:n edellä oleva väliotsikko, 21, 23 c, 26 a § ja 28 §:n 2 momentti laissa 961/2012, 22 § laeissa 690/2009 ja 961/2012, 23 § laeissa 1104/1998 ja 961/2012, 23 a § laeissa 774/2003, 961/2012 ja 1150/2013, 23 b § laeissa 1104/1998, 905/2005, 1213/2006 ja 961/2012, 23 d § laeissa 774/2003 ja

961/2012, 23 e § laissa 500/2014, 24 § laeissa 774/2003, 1213/2006, 690/2009 ja 961/2012, 26 § osaksi laeissa 1104/1998, 241/2001, 774/2003, 983/2007, 564/2011 ja 961/2012, 27 § laeissa 241/2001 ja 961/2012 sekä 28 §:n 1 momentti osaksi laeissa 774/2003, 983/2007, 533/2010, 961/2012 ja 430/2014.

2 §

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

3.

Laki**pakkokeinolain 10 luvun 56 ja 57 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan pakkokeinolain (806/2011) 10 luvun 56 §:n 6 momentti ja 57 §, sellaisina kuin ne ovat 1146/2013, seuraavasti:

10 luku

Salaiset pakkokeinot

56 §

Ylimääräisen tiedon käyttäminen

—————
Poliisilain ja rikostorjunnasta Tullissa annetun lain nojalla saadun ylimääräisen tiedon käyttämisestä rikoksen selvittämiseen säädetään poliisilain 5 luvun 54 §:ssä sekä rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvun 53 §:ssä.

57 §

Tietojen hävittäminen

Ylimääräinen tieto on hävitettävä sen jälkeen, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä. Ylimääräinen tieto voidaan kuitenkin säilyttää ja tallettaa henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa tarkoitettuun rekisteriin tai henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa tarkoitettuun rekisteriin, jos tieto koskee tämän luvun 56 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua rikosta, taikka jos tieto on tarpeen rikoslain 15 luvun 10 §:ssä tarkoitettujen rikosten estämiseksi. Tiedot, joita ei ole hävitettävä, on

säilytettävä viiden vuoden ajan siitä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä.

Edellä tämän luvun 10 §:ssä tarkoitetut tukiasematiedot on hävitettävä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

4.

Laki

poliisin, Tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan poliisin, Tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain (687/2009) 6 §:n 1 momentti seuraavasti:

6 §

Tietojen käsittely PTR-rikostiedusteluyksikössä

PTR-rikostiedusteluyksikössä edustettuna oleva PTR-viranomainen voi perustaa vakavaa tai laajamittaista rikollisuutta koskevaa yksittäistä rikostorjuntatehtävää varten henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 6 §:n 2 momentin 2 koh-

dassa, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005) 4 §:ssä tai henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tilapäisen rikosanalyysirekisterin. Rekisterinpitäjänä toimii sen perustanut PTR-viranomainen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20__.

5.

Laki

henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain (422/2002) 16 §:n 1 momentin 8 kohta seuraavasti:

16 §

Tietojen luovuttaminen täytäntöönpanorekisteristä sekä valvonta- ja toimintarekisteristä

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:ssä ja mainitussa laissa muutoin säädetään, rekisterinpitäjä saa salassapitosäännösten estämättä luo-

vuttaa vankeinhoitolaitoksen täytäntöönpanorekisteristä sekä valvonta- ja toimintarekisteristä tuomittua, vankia ja rangaistuslaitokseen otettua henkilöä koskevia tietoja, jotka ovat tarpeen:

8) Tullille tullirikosten ehkäisemiseksi ja tutkimiseksi sekä muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen henkilö-

tietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 16 §:n 1 momentissa säädetyn mukaisesti;

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

6.

Laki

Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annetun lain (653/2007) 2 §, 3 §:n 2 momentti sekä 7 ja 8 § seuraavasti:

2 §

Toimivaltainen viranomainen

Asetuksen 2 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on Tulli. Lisäksi poliisi ja rajavartiolaitos ovat tullitehtäviä hoitaessaan toimivaltaisia viranomaisia.

tässä laissa tarkoitettuihin tietoihin sovelletaan henkilötietolakia (523/1999) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

8 §

Tietojen luovuttaminen

Tulli luovuttaa salassapitosäännösten estämättä 7 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot asetuksen 5 artiklan mukaisesti rahanpesun selvittelykeskuksen käyttöön sekä päättää niiden luovuttamisesta asetuksen 6 ja 7 artiklan mukaisesti muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, Euroopan komissiolle ja kolmansille maille. Tiedot voidaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla. Ennen tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla tietoja pyytävän on esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta henkilötietolain 32 §:n 1 momentissa tarkoitettulla tavalla.

3 §

Ilmoitus

Tulli voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksen muodosta, ilmoituksen antamisen paikasta ja muusta ilmoittamismenettelystä.

7 §

Tietojen rekisteröinti ja julkisuus

Asetuksen 5 artiklassa tarkoitetut tiedot talletetaan henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 5 §:ssä tarkoitettuun tullivalvonnan tietojärjestelmään siten kuin mainitussa artiklassa säädetään.

Jollei 1 §:ssä tarkoitettussa asetuksessa taikka tässä tai muussa laissa toisin säädetä,

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 .

7.

Laki**Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 12 § seuraavasti:

12 §

Henkilötietojen käsittely ja tarkastusoikeus

Henkilötietoja käsiteltäessä noudatetaan henkilötietolakia (523/1999).

Rekisteröidyllä ei ole kuitenkaan tarkastusoikeutta henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 45 §:ssä ja henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005) 42 §:ssä tar-

koitettuihin tietoihin eikä henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 29 §:ssä mainituissa rekistereissä oleviin tietoihin.

Tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa 2 momentissa tarkoitettujen rekisteröityä koskevien tietojen lainmukaisuuden.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki**asevelvollisuuslain 96 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan asevelvollisuuslain (1438/2007) 96 §:n 1 momentin 14 kohta, sellaisena kuin se on laissa 147/2010, ja
lisätään 96 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 147/2010 ja 404/2010, uusi 15 kohta seuraavasti:

96 §

Tietojen saanti viranomaiselta, yhteisöltä ja yksittäiseltä henkilöltä

Rekisterinpitäjällä on sille 91 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus sen lisäksi, mitä muussa laissa säädetään, salassapitosäännösten estämättä saada asevelvollisrekisteriä varten välttämättömiä tietoja seuraavasti:

14) Liikenteen turvallisuusvirastolta tietoja ajoneuvoliikennerekisteristä ajokortti- ja ajolupa-asioiden käsittelyä varten;

15) Tullilta tietoja Tullin asevelvolliseen kohdistamista, epäilyistä tullirikoksesta johdetuista virkatoimista ja asevelvolliseen kohdistetuista seuraamuksista, jos tiedoilla on merkitystä asevelvollisen sopivuuden arvioimiseksi 38 §:ssä tarkoitettuun koulutukseen ja tehtävään sekä asevelvollisen sijoitettavuuden arvioimiseksi ja hänen palveluksensa järjestämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

9.

Laki**Europolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Europolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta annetun lain (563/2011) 6 §:n 3 momentti seuraavasti:

6 §

Tietojen luovuttaminen Europolille

Henkilötietojen käsittelystä ja niiden luovuttamisesta säädetään lisäksi henkilötietolaissa (523/1999), henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003),

henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetussa laissa (579/2005), henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa (/) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

10.

Laki**Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetun lain 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Eurojustia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta annetun lain (742/2010) 10 §:n 2 momentti seuraavasti:

10 §

Henkilötietojen luovuttaminen Eurojustille

Tietojen luovuttamiseen Eurojustille poliisin, rajavartiolaitoksen ja Tullin henkilökäytöstä sovelletaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 29 §:ää, henkilötietojen käsittelystä rajavar-

tiolaitoksessa annetun lain (579/2005) 38 §:ää, henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 26 §:ää sekä viranomais-ten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 30 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki**Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain (26/2009) 3 §:n 2 ja 4 kohta, 4 §, 5 §:n 2 ja 3 momentti sekä 6 §:n 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 kohta laissa 1180/2013 sekä 3 §:n 4 kohta, 5 §:n 3 momentti ja 6 §:n 3 momentti laissa 1183/2013, seuraavasti:

3 §

Tiedon ja tiedustelutiedon määritelmä

Tässä laissa tarkoitetaan tiedoilla ja tiedustelutiedoilla:

2) henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 2 luvussa tarkoitettujen Tullin henkilörekisterien tietoja;

4) tietoja, jotka ovat muutoin poliisin, Tullin tai rajavartiolaitoksen hallussa taikka pakkokeinoja käyttämättä saatavilla poliisilain (872/2011) 4 luvun 2 ja 3 §:n ja 5 luvun 40—42 §:n, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 13 §:n, rikostorjunnasta Tullissa annetun lain (/) 2 luvun 15 §:n, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 17, 18 ja 22 §:n taikka muun lain tai sopimuksen perusteella.

4 §

Toimivaltaiset lainvalvontaviranomaiset

Puitepäätöksessä tarkoitettuja toimivaltaisia lainvalvontaviranomaisia Suomessa ovat poliisi, Tulli ja rajavartiolaitos.

5 §

Tietojen ja tiedustelutietojen luovuttaminen pyynnöstä

Tiedot ja tiedustelutiedot luovutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 17—19 §:ssä, henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 17 §:n, tullilain 25 §:n sekä henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 26—28 §:ssä säädetyin edellytyksin.

Tietojen ja tiedustelutietojen luovuttamista koskevaan päätöksentekoon sovelletaan, mitä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 20 §:ssä, henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 18 §:ssä, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 29 §:ssä sekä muualla laissa säädetään.

6 §

Oma-aloitteinen tietojen ja tiedustelutietojen luovuttaminen

Tiedot ja tiedustelutiedot luovutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 17—19 §:ssä, henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 17 §:ssä, tullilain 25 §:ssä sekä henkilötietojen käsittelystä ra-

javartiolaitoksessa annetun lain 26—28 §:ssä säädettyin edellytyksin.

Tietojen ja tiedustelutietojen luovuttamista koskevaan päätöksentekoon sovelletaan, mitä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimissa annetun lain 20 §:ssä, henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 18 §:ssä, henkilö-

tietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 29 §:ssä sekä muualla laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

12.

Laki

ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain (541/2003) 17 §:n 2 momentin 16 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1084/2012, ja
lisätään 17 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 403/2005, 276/2007, 281/2007 ja 1084/2012, uusi 17 kohta seuraavasti:

17 §

Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen

17) Tullille tullivalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten.

Rekisteriin talletetun salassa pidettävän tiedon saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa:

16) korttien ja lupien valmistajalle ja toimittajalle korttien ja lupien valmistusta ja toimittamista varten;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

13.

Laki

eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain (485/2004) 17 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 69/2007 ja 885/2011, seuraavasti:

17 §

Tekninen valvonta

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, poliisilla, rajavartiolaitoksella ja Tullilla on oikeus siitä sopivalla merkillä ennalta ilmoitettuaan suorittaa tässä laissa tarkoitettun suomalaisen sataman alueella paikoissa, joihin yleisöllä on pääsy, poliisilain 4 luvun 1 §:n 1 momentissa ja tullilain (1466/1994) 20 b §:ssä tarkoitettua teknistä valvontaa merenkulun turvallisuuden toteuttamiseksi. Teknistä valvontaa ei kuitenkaan saa kohdistaa paikkoihin, jotka kuuluvat kotirauhan piiriin, eikä käymälään, pukeutumistilaan tai muuhun vastaavaan paikkaan taikka henkilöstötiloihin tai työntekijöiden henkilökohtaiseen käyttöön osoitettuihin työhuoneisiin. Ääntä tai kuvaa saadaan tallentaa automaattisesti tekniselle laitteelle, jos se on tarpeen rikoslain 34 a luvussa tarkoitettujen rikosten estämiseksi taikka mainitussa luvussa tarkoitetuista rikoksista etsintäkuulutettujen tai näihin rikoksiin todennäköisin syin syylliseksi epäiltyjen tunnistamiseksi. Tässä momen-

tissa mainitut viranomaiset saavat sijoittaa tekniseen valvontaan käytettäviä laitteita sataman turvatoimialueelle, jollei siitä aiheudu satamanpitäjälle kohtuutonta haittaa.

Poliisilla, rajavartiolaitoksella ja Tullilla on oikeus saada satamanpitäjältä ja laivanisännältä käyttöönsä näiden tässä laissa tarkoitettun suomalaisen sataman turvatoimialueelle tai suomalaiseen alukseen sijoittaman jatkuvasti kuvaa välittävän tai kuvaa tallentavan teknisen laitteen valvontamateriaali, jos turvataso 1 tai 2 on asetettu. Tässä momentissa tarkoitettut tiedot saadaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla.

Teknisten valvontalaitteiden avulla saatujen tietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (523/1999), henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003), rajavartiolaissa (578/2005) tai henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa (/) säädetään, riippumatta siitä, muodostavatko tallenteet henkilötietolaissa tarkoitettun henkilökäytön.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

14.

Laki**maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain 46 g §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain (999/2012) 46 g §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1194/2013, seuraavasti:

46 g §

Kaupan pitämiseen liittyvien tietojen rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen

Tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa. Tullille toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 2 luvussa.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemiseen, käsittelyyn ja luovuttamiseen sovelletaan alkoholilain (1143/1994) 44 §:n 2 ja 3 momenttia ja 45 §:ää sen estämättä, mitä 44 §:n 2 momentissa säädetään rekisterin pitämisestä alkoholilaissa tarkoitettujen lupiasioiden käsittelyä ja valvontaa sekä alkoholilastointia varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

15.

Laki

sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 91 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain (255/2014) 91 §:n 1 momentin 5 kohta seuraavasti:

91 §

Oikeus saada tietoja eräiden viranomaisten rekistereistä rikoksia ennalta estettäessä ja paljastettaessa

Puolustusvoimien rikosten ennalta estämistä ja paljastamista hoitavilla virkamiehillä on 86 §:n 1 momentissa tarkoitettuna tehtävän suorittamiseksi oikeus salassapitosäännösten

estämättä saada tehtävien suorittamisen kannalta välttämättömät tiedot seuraavasti:

5) tietoja henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 3 §:ssä säädetystä rikostorjunnan tietojärjestelmästä;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Helsingissä 15 päivänä tammikuuta 2015

Pääministeri

ALEXANDER STUBB

Sisäasiainministeri *Päivi Räsänen*

3.

Laki**pakkokeinolain 10 luvun 56 ja 57 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan pakkokeinolain (806/2011) 10 luvun 56 §:n 6 momentti ja 57 §, sellaisina kuin ne ovat laissa 1146/2013, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

10 luku

10 luku

Salaiset pakkokeinot**Salaiset pakkokeinot**

56 §

56 §

*Ylimääräisen tiedon käyttäminen**Ylimääräisen tiedon käyttäminen*

Poliisilain nojalla saadun ylimääräisen tiedon käyttämisestä rikoksen selvittämiseen säädetään poliisilain 5 luvun 54 §:ssä.

Poliisilain ja rikostorjunnasta Tullissa annetun lain nojalla saadun ylimääräisen tiedon käyttämisestä rikoksen selvittämiseen säädetään poliisilain 5 luvun 54 §:ssä sekä rikostorjunnasta Tullissa annetun lain 3 luvun 53 §:ssä.

57 §

57 §

*Tietojen hävittäminen**Tietojen hävittäminen*

Ylimääräinen tieto on hävitettävä sen jälkeen, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä. Ylimääräinen tieto voidaan kuitenkin säilyttää ja tallettaa henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa tarkoitettuun rekisteriin, jos tieto koskee tämän lain 56 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua rikosta, taikka jos tieto on tarpeen rikoslain 15 luvun 10 §:ssä tarkoitettuna rikoksen esittämiseksi. Tiedot, joita ei ole hävitettävä, on

Ylimääräinen tieto on hävitettävä sen jälkeen, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä. Ylimääräinen tieto voidaan kuitenkin säilyttää ja tallettaa henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa tarkoitettuun rekisteriin tai henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa tarkoitettuun rekisteriin, jos tieto koskee tämän luvun 56 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua rikosta, taikka jos tieto on tarpeen rikoslain

säilytettävä viiden vuoden ajan siitä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä.

Edellä tämän lain 10 §:ssä tarkoitetut tukiasematiedot on hävitettävä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä.

15 luvun 10 §:ssä tarkoitetun rikoksen estämiseksi. Tiedot, joita ei ole hävitettävä, on säilytettävä viiden vuoden ajan siitä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä.

Edellä tämän luvun 10 §:ssä tarkoitetut tukiasematiedot on hävitettävä, kun asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai jätetty sillensä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

4.

Laki

poliisin, Tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan poliisin, Tullin ja rajavartiolaitoksen yhteistoiminnasta annetun lain (687/2009) 6 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Tietojen käsittely PTR-rikostiedusteluyksikössä

Tietojen käsittely PTR-rikostiedusteluyksikössä

PTR-rikostiedusteluyksikössä edustettuna oleva PTR-viranomainen voi perustaa vakavaa tai laajamittaista rikollisuutta koskevaa yksittäistä rikostorjuntatehtävää varten henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 6 §:n 2 momentissa, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005) 4 §:ssä tai tullilain (1466/1994) 22 §:n 2 momentissa tarkoitetun tilapäisen rikosanalyysirekisterin. Rekisterinpitäjänä toimii sen perustanut PTR-viranomainen.

PTR-rikostiedusteluyksikössä edustettuna oleva PTR-viranomainen voi perustaa vakavaa tai laajamittaista rikollisuutta koskevaa yksittäistä rikostorjuntatehtävää varten henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 6 §:n 2 momentin 2 kohdassa, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005) 4 §:ssä tai henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 7 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitetun tilapäisen rikosanalyysirekisterin. Rekisterinpitäjänä toimii sen perustanut PTR-viranomainen.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

5.

Laki**henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain 16 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan henkilötietojen käsittelystä rangaistusten täytäntöönpanossa annetun lain (422/2002) 16 §:n 1 momentin 8 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

16 §

16 §

Tietojen luovuttaminen täytäntöönpanorekisteristä sekä valvonta- ja toimintarekisteristä

Tietojen luovuttaminen täytäntöönpanorekisteristä sekä valvonta- ja toimintarekisteristä

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:ssä ja mainitussa laissa muutoin säädetään, rekisterinpitäjä saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa vankeinhoitolaitoksen täytäntöönpanorekisteristä sekä valvonta- ja toimintarekisteristä tuomittua, vankia ja rangaistuslaitokseen otettua henkilöä koskevia tietoja, jotka ovat tarpeen:

Sen lisäksi, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:ssä ja mainitussa laissa muutoin säädetään, rekisterinpitäjä saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa vankeinhoitolaitoksen täytäntöönpanorekisteristä sekä valvonta- ja toimintarekisteristä tuomittua, vankia ja rangaistuslaitokseen otettua henkilöä koskevia tietoja, jotka ovat tarpeen:

8) tulliviranomaiselle tullirikosten ehkäisemiseksi ja tutkimiseksi;

8) *Tullille* tullirikosten ehkäisemiseksi ja tutkimiseksi *sekä muuhun kuin tietojen keräämis- ja tallettamistarkoitukseen henkilö-* *tietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 16 §:n 1 momentissa säädetyn mukaisesti;*

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

6.

Laki**Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Euroopan yhteisön rajan yli kuljetettavan käteisrahan valvonnasta annetun lain (653/2007) 2 §, 3 §:n 2 momentti sekä 7 ja 8 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

2 §

Toimivaltainen viranomainen

Toimivaltainen viranomainen

Asetuksen 2 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on tullilaitos. Lisäksi poliisi ja rajavartiolaitos ovat tullitehtäviä hoitaessaan toimivaltaisia viranomaisia.

Asetuksen 2 artiklassa tarkoitettu toimivaltainen viranomainen on *Tulli*. Lisäksi poliisi ja rajavartiolaitos ovat tullitehtäviä hoitaessaan toimivaltaisia viranomaisia.

3 §

3 §

Ilmoitus

Ilmoitus

Tullihallitus voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksen muodosta, ilmoituksen antamisen paikasta ja muusta ilmoittamismenettelystä.

Tulli voi antaa tarkempia määräyksiä ilmoituksen muodosta, ilmoituksen antamisen paikasta ja muusta ilmoittamismenettelystä.

7 §

7 §

Tietojen rekisteröinti ja julkisuus

Tietojen rekisteröinti ja julkisuus

Asetuksen 5 artiklassa tarkoitetut tiedot talletetaan Tullihallituksen pitämään tullivalvonnan rekisteriin siten kuin mainitussa artiklassa säädetään.

Asetuksen 5 artiklassa tarkoitetut tiedot talletetaan *henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 5 §:ssä tarkoitettuun tullivalvonnan tietojärjestelmään* siten kuin mainitussa artiklassa säädetään.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun rekisterin tietojen salassa pitämiseen sovelletaan, mitä tullilaissa tullivalvonnan rekistereissä olevien tietojen salassapidosta säädetään.

Jollei 1 §:ssä tarkoitettussa asetuksessa taikka tässä tai muussa laissa toisin säädetä, sovelletaan tässä laissa tarkoitettuihin tietoihin henkilötietolakia (523/1999) ja viranomaisten

Jollei 1 §:ssä tarkoitettussa asetuksessa taikka tässä tai muussa laissa toisin säädetä, tässä laissa tarkoitettuihin tietoihin sovelletaan henkilötietolakia (523/1999) ja viran-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

omaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia (621/1999).

8 §

8 §

*Tietojen luovuttaminen**Tietojen luovuttaminen*

Tullihallitus luovuttaa salassapitosäännösten estämättä 7 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot asetuksen 5 artiklan mukaisesti rahanpesun selvittelykeskuksen käyttöön sekä päättää niiden luovuttamisesta asetuksen 6 ja 7 artiklan mukaisesti muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, komissiolle ja kolmansille maille. Tiedot voidaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla. Ennen tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla on tietoja pyytävän esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta henkilötietolain 32 §:n 1 momentin tarkoittamalla tavalla.

Tulli luovuttaa salassapitosäännösten estämättä 7 §:n 1 momentissa tarkoitetut tiedot asetuksen 5 artiklan mukaisesti rahanpesun selvittelykeskuksen käyttöön sekä päättää niiden luovuttamisesta asetuksen 6 ja 7 artiklan mukaisesti muiden jäsenvaltioiden toimivaltaisille viranomaisille, Euroopan komissiolle ja kolmansille maille. Tiedot voidaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla. Ennen tietojen luovuttamista teknisen käyttöyhteyden avulla tietoja pyytävän on esitettävä selvitys tietojen suojaamisesta henkilötietolain 32 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

7.

Laki**Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain 12 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 12 § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

12 §

12 §

*Henkilötietojen käsittely ja tarkastusoikeus**Henkilötietojen käsittely ja tarkastusoikeus*

Henkilötietoja käsiteltäessä noudatetaan henkilötietolakia (523/1999).

Rekisteröidyllä ei ole kuitenkaan tarkastusoikeutta henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 45 §:ssä ja henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005) 42 §:n 2 mo-

Henkilötietoja käsiteltäessä noudatetaan henkilötietolakia (523/1999).

Rekisteröidyllä ei ole kuitenkaan tarkastusoikeutta henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 45 §:ssä ja henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005) 42 §:n 2 mo-

mentissa tarkoitettuihin tietoihin eikä tullilain 22 §:n 3 momentissa mainituissa rekistereissä oleviin tietoihin.

Tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa 2 momentissa tarkoitettujen rekisteröityä koskevien tietojen lainmukaisuuden.

mentissa tarkoitettuihin tietoihin eikä henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 29 §:ssä mainituissa rekistereissä oleviin tietoihin.

Tietosuojavaltuutettu voi rekisteröidyn pyynnöstä tarkastaa 2 momentissa tarkoitettujen rekisteröityä koskevien tietojen lainmukaisuuden.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

8.

Laki

asevelvollisuuslain 96 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan asevelvollisuuslain (1438/2007) 96 §:n 1 momentin 14 kohta, sellaisena kuin se on laissa 147/2010, ja lisätään 96 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 147/2010 ja 404/2010, uusi 15 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

96 §

96 §

Tietojen saanti viranomaiselta, yhteisöltä ja yksittäiseltä henkilöltä

Tietojen saanti viranomaiselta, yhteisöltä ja yksittäiseltä henkilöltä

Rekisterinpitäjällä on sille 91 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus sen lisäksi, mitä muussa laissa säädetään, salassapitosäännösten estämättä saada asevelvollisrekisteriä varten välttämättömiä tietoja seuraavasti:

Rekisterinpitäjällä on sille 91 §:ssä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi oikeus sen lisäksi, mitä muussa laissa säädetään, salassapitosäännösten estämättä saada asevelvollisrekisteriä varten välttämättömiä tietoja seuraavasti:

14) Liikenteen turvallisuusvirastolta tietoja ajoneuvoliikennerekisteristä ajokortti- ja ajolupa-asioiden käsittelyä varten.

14) Liikenteen turvallisuusvirastolta tietoja ajoneuvoliikennerekisteristä ajokortti- ja ajolupa-asioiden käsittelyä varten;

15) Tullilta tietoja Tullin asevelvolliseen kohdistamista, epäilyistä tullirikoksesta johdetuista virkatoimista ja asevelvolliseen kohdistetuista seuraamuksista, jos tiedoilla on merkitystä asevelvollisen sopivuuden arvioimiseksi 38 §:ssä tarkoitettuun koulutukseen ja tehtävään sekä asevelvollisen sijoitetta-

vuuden arvioimiseksi ja hänen palveluksensa järjestämiseksi.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

9.

Laki

Europolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Europolia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta annetun lain (563/2011) 6 §:n 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

6 §

Henkilötuntemerkkien ottaminen

Tietojen luovuttaminen Europolille

Henkilötietojen käsittelystä ja niiden luovuttamisesta säädetään lisäksi henkilötietolaissa (523/1999), henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003), henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetussa laissa (579/2005), tullilaissa (1466/1994) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

Henkilötietojen käsittelystä ja niiden luovuttamisesta säädetään lisäksi henkilötietolaissa (523/1999), henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003), henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetussa laissa (579/2005), *henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa (/)* ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999).

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

10.

Laki**Eurojustia koskevan päätöksen eräiden määräysten täytäntöönpanosta annetun lain 10 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Eurojustia koskevan päätöksen eräiden säännösten täytäntöönpanosta annetun lain (742/2010) 10 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

10 §

10 §

Henkilötietojen luovuttaminen Eurojustille

Henkilötietojen luovuttaminen Eurojustille

Tietojen luovuttamiseen Eurojustille poliisin, rajavartiolaitoksen ja tullin henkilörekistereistä sovelletaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 37 §:ää, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005) 38 §:ää, tullilain (1466/1994) 27 §:ää sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 30 §:ää.

Tietojen luovuttamiseen Eurojustille poliisin, rajavartiolaitoksen ja Tullin henkilörekistereistä sovelletaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain (761/2003) 29 §:ää, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain (579/2005) 38 §:ää, *henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 26 §:ää* sekä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999) 30 §:ää.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

11.

Laki

Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden lainvalvontaviranomaisten välisen tietojen ja tiedustelutietojen vaihdon yksinkertaistamisesta tehdyn neuvoston puitepäätöksen lainsäädännön alaan kuuluvien säännösten kansallisesta täytäntöönpanosta ja puitepäätöksen soveltamisesta annetun lain (26/2009) 3 §:n 2 ja 4 kohta, 4 §, 5 §:n 2 ja 3 momentti sekä 6 §:n 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 kohta laissa 1180/2013 sekä 3 §:n 4 kohta, 5 §:n 3 momentti ja 6 §:n 3 momentti laissa 1183/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

3 §

3 §

Tiedon ja tiedustelutiedon määritelmä

Tiedon ja tiedustelutiedon määritelmä

Tässä laissa tarkoitetaan tiedoilla ja tiedustelutiedoilla:

Tässä laissa tarkoitetaan tiedoilla ja tiedustelutiedoilla:

2) tullilain (1466/1994) 21—23 ja 23 a—23 d §:ssä tarkoitettujen henkilörekisterien tietoja;

2) henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 2 luvussa tarkoitettujen Tullin henkilörekisterien tietoja;

4) tietoja, jotka ovat muutoin poliisi, Tullin tai rajavartiolaitoksen hallussa taikka pakkokeinoja käyttämättä saatavilla poliisilain (872/2011) 4 luvun 2 ja 3 §:n ja 5 luvun 40—42 §:n, henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 13 §:n, tullilain 28 §:n, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 17, 18 ja 22 §:n taikka muun lain tai sopimuksen nojalla.

4) tietoja, jotka ovat muutoin poliisin, Tullin tai rajavartiolaitoksen hallussa taikka pakkokeinoja käyttämättä saatavilla poliisilain (872/2011) 4 luvun 2 ja 3 §:n ja 5 luvun 40—42 §:n, henkilötietojen käsittelystä poliisi-toimessa annetun lain 13 §:n, rikostorjunnasta Tullissa annetun lain (/) 2 luvun 15 §:n, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 17, 18 ja 22 §:n taikka muun lain tai sopimuksen perusteella.

4 §

4 §

Toimivaltaiset lainvalvontaviranomaiset

Toimivaltaiset lainvalvontaviranomaiset

Puitepäätöksessä tarkoitettuja toimivaltaisia lainvalvontaviranomaisia Suomessa ovat poliisi, tullilaitos ja rajavartiolaitos.

Puitepäätöksessä tarkoitettuja toimivaltaisia lainvalvontaviranomaisia Suomessa ovat poliisi, Tulli ja rajavartiolaitos.

5 §

*Tietojen ja tiedustelutietojen luovuttaminen
pyynnöstä*

Tiedot ja tiedustelutiedot luovutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 17—19 §:ssä, tullilain 25, 26 ja 26 a §:ssä sekä henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 26—28 §:ssä säädetyin edellytyksin.

Tietojen ja tiedustelutietojen luovuttamista koskevaan päätöksentekoon sovelletaan, mitä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 20 §:ssä, tullilain 26 a §:ssä, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 29 §:ssä sekä muualla laissa säädetään.

6 §

*Oma-aloitteinen tietojen ja tiedustelutietojen
luovuttaminen*

Tiedot ja tiedustelutiedot luovutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 17—19 §:ssä, tullilain 25, 26 ja 26 a §:ssä, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 26—28 §:ssä säädetyin edellytyksin.

Tietojen ja tiedustelutietojen luovuttamista koskevaan päätöksentekoon sovelletaan, mitä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 20 §:ssä, tullilain 26 a §:ssä, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 29 §:ssä sekä muualla laissa säädetään.

5 §

*Tietojen ja tiedustelutietojen luovuttaminen
pyynnöstä*

Tiedot ja tiedustelutiedot luovutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 17—19 §:ssä, *henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 17 §:n*, tullilain 25 §:n sekä henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 26—28 §:ssä säädetyin edellytyksin.

Tietojen ja tiedustelutietojen luovuttamista koskevaan päätöksentekoon sovelletaan, mitä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 20 §:ssä, *henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 18 §:ssä*, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 29 §:ssä sekä muualla laissa säädetään.

6 §

*Oma-aloitteinen tietojen ja tiedustelutietojen
luovuttaminen*

Tiedot ja tiedustelutiedot luovutetaan henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 17—19 §:ssä, *henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 17 §:ssä*, tullilain 25 §:ssä sekä henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 26—28 §:ssä säädetyin edellytyksin.

Tietojen ja tiedustelutietojen luovuttamista koskevaan päätöksentekoon sovelletaan, mitä henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetun lain 20 §:ssä, *henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain 18 §:ssä*, henkilötietojen käsittelystä rajavartiolaitoksessa annetun lain 29 §:ssä sekä muualla laissa säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

12.

Laki**ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ajoneuvoliikennerekisteristä annetun lain (541/2003) 17 §:n 2 momentin 16 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1084/2012, ja
lisätään 17 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 403/2005, 276/2007, 281/2007 ja 1084/2012, uusi 17 kohta seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

17 §

17 §

*Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen**Salassa pidettävät tiedot ja niiden luovuttaminen*

 Rekisteriin talletetun salassa pidettävän tiedon saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa:

 Rekisteriin talletetun salassa pidettävän tiedon saa salassapitosäännösten estämättä luovuttaa:

-----
 16) korttien ja lupien valmistajalle ja toimittajalle korttien ja lupien valmistusta ja toimittamista varten.

-----
 16) korttien ja lupien valmistajalle ja toimittajalle korttien ja lupien valmistusta ja toimittamista varten;

17) Tullille tullivalvontaa, verotusta, perintää sekä tullirikosten estämistä, paljastamista ja selvittämistä varten.

 Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
 20 .

13.

Laki**eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain 17 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan eräiden alusten ja niitä palvelevien satamien turvatoimista ja turvatoimien valvonnasta annetun lain (485/2004) 17 §, sellaisena kuin se on osaksi laeissa 69/2007 ja 885/2011, seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

17 §

17 §

*Tekninen valvonta**Tekninen valvonta*

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, poliisilla, rajavartiolaitoksella ja tullilaitoksella on oikeus siitä sopivalla merkillä ennalta ilmoitettuaan suorittaa tässä laissa tarkoitetun suomalaisen sataman alueella paikoissa, joihin yleisöllä on pääsy, poliisilain 4 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua teknistä valvontaa merenkulun turvallisuuden toteuttamiseksi. Teknistä valvontaa ei kuitenkaan saa kohdistaa paikkoihin, jotka kuuluvat kotirauhan piiriin, eikä käymälään, pukeutumistilaan tai muuhun vastaavaan paikkaan taikka henkilöstötiloihin tai työntekijöiden henkilökohtaiseen käyttöön osoitettuihin työhuoneisiin. Ääntä tai kuvaa saadaan tallentaa automaattisesti tekniselle laitteelle, kun se on tarpeen rikoslain 34 a luvussa tarkoitettujen rikosten estämiseksi taikka mainitussa luvussa tarkoitetuista rikoksista etsintäkuulutettujen tai näihin rikoksiin todennäköisin syin syylliseksi epäiltyjen tunnistamiseksi. Tässä momentissa mainitut viranomaiset saavat sijoittaa sataman turvatoimialueelle, jollei siitä aiheudu satamanpitäjälle kohtuutonta haittaa.

Poliisilla, rajavartiolaitoksella ja tullilaitoksella on oikeus saada satamanpitäjältä ja laivanisännältä käyttöönsä näiden tässä laissa tarkoitettuun suomalaisen sataman turvatoimialueelle tai suomalaiseen alukseen sijoittaman jatkuvasti kuvaa välittävän tai kuvaa tallentavan teknisen laitteen valvontamateriaali, jos tämän lain 2 §:n 7 tai 8 kohdassa tar-

Sen lisäksi, mitä muualla laissa säädetään, poliisilla, rajavartiolaitoksella ja *Tullilla* on oikeus siitä sopivalla merkillä ennalta ilmoitettuaan suorittaa tässä laissa tarkoitetun suomalaisen sataman alueella paikoissa, joihin yleisöllä on pääsy, poliisilain 4 luvun 1 §:n 1 momentissa ja *tullilain (1466/1994) 20 b §:ssä* tarkoitettua teknistä valvontaa merenkulun turvallisuuden toteuttamiseksi. Teknistä valvontaa ei kuitenkaan saa kohdistaa paikkoihin, jotka kuuluvat kotirauhan piiriin, eikä käymälään, pukeutumistilaan tai muuhun vastaavaan paikkaan taikka henkilöstötiloihin tai työntekijöiden henkilökohtaiseen käyttöön osoitettuihin työhuoneisiin. Ääntä tai kuvaa saadaan tallentaa automaattisesti tekniselle laitteelle, kun se on tarpeen rikoslain 34 a luvussa tarkoitettujen rikosten estämiseksi taikka mainitussa luvussa tarkoitetuista rikoksista etsintäkuulutettujen tai näihin rikoksiin todennäköisin syin syylliseksi epäiltyjen tunnistamiseksi. Tässä momentissa mainitut viranomaiset saavat sijoittaa tekniseen valvontaan käytettäviä laitteita sataman turvatoimialueelle, jollei siitä aiheudu satamanpitäjälle kohtuutonta haittaa.

Poliisilla, rajavartiolaitoksella ja *Tullilla* on oikeus saada satamanpitäjältä ja laivanisännältä käyttöönsä näiden tässä laissa tarkoitettuun suomalaisen sataman turvatoimialueelle tai suomalaiseen alukseen sijoittaman jatkuvasti kuvaa välittävän tai kuvaa tallentavan teknisen laitteen valvontamateriaali, jos turvataso *1 tai 2* on asetettu. Tässä momentissa

Voimassa oleva laki

Ehdotus

koitettu turvataso on asetettu. Tässä momentissa tarkoitettut tiedot saadaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla.

Teknisten valvontalaitteiden avulla saatujen tietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (523/1999), henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003), rajavartiolaitoksesta annetussa laissa (320/1999) tai tullilaissa (1466/1994) säädetään, riippumatta siitä, muodostavatko tallenteet henkilötietolaissa tarkoitettun henkilörekisterin.

tarkoitettut tiedot saadaan luovuttaa myös teknisen käyttöyhteyden avulla.

Teknisten valvontalaitteiden avulla saatujen tietojen käsittelyyn sovelletaan, mitä henkilötietolaissa (523/1999), henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa annetussa laissa (761/2003), rajavartiolaitoksesta annetussa laissa (578/2005) tai henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetussa laissa (/) säädetään, riippumatta siitä, muodostavatko tallenteet henkilötietolaissa tarkoitettun henkilörekisterin.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

14.

Laki

maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain 46 g §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan maataloustuotteiden markkinajärjestelystä annetun lain (999/2012) 46 g §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1194/2013, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

46 g §

46 g §

Kaupan pitämiseen liittyvien tietojen rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen

Kaupan pitämiseen liittyvien tietojen rekisteröiminen, käyttö ja luovuttaminen

Tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa. Tullille toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään kuitenkin tullilain 22 §:ssä. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemiseen, käsittelyyn ja luovuttamiseen sovelletaan alkoholilain (1143/1994) 44 §:n 2 ja 3 momenttia ja 45 §:ää sen estämättä, mitä 44 §:n 2 momentissa säädetään rekisterin pitämisestä alkoholilaissa tarkoitettujen lupa-asioiden käsittelyä ja valvontaa se-

Tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa. Tullille toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemisestä, käytöstä ja luovuttamisesta säädetään kuitenkin *henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 2 luvussa*. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle toimitettujen tietojen rekisteriin merkitsemiseen, käsittelyyn ja luovuttamiseen sovelletaan alkoholilain (1143/1994) 44 §:n 2 ja 3 momenttia ja 45 §:ää sen estämättä, mitä 44 §:n 2 momentissa säädetään rekisterin pitämisestä alkoholo-

kä alkoholitilastointia varten.

lilaisissa tarkoitettujen lupa-asioiden käsittelyä ja valvontaa sekä alkoholitilastointia varten.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

15.

Laki

sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain 91 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan sotilaskurinpidosta ja rikostorjunnasta puolustusvoimissa annetun lain (255/2014) 91 §:n 1 momentin 5 kohta seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

91 §

91 §

Oikeus saada tietoja eräiden viranomaisten rekistereistä rikoksia ennalta estettäessä ja paljastettaessa

Oikeus saada tietoja eräiden viranomaisten rekistereistä rikoksia ennalta estettäessä ja paljastettaessa

Puolustusvoimien rikosten ennalta estämistä ja paljastamista hoitavilla virkamiehillä on 86 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tehtävien suorittamisen kannalta välttämättömät tiedot seuraavasti:

Puolustusvoimien rikosten ennalta estämistä ja paljastamista hoitavilla virkamiehillä on 86 §:n 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tehtävien suorittamisen kannalta välttämättömät tiedot seuraavasti:

5) tietoja tullilaisissa (1466/1994) säädetyistä valvontatietorekistereistä ja tutkinta- ja virka-apujärjestelmästä;

5) tietoja henkilötietojen käsittelystä Tullissa annetun lain (/) 3 §:ssä säädetyistä rikostorjunnan tietojärjestelmästä;

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .